

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
im. dr. Witolda Bełzy
w Bydgoszczy

BIBLIOTEKARZ
KUJAWSKO-POMORSKI

NR 1 (58) 2022

BYDGOSZCZ 2022

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Danuta Kaczmarek - przewodnicząca
Lucyna Partyka
Beata Malczewska
Karolina Stanek
Marcin Karnowski

Półrocznik ukazuje się od 1993 roku

Redakcja
85-034 Bydgoszcz, ul. Długa 39, tel./fax (52)328-73-90
Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy
w Bydgoszczy

nakład 100 egz.

ISSN 1640-7164

SPIS TREŚCI

BEATA MALCZEWSKA: Sprawozdanie z działalności sieci bibliotek publicznych województwa kujawsko-pomorskiego podległych merytorycznie Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bydgoszczy – 2021 rok	5
LUCYNA GĘSIKOWSKA: Biblioteka sięga po historię – obchody 40. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w WiMBP w Bydgoszczy	19
KATARZYNA MROTEK, MAŁGORZATA KAMZOL, SŁAWOMIR SPASIUK: Nowoczesne formy komunikacji z użytkownikiem w kreowaniu wizerunku Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego	25
ZOFIA ZIELIŃSKA-JARZĄBKOWSKA: „Wizjonerzy czy obserwatorzy? – sięgnij po książki, by zrozumieć świat” – projekt Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mogilnie	36
EWA JANKOWSKA: Zasady Marii Montessori źródłem inspiracji w literaturze dziecięcej	40
GRAŻYNA KOWALSKA: Półka z regionaliami	44
MAGDALENA STORMOWSKA, PAULINA SKIBIŃSKA: „Biblioteczny niezbędnik” w sępoleńskiej bibliotece	48
RENATA GRABOWSKA: „Biblioteczne rozmowy przy kawie – wokół PRL” w Barcinie	53
DOMINIKA SOKOWSKA, BEATA GÓRNIAK: „Kreatywne hobby dla seniora” w Filii nr 23 dla dorosłych z oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy	58

KAMIŁA ZIMORSKA: #Jazdabeztrzymanki w Kęsowie	61
ANNA KANSY: Zostań Ekoseniorem	63
LUCYNA PARTYKA: Co słyhać w DKK: lipiec-grudzień 2021	66
DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNO-OŚWIATOWA W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH powiatów: bydgoskiego, inowrocławskiego, mogileńskiego, nakielskiego, sępoleńskiego, świeckiego, tucholskiego, żnińskiego	77
JAK TO ROBIĄ INNI (aktywne formy uczestnictwa w życiu kulturalnym regionu)	111
NAGRODY LITERACKIE 2021	128

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SIECI BIBLIOTEK
PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
PODLEGLYCH MERYTORYCZNIE
WOJEWÓDZKIEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ
W BYDGOSZCZY – 2021 ROK**

1. Stan i struktura bibliotek publicznych:

Podregion bydgoski województwa kujawsko-pomorskiego swoim zasięgiem obejmuje 8 powiatów, w których funkcjonuje 55 bibliotek (25 w miastach i 30 na wsi), a w ich strukturze:

- 117 filii bibliotecznych (w tym 44 w miastach oraz 73 na wsi)
- 24 oddziały dla dzieci (w tym 21 w miastach oraz 3 na wsi)
- 21 punktów bibliotecznych

W ubiegłym roku w podregionie bydgoskim likwidacji uległy 2 filie biblioteczne:

- Filia w Gnojnie (GBP Jaksice, powiat inowrocławski)
- Filia nr 28 dla dorosłych (WiMBP w Bydgoszczy)

Status formalno-prawny bibliotek:

W podregionie bydgoskim województwa kujawsko-pomorskiego działa 5 bibliotek połączonych z ośrodkami kultury. W gminach Białe Błota (powiat bydgoski) oraz Osie (powiat świecki) funkcjonują biblioteki będące w strukturach ośrodka kultury. W Kcyni (powiat nakielski) od 2013 r. działa Gminne Centrum Kultury i Biblioteki im. Klary Prillowej w Kcyni. Od 2016 r. istnieje Biblioteka - Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo (powiat tucholski). 1 lipca 2021 w wyniku połączenia GBP w Jeżewie z GOK w Jeżewie powstało Centrum Biblioteki i Kultury w Gminie Jeżewo (powiat świecki).

Pozostałe biblioteki samorządowe w podregionie bydgoskim posiadają status samodzielnej instytucji kultury.

Filia we Wtelnie Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Koronowie (powiat bydgoski) funkcjonuje jako biblioteka publiczno-szkolna.

W podregionie bydgoskim województwa kujawsko-pomorskiego wszystkie gminy wywiązują się z ustawowego obowiązku prowadzenia przynajmniej jednej biblioteki publicznej.

W 2021 roku do WiMBP w Bydgoszczy wpłynęło 5 wniosków w sprawie połączenia bibliotek z ośrodkami kultury:

1. Wniosek o połączenie GBP w Sicieniu (powiat bydgoski) z GOK w Sicieniu. WiMBP w Bydgoszczy wyraziła zgodę na połączenie instytucji. KRB wydała opinię pozytywną 12 lipca 2021. Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Sicieniu działa od 1 stycznia 2022 roku
2. Wniosek o połączenie GBP w Śliwicach (powiat tucholski) z GOK w Śliwicach.
15 kwietnia 2021, mimo opinii negatywnej wydanej przez WiMBP w Bydgoszczy, KRB wydała opinię pozytywną w sprawie połączenia obu instytucji w Centrum Kultury i Czytelnictwa w Śliwicach.
3. Wniosek o połączenie BP Gminy Jeziora Wielkie (powiat mogileński) z GOKiR w Jeziorach Wielkich. WiMBP opiniowała negatywnie zamiar połączenia. KRB wydała również opinię negatywną 11.10.2021.
4. Wniosek o połączenie GBP Sośno (powiat sępoleński) z GDK w Sośnie. WiMBP wyraziła zgodę na połączenie. KRB wydała również opinię pozytywną 11.10.2021.
5. Wniosek o połączenie GBP w Nowem (powiat świecki) z Centrum Kultury Zamek w Nowem. WiMBP wydała opinię negatywną w sprawie połączenia. KRB wydała również opinię negatywną 11.10.2021.

2. Stan organizacyjny i działalność bibliotek powiatowych:

W podregionie bydgoskim województwa kujawsko-pomorskiego funkcjonuje jedna biblioteka powiatowa – **Powiatowa Biblioteka Publiczna w Świeciu**. Na działalność powiatową otrzymała ze Starostwa Powiatowego w 2021 r. dotację w kwocie **390.500 zł**. Instruktor powiatowy zatrudniony jest w wymiarze 1 etatu. PBP w Świeciu zorganizowała 3 szkolenia online dla bibliotekarzy z powiatu: „Dostępność w bibliotece. ABC bibliotekarza i instytucji kultury”; „Męskie czytanie. Jakie książki polecać, gdy mężczyzna wkracza do biblioteki?”; „Kreatywny zespół, nieszablonowe pomysły i twórcze rozwiązywanie problemów w Bibliotece”.

W 2021 r. w podregionie bydgoskim województwa kujawsko-pomorskiego działało 6 bibliotek pełniących funkcję biblioteki powiatowej na mocy podpisanego ze starostwem porozumienia (Inowrocław, Mogilno, Nakło, Sępólno Krajeńskie, Tuchola, Żnin). Nadal brakuje biblioteki powiatowej w powiecie bydgoskim. W październiku 2021 roku Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy zwróciło się do WiMBP w Bydgoszczy z prośbą o rekomendację biblioteki, która mogłaby pełnić zadania biblioteki powiatowej dla powiatu bydgoskiego. WiMBP zarekomendowała MBP w Koronowie. Po negocjacjach dotyczących wysokości dotacji celowej, doszło do porozumienia pomiędzy Starostwem

a Urzędem Miasta w Koronowie w sprawie powierzenia MBP w Koronowie zadań biblioteki powiatowej dla powiatu bydgoskiego od marca 2022 roku.

Biblioteka Miejska w Inowrocławiu pełni zadania biblioteki powiatowej od 1.07.2019 r. Na wypełnianie zadań biblioteki powiatowej w 2021 roku otrzymała **60.000 zł** (bez zmian w porównaniu do 2020 r.). Środki przeznaczone zostały na wynagrodzenie instruktorów, zakup regionalistów oraz szkolenie online dla bibliotekarzy z powiatu „Pobawmy się! Gry biblioteczne i escape room dla dzieci i młodzieży”. Placówki w powiecie inowrocławskim mogą liczyć na pomoc merytoryczną 2 instruktorów zatrudnionych na pełen etat.

Starostwo w Mogilnie na działalność powiatową przekazało **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Mogilnie 21.000 zł**. Kwota ta nie ulega zmianie od roku 2011. Biblioteka w Mogilnie sprawuje nadzór merytoryczny nad 1 biblioteką miejską i 2 bibliotekami gminnymi w powiecie. Z powodu braku instruktora i środków są to najczęściej kontakty telefoniczne. Ze środków powiatu zakupiono książki i sfinansowano prenumeratę czasopism regionalnych. Biblioteka tworzy bibliografię czasopism regionalnych oraz gromadzi dokumenty życia społecznego z regionu.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle nad Notecią na działalność powiatową otrzymała ze Starostwa Powiatowego w 2021 r. **115.000 zł** (bez zmian w porównaniu do 2020 r.). Biblioteka tworzy bibliografię prasy regionalnej. Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle na bieżąco prowadzi działalność instrukcyjną w ramach potrzeb zgłaszanych przez biblioteki publiczne z terenu powiatu nakielskiego. Instruktor (1etat) sprawuje opiekę merytoryczną nad 3 bibliotekami miejsko-gminnymi i 1 gminną udzielając wsparcia merytorycznego głównie telefonicznie i mailowo.

Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim pełni funkcję biblioteki powiatowej od 2004 r. Wysokość dotacji otrzymywanej na ten cel ze Starostwa Powiatowego niezmiennie wynosi **15.000 zł**. Biblioteka nie zatrudnia instruktora powiatowego. Środki z dotacji przeznaczono głównie na zakup książek o tematyce regionalnej i kodów dostępu do książki elektronicznej.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tucholi wypełniała zadania biblioteki powiatowej na podstawie corocznie odnawialnego (od 2001 r.) porozumienia. Dotacja otrzymana ze Starostwa wynosiła **45.000 zł** (tak, jak w roku 2020). Biblioteka pełni też rolę biblioteki uczelnianej dla Wyższej Szkoły Zarządzania Środowiskiem pozyskując z uczelni środki w kwocie 15.000 zł na zakup książek. Miejska Biblioteka Publiczna w Tucholi nie prowadzi żadnych działań instrukcyjnych.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żniniu na działalność na rzecz bibliotek w powiecie otrzymała kwotę **71.000 zł**. Środki te przeznaczone były głównie na zakup książek. Dzięki wsparciu finansowemu Starostwa Powiatowego w Żniniu biblioteka wydała „Bibliografię regionalną powiatu

źnińskiego 2010-2019” oraz tomik poezji Barbary Filipiak „Spacerem przez życie”.

Biblioteka telefonicznie udziela bibliotekarzom z powiatu informacji dotyczących przepisów bibliotecznych, zagadnień merytorycznych oraz programu Mak+.

Ogółem w bibliotekach powiatowych instruktorzy pracujący w wymiarze pełnego etatu zatrudnieni są jedynie w BM w Inowrocławiu, w PiMBP w Nakle oraz w PBP w Świeciu. W pozostałych bibliotekach brakuje instruktorów powiatowych. Opieka merytoryczna nad bibliotekami w powiecie sprowadza się tylko do kontaktów mailowych lub telefonicznych. Biblioteki powiatowe przygotowują sprawozdawczość statystyczną i merytoryczną z działalności bibliotek powiatu dla WiMBP w Bydgoszczy.

3. Obsługa specjalnych grup użytkowników bibliotek publicznych (osób z niepełnosprawnością, seniorów) – dostęp do biblioteki, zbiory przeznaczone dla osób z dysfunkcjami wzroku, wyposażenie w sprzęt i oprogramowanie specjalistyczne, współpraca z organizacjami i instytucjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnością:

Biblioteki starały się zaspokajać potrzeby czytelnicze, informacyjne i edukacyjne specjalnych grup czytelniczych: osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy i biblioteki samorządowe udostępniały „książkę mówioną”. W WiMBP „książkę mówioną” na kasetach magnetofonowych oraz płytach CD udostępniała Wypożyczalnia Multimediów – Multimedia 39. Z oferty korzystały osoby z niepełnosprawnościami z Bydgoszczy i okolic, niewidomi i niedowidzący dorośli oraz uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. L. Braille'a w Bydgoszczy. Wypożyczalnia Multimediów WiMBP w Bydgoszczy dowoziła do domu „książkę mówioną” (9 razy) dwóm osobom niesprawnym ruchowo i w podeszłym wieku, które skorzystały ze 140 tytułów. W ubiegłym roku 20 filii sieci miejskiej oferowało swoim czytelnikom audiobooki. Ogółem w ofercie WiMBP w Bydgoszczy było 15.120 audiobooków, z czego w 2021 roku zakupiono 1.496 tytułów. Wypożyczalnia Multimediów – Multimedia 39 WiMBP oferowała także 113 filmów fabularnych z audiodeskrypcją dla osób niewidomych i słabowidzących. Biblioteki samorządowe w podregionie bydgoskim oferowały swoim użytkownikom ogółem 21.697 audiobooków (Inowrocław, Koronowo, Kruszwica, Mogilno, Szubin, Świecie, Tuchola, Barcin, Żnin).

Ogółem 13 bibliotek w podregionie bydgoskim podpisało porozumienie ze Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix”, dzięki czemu pozyskało urządzenia Czytawk Plus oraz dostęp do bazy cyfrowych

książek z przeznaczeniem dla osób niewidomych i słabowidzących (BM Inowrocław, BMiG Barcin, GBP Nowe, MBP Mogilno, MBP Świecie, M-GBP Więcbork, M-GBP Gniewkowo, PiMBP Nakło, BP Sępólno Krajeńskie, PiMBP Żnin, GBP Jaksice, GBP Sadki GBP Rogowo).

Kolejną usługą adresowaną do seniorów oraz osób z dysfunkcją wzroku jest udostępnianie książek drukowanych dużą czcionką. Książki (ogółem 3.305 woluminów) oferowały biblioteki samorządowe: w Inowrocławiu, Barcinie, Koronowie, Mogilnie, Janikowie, Kruszwicy, Nakle, Szubinie, Świeciu, Tucholi, Żninie. WiMBP w Bydgoszczy udostępniała książki z dużą czcionką (ogółem 3.103 woluminy) w Wypożyczalni FABULA oraz 20 filiach osiedlowych. Zbiory te zostały wydzielone z księgozbioru, by ułatwić do nich dostęp czytelnikom. W katalogu INTEGRO można je znaleźć, wpisując nazwę serii „Duże Litery”.

WiMBP w Bydgoszczy wraz z bibliotekami samorządowymi umożliwia również czytelnikom darmowy dostęp do e-booków. W minionym roku konsorcjum skupiające 14 bibliotek z podregionu wykupiło dostęp do elektronicznych publikacji udostępnionych przez Wydawnictwo Naukowe PWN na platformie IBUK.Libra. Czytelnicy mieli darmowy dostęp do 2.670 dokumentów. Konsorcjum bibliotek samorządowych, z WiMBP w Bydgoszczy na czele, oferuje czytelnikom również darmowy dostęp do e-booków na portalu Legimi. W 2021 roku konsorcjum liczyło 37 bibliotek i umożliwiało swoim czytelnikom dostęp do ponad 70.000 tysięcy tytułów najnowszych pozycji literatury pięknej. Książki w wersji elektronicznej dostępne na tablety, czytniki i inne urządzenia pozwalają na dowolne powiększenie czcionki dla osób z dysfunkcją wzroku. W ofercie bibliotek znalazły się więc czytniki książek elektronicznych, które można wypożyczać z kodami dostępu do e-booków. WiMBP w Bydgoszczy oferowała swoim użytkownikom 43 czytniki, a biblioteki samorządowe w podregionie 64 czytniki (m.in.: MBP w Koronowie, M-GBP w Kamieniu Krajeńskim, M-GBP w Więcborku, BPMiG w Barcinie, GBP w Dobrczu, GBP w Świekatowie, GBP w Pruszczu).

Od kilku lat z Uniwersytetami Trzeciego Wieku współpracują biblioteki w Barcinie, Kamieniu Krajeńskim, Kcyni, Sępólnie Krajeńskim, Żninie, Solcu Kujawskim, Świekatowie, Pruszczu, Lnianie, Filia nr 3 BM w Inowrocławiu.

Dyskusyjne Kluby Książki (ogółem 70 klubów dla dorosłych) działające przy bibliotekach w Bydgoszczy i 50 miejscowościach podregionu bydgoskiego skupiają w większości seniorów. 27 września 2021 odbyło się w Bibliotece Głównej WiMBP w Bydgoszczy inauguracyjne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki Mówionej utworzonego z myślą o osobach niewidomych i słabowidzących. Do tej pory członkowie klubów działających w podregionie bydgoskim czytali książki papierowe. Członkowie nowego klubu słuchają audiobooków. Klubowicze spotykali się raz w miesiącu.

Biblioteki prowadzą punkty biblioteczne w Domach Pomocy Społecznej (w Koronowie, Kruszwicy, Barcinie, Żninie). Ze Środowiskowym Domem Samopomocy oraz z Domem Dziennego Pobytu współpracuje BPMiG w Barcinie organizując dla pensjonariuszy cykliczne spotkania pn. „Biblioteczny fitness umysłu”. Biblioteka w Strzelnie współpracuje ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym oraz Domem Pomocy Społecznej organizując spotkania w bibliotece i współorganizując akcje charytatywne. MBP w Świeciu organizowała w ubiegłym roku cykliczne spotkania „Literacki Poniedziałek w Bibliotece” skierowane do podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Świeciu i Warsztatu Terapii Zajęciowej. PiMBP w Nakle zapraszała pensjonariuszy Domu Pomocy Społecznej oraz członków Koła Emerytów i Rencistów na prelekcje i wieczorki literackie. RBP w Szubinie współpracowała z Zespołem Szkół Specjalnych organizując zajęcia edukacyjne dla uczniów. Dorośli uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej „Pelikan” w Szubinie zapraszani byli na wystawy fotograficzne i malarskie. GCKiB w Kcyni organizowała konkursy, zajęcia edukacyjne i lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży z Zespołu Szkół Specjalnych w Kcyni oraz Stowarzyszenia „Dom Świętego Mikołaja” w Kcyni. GBP w Jaksicach współpracowała ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Żalinowie i Dziennym Domem Seniora + dostarczając pensjonariuszom książki i organizując warsztaty. GBP w Pakości organizowała zajęcia dla seniorów w Domu Dziennego Pobytu Senior+, dostarczając pakiety zawierające krzyżówki, łamigłówki, prezentując nowości książkowe, bibliotekarze czytali seniorom. GBP w Pruszczu współpracowała ze Stowarzyszeniem Wspierającym Osoby Niepełnosprawne w Gołuszycach oraz z Międzygminnym Ośrodkiem Opiekuńczym w Pruszczu.

Biblioteki oferowały usługę „książka na telefon” adresowaną do osób w podeszłym wieku, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami. Książki do domu dostarczali bibliotekarze w Bydgoszczy, Inowrocławiu, Barcinie, Gniewkowie, Kcyni, Koronowie, Łabiszynie, Mogilnie, Nakle, Pakości, Świeciu, Tucholi, Żninie, Cekcynie, Dąbrowie Chełmińskiej, Gostycynie, Jaksicach, Lnianie, Osiu, Rogowie, Żninie. W akcję dostarczania książek zaangażowali się także sąsiedzi, znajomi i opiekunki środowiskowe.

Niestety niewiele placówek bibliotecznych przystosowanych jest do obsługi osób niepełnosprawnych. W 2021 roku tylko 43 placówki biblioteczne w podregionie posiadały wejście do budynku przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, natomiast 33 placówki deklarowały posiadanie udogodnień ułatwiających poruszanie się osobom niepełnosprawnym wewnątrz budynku. W 5 bibliotekach w mieście (Mogilno, Solec Kujawski, Świecie, Żnin, Nowe), w 3 filiach WiMBP w Bydgoszczy i w 2 bibliotekach gminnych na wsi (Bukowiec, Sadki) użytkownicy mają do dyspozycji windę.

Tylko 21 bibliotek przystosowało swoją stronę internetową do użytku dla osób z dysfunkcją wzroku. Ogółem w podregionie bydgoskim biblioteki oferują 30 stanowisk komputerowych przystosowanych do obsługi osób niepełnosprawnych. W Filii nr 12 w Inowrocławiu osoby niewidome i słabowidzące korzystać mogą ze stanowiska komputerowego z oprogramowaniem MAGi Plus. BPMiG w Barcinie posiada Pakiet Rehabilitacyjny IVONA dla osób niewidomych i niedowidzących, który zawiera program IVONA Reader wspomagający słuchanie audiobooków i Internetu. GBP w Nowem wyposażyla w podświetlane klawiatury wszystkie stanowiska komputerowe. Biblioteki w Lubiewie i Bystawiu oferowały osobom niedowidzącym elektroniczne powiększalniki umożliwiające czytanie. RBP w Szubinie wyposażona jest w tablice ze specjalnymi znakami graficznymi umożliwiającymi porozumiewanie się z osobami niemymi, z zespołem Aspergera bądź chorymi na autyzm. Z myślą o osobach niedosłyszących w MBP w Mogilnie, BPMiG w Barcinie oraz Filia nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy wyposażone zostały w pętlę indukcyjną (wzmacniacz dźwięku).

4. Pozabudżetowe źródła pozyskiwania środków na działalność bieżącą i inwestycje – udział w programach, grantach, sponsoring, budżety partycypacyjne:

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy oraz biblioteki samorządowe województwa kujawsko-pomorskiego w ubiegłym roku, ubiegały się o dodatkowe środki na działalność i rozwój swoich placówek, biorąc udział w wielu konkursach i projektach. Biblioteki składały wnioski o dofinansowanie zadań ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz samorządów niższego szczebla i fundacji działających w kraju.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych:

Dotacja na zakup nowości wydawniczych w 2021 roku wyniosła w podregionie bydgoskim 573.002 zł. W 2021 roku z udziału w programie zrezygnowała 1 biblioteka GBP w Dąbrowie (powiat mogileński), ze względu na brak środków na zapewnienie wkładu własnego do programu. Dodatkowe środki, w wysokości 94.776 zł, przyznane przez zespół sterujący w dniu 20.07.2021 dla podregionu bydgoskiego województwa kujawsko-pomorskiego, przydzielone zostały bibliotekom, które posiadały odpowiednie środki na zapewnienie wkładu własnego oraz WiMBP w Bydgoszczy. Ogółem dotacja na zakup nowości wydawniczych dla bibliotek podregionu bydgoskiego wyniosła 667.778 zł. WiMBP w Bydgoszczy otrzymała 155.000 zł, biblioteki samorządo-

we w podregionie – 512.778 zł. WiMBP pozyskała dotację celową w wysokości 145.000 zł ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na uzupełnienie wkładu własnego do Programu.

Kontynuowany był program dotacyjny dla wojewódzkich bibliotek publicznych Dyskusyjne Kluby Książki, realizowany przez Instytut Książki. Wysokość dofinansowania uzyskanego z Instytutu Książki na ten cel w 2021 roku wyniosła 96.000 zł. Dotacji celowej, w wysokości 10.000 zł, udzielił na realizację programu Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W 2021 roku działały w podregionie bydgoskim 84 kluby. W Bydgoszczy działało 16 klubów dla dorosłych i 3 dla dzieci. W bibliotekach samorządowych, merytorycznie podległych WiMBP w Bydgoszczy, działało 65 klubów, w tym 9 dla dzieci i 2 dla młodzieży. W ubiegłym roku odbyło się 476 spotkań dyskusyjnych, w których uczestniczyło 3.754 osób. Koordynator regionalny zakupił na potrzeby klubów 977 woluminów książek oraz 65 audiobooków. W ramach projektu Dyskusyjne Kluby Książki zorganizowanych zostało 21 spotkań autorskich, 3 online i 18 na żywo w bibliotekach. Łącznie w 508 wydarzeniach organizowanych w 2021 roku w ramach programu Dyskusyjne Kluby Książki wzięło udział 4.608 osób.

WiMBP w Bydgoszczy pozyskała środki na realizację następujących zadań:

Dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- „LiterObrazki – Festiwal Książki Obrazkowej dla Dzieci” – w ramach programu „Promocja Czytelnictwa 2020” – zadanie dwuletnie: kwota dofinansowania 128.000 zł na rok 2020 oraz 129.000 zł na rok 2021. Realizacja zadania w terminie 2.03.2020 - 30.11.2021.

Dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na pokrycie wkładu własnego do projektów, które otrzymały dofinansowanie z MKiDN:

- „LiterObrazki - Festiwal Książki Obrazkowej dla Dzieci” – 45.000 zł na rok 2021.
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025
Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych – 145.000 zł
- Program dotacyjny dla DKK – 10.000 zł

W ramach Bydgoskiego Budżetu Obywatelskiego mieszkańcy Bydgoszczy złożyli 13 projektów dotyczących działań realizowanych w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. dr. Witolda Bezy w Bydgoszczy – 3 z nich otrzymały dofinansowanie i zostały zrealizowane:

- „Biblioteka czynna całą dobę” – zakup książkomatu 134.000 zł
- „Bydgoszcz czyta bez końca” – zakupu kodów dostępu do platformy Legimi 38.600 zł
- „Gry planszowe i VR w Bibliotece” – 9.000 zł

W podregionie bydgoskim biblioteki skutecznie aplikowały do różnych projektów i konkursów, dzięki którym pozyskały dodatkowe środki, głównie na działalność kulturalną i upowszechnieniową.

Środki z MKiDN w ramach Programu Partnerstwo dla książki pozyskały następujące biblioteki:

- Biblioteka Publiczna im. Jarosława Iwaszkiewicza w Sępólnie Krajeńskim – na projekt „Biblioteczny niezbędnik” (22.500 zł)
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Barcinie – na projekty: „Biblioteczne rozmowy przy kawie – wokół PRL” (16.800 zł) oraz „O podróżach bliskich i dalekich” (11.030 zł)
- Biblioteka Miejska w Inowrocławiu – na projekt „Było, minęło czy przeminęło?” (15.000 zł)
- Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo – na projekt „Czytaj zmyśłami” (15.000 zł) oraz „Poznawanie przez podróżowanie” (15.000 zł)
- Miejska Biblioteka Publiczna w Mogilnie – na projekt „Wizjonerzy czy obserwatorzy? – sięgnij po książki by zrozumieć świat” (5.000 zł)

Środki w wysokości 100.000 zł z Narodowego Centrum Kultury w ramach programu BLISKO (Kierunek Interwencji 4.1 NPRCz 2.0) pozyskała Biblioteka – Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo na realizację projektu „Teraz Biblioteka” w latach 2021-2022. Gminna Biblioteka Publiczna w Gostycynie otrzymała dofinansowanie (12.000 zł) z Narodowego Centrum Kultury, w ramach projektu EtnoPolska 2021, na zadanie „Kuchnia pogranicza nie ogranicza”. Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żniniu pozyskała 7.998 zł na realizację projektu „Kocha, lubi, szanuje czyli mali ekolodzy na tropach przyrody” w ramach programu Bardzo Młoda Kultura 2021 Narodowego Centrum Kultury, a Gminna Biblioteka Publiczna w Gostycynie otrzymała 7.926 zł na projekt „Gra o Klonię”. Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Chełmińskiej otrzymała dofinansowanie w wysokości 8.000 zł z programu Bardzo Młoda Kultura 2021 na zadanie „Twórcza Odyseja”.

Z programu Instytutu Książki „Kraszewski. Komputery dla bibliotek 2021” pozyskały dofinansowanie następujące biblioteki:

- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Węcborku (29.400 zł)
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Łabiszynie (21.500 zł)
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Mroczy (13.175 zł)

Biblioteki w podregionie bydgoskim otrzymały sprzęt komputerowy w ramach realizowanego projektu „Sieć na kulturę” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa działanie 3.2 „Innowacyjne rozwiązania na rzecz aktywizacji cyfrowej”:

- Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żninie
- Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kamieniu Krajeńskim
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Gniewkowie
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kruszwicy
- Gminna Biblioteka Publiczna w Kęsowie
- Gminna Biblioteka Publiczna w Śliwicach
- Centrum Biblioteki i Kultury w Gminie Jeżewo
- Gminna Biblioteka Publiczna w Górnej Grupie
- Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach

Powiatowa Biblioteka Publiczna w Świeciu, w konkursie grantowym Działaj Lokalnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, otrzymała dotację w wysokości 2.750 zł na realizację projektu „Czytam i więcej wiem”; GBP w Pruszczu otrzymała 2.100 zł na dofinansowanie cyklu spotkań ekologicznych podczas wakacji letnich.

Gminna Biblioteka Publiczna w Warlubiu otrzymała dotację 4.148 zł z Ośrodka Działaj Lokalnie Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Gospodarczego Ziemi Świeckiej Inkubator Przedsiębiorczości na realizację projektu „Animacje na wakacje”.

Miejska Biblioteka Publiczna w Świeciu otrzymała 17.730 zł w ramach konkursu „Moja Mała Ojczyzna” Fundacji BGK im. J. K. Steczkowskiego na projekt „Zielona Biblioteka jako miejsce integracji oraz wypoczynku dla lokalnej społeczności”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kęsowie otrzymała dofinansowanie w wysokości 15.000 zł z programu Skrzydła dla Mamy Fundacji BGK im. J.K. Steczkowskiego oraz dofinansowanie 8.500 zł na projekt #JazdaBezTrzymanki z Programu Równać Szanse Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Biblioteka Miejska w Inowrocławiu pozyskała z Urzędu Miasta w Inowrocławiu 2.100 zł na warsztaty ekologiczne „Eko-dzieciaki VIII”.

Biblioteki w podregionie bydgoskim aplikowały do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o środki na organizację zajęć wakacyjnych:

- Biblioteka Publiczna Gminy Złotniki Kujawskie – 17.000 zł na cykl warsztatów „Bądźmy kreatywni” oraz 7.000 zł na „Wakacje z biblioteką”
- Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach – 4.000 zł na spektakle teatralne w bibliotece
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu – 4.000 zł na projekt „Wakacje z profilaktyką. Śmieję się na zdrowie”.

2021

BIBLIOTEKI PUBLICZNE W POWIATACH: BYDGOSKIM, INOWROCŁAWSKIM, MOGILEŃSKIM, NAKIELSKIM, SĘPOLEŃSKIM, ŚWIECKIM, TUCHOLSKIM, ŻNIŃSKIM

	Katalog on-line	system biblioteczny wykorzystywany w bibliotece	zbiory opracowane komputerowo jako procent ogólnej liczby zbiorów	wypożyczanie w systemie bibliotecznym
1	WiMBP Bydgoszcz	1 Prolib	80	1
	filie WiMBP	23	100	23
	Biblioteki samorządowe	127		77
	OGÓŁEM	151		101
	Powiat bydgoski			
2	Koronowo	1 SOWA	100	1
	Filia dla dzieci Koronowo	1	100	1
	Buszkowo	1	70	0
	Wierzchucin	1	89	0
	Mąkowsko	1	70	0
	Wtelno	1	89	0
3	Solec Kujawski	1 MAK+	100	1
	Filia dla dzieci Solec	1	100	1
4	Białe Błota	1 MAK+	100	1
	Łochowo	1	100	1
5	Dąbrowa Chełmińska	1 SOWA	100	1
6	Dobrcz	1 SOWA	100	1
7	Nowa Wieś Wielka	1 SOWA	100	1
	Brzoza	1	100	1
8	Osielsko	1 SOWA	100	1
	Żołędowo	1	100	1
9	Sycienko	1 MAK+	100	1
	Kruszyn	1	100	1
	OGÓŁEM	18		14
	Powiat inowrocławski			
10	Inowrocław	1 SOWA	100	1
	Filia nr 2 dla dzieci	1	100	1
	Filia nr 1	1	100	1
	Filia nr 2	1	100	1
	Filia nr 3	1	100	1
	Filia nr 4	1	100	1
	Filia nr 5	1	100	1
	Filia nr 7	1	100	1
	Filia nr 12	1	100	1
11	Gniewkowo	1 LIBRA NET	69	0
	Wierzchosławice	0	0	0
12	Janikowo	0 SOWA	22	0
	Filia nr 1 Janikowo	0	53	0
	Kolodziejewo	0	51	0
13	Kruszwica	1 MAK+	94	0
	Chelmce	1	23	0
	Polanowice	1	30	0
	Racice	1	20	0
	Wola Wapowska	1	31	0
	Zagopie	1	26	0
14	Pakość	1 MAK+	98	0
15	Dąbrowa Biskupia	0 MAK+	15	0
	Pieranie	0	10	0
	Radojewice	0	10	0
	Wonorze	0	13	0
16	Jaksice	1 SOWA	100	1
17	Rojewo	1 MAK+	100	1
	Jeżuczka Struga	1	100	1
	Rojewice	1	100	1
18	Złotniki Kujawskie	1 MAK+	25	0
	Lisewo	1	63	0
	Tuczno	1	19	0
	OGÓŁEM	24		14

2021	BIBLIOTEKI PUBLICZNE W POWIATACH: BYDGOSKIM, INOWROCLAWSKIM, MOGILEŃSKIM, NAKIELSKIM, SĘPOLEŃSKIM, ŚWIECKIM, TUCHOLSKIM, ŻNIŃSKIM			
	Katalog on-line	system biblioteczny wykorzystywany w bibliotece	zbiory opracowane komputerowo jako procent ogólnej liczby zbiorów	wypożyczanie w systemie bibliotecznym
Powiat mogileński				
19	Mogilno	1 SOWA	99	1
	Gebice	1	54	0
	Wyłatowo	1	73	0
22	Strzelno	1 MAK+	44	0
21	Dąbrowa	1 SOWA	30	0
	Słaboszewko	1	61	0
22	Jeziora Wielkie	1 MAK+	35	0
	OGÓLEM	7		1
Powiat nakielski				
23	Nakło	1 SOWA	100	1
	Filia dla dzieci Nakło	1	100	1
	Filia Ogólna Nakło	1	100	1
	Paterek	1	100	1
	Potulice	1	100	1
	Ślesin	1	100	1
	Trzeciewnica	1	100	1
24	Kcynia	1 SOWA	100	0
	Chwailszewo	0	0	0
	Sipiory	0	0	0
25	Mrocza	1 MAK+	100	1
	Witosław	1	100	0
26	Szubin	1 MAK+	99	1
	Chometowo	1	99	1
	Królikowo	1	99	1
	Rynarzewo	1	100	1
	Samokleski Małe	1	99	1
	Stonawy	1	97	1
	Zamość	1	100	1
27	Sadki	1 MAK+	66	0
	Dębowo	1	46	0
	Radzicz	1	76	0
	OGÓLEM	20		15
Powiat sępoleński				
28	Sępólno Krajeńskie	1 SOWA	100	1
	Filia Sępólno	1	100	0
29	Kamień Krajeński	0 MAK+	69	0
	Dąbrówka	0	0	0
30	Więcbork	1 MAK+	99	0
	Runowo	1	100	0
	Sypniewo	1	96	0
31	Sośno	1 MAK+	100	0
	Wawelno	1	100	0
	Wielowicz	1	100	0
	OGÓLEM	8		1

2021	BIBLIOTEKI PUBLICZNE W POWIATACH: BYDGOSKIM, INOWROCLAWSKIM, MOGILEŃSKIM, NAKIELSKIM, SĘPOLEŃSKIM, ŚWIECKIM, TUCHOLSKIM, ŻNIŃSKIM			
	Katalog on-line	system biblioteczny wykorzystywany w bibliotece	zbiory opracowane komputerowo jako procent ogólnej liczby zbiorów	wypożyczanie w systemie bibliotecznym
Powiat świecki				
32	Świecie	1 SOWA	100	1
	Filia nr 1 Świecie	1	100	1
	Filia nr 2 Świecie	1	100	1
	Filia nr 5 Świecie	1	100	1
	Czaple	1	100	1
	Gruczno	1	100	1
33	Świecie PBP	1 PROLIB	98	1
34	Nowe	1 SOWA	100	1
	Rychława	1	100	1
35	Bukowiec	1 MAK+	100	1
	Przysiersk	1	100	1
36	Dragacz (Górna Grupa)	1 SOWA	51	0
	Filia Dragacz	1	9	0
37	Drzycim	1 MAK+	76	0
38	Jeżewo (Laskowice)	1 MAK+	100	1
	Filia Jeżewo	1	83	1
39	Lniano	1 MAK+	72	0
40	Osie	1 MAK+	70	0
41	Pruszcz	1 SOWA	100	1
	Serock	1	100	1
42	Świekatowo	1 MATEUSZ	100	1
43	Wartubie	1 MAK+	100	1
	Lipinki	1	75	0
	Wielki Komorsk	1	38	0
	OGÓLEM	24		17
Powiat tucholski				
44	Tuchola	1 SOWA	98	1
	Filia dla dzieci Tuchola	1	100	1
	Raciaż	1	100	1
45	Cekcyn	1 SOWA	56	0
	Iwiec	1	4	0
	Małe Gacno	1	10	0
46	Gostycyn	1 MAK+	100	1
	Pruszcz	1	100	1
	Wielka Klonia	1	100	1
47	Kęsowo	0 -	0	0
	Drożdżenica	0	0	0
	Piastoszyn	0	0	0
	Żalno	0	0	0
48	Lubiewo	1 MAK+	47	0
	Bystaw	1	24	0
49	Śliwice	1 SOWA	61	0
	OGÓLEM	12		6

2021		BIBLIOTEKI PUBLICZNE W POWIATACH: BYDGOSKIM, INOWROCLAWSKIM, MOGILEŃSKIM, NAKIELSKIM, SĘPOLEŃSKIM, ŚWIECKIM, TUCHOLSKIM, ŻNIŃSKIM			
		Katalog on-line	system biblioteczny wykorzystywany w bibliotece	zbiory opracowane komputerowo jako procent ogólnej liczby zbiorów	wypożyczanie w systemie bibliotecznym
	Powiat żniński				
50	Żnin	1	MAK+	100	1
	Filia nr 1 Żnin	1		100	1
	Brzyskorzystewko	1		100	0
	Gorzycze	1		100	0
51	Barcin	1	SOWA	100	1
	Filia nr 1 Barcin	1		100	1
	Mamlicz	1		100	1
	Piechcin	1		100	1
52	Janowiec Wielkopolski	0	SOWA	36	0
	Sarbinowo Drugie	0		26	0
	Żerniki	0		7	0
53	Łabiszyn	1	MAK+	100	1
	Jeżewo	1		100	0
	Lubostrzeń	1		41	0
	Nowe Dąbie	0		0	0
54	Gąsawa	1	MAK+	39	0
	Laski Wielkie	0		13	0
55	Rogowo	1	MAK+	100	1
	Gościeszyn	1		100	1
	OGÓLEM	14			9

BIBLIOTEKA SIĘGA PO HISTORIĘ – OBCHODY 40. ROCZNICY WPROWADZENIA STANU WOJENNEGO W WiMBP W BYDGOSZCZY

W roku 2021 przypadają dwie ważne rocznice, ściśle związane z Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, czyli ogólnopolskim związkiem zawodowym, powstałym w 1980 roku dla obrony praw pracowniczych: w marcu – 40. rocznica wydarzeń określanych mianem Bydgoskiego Marca, natomiast 13 grudnia – 40. rocznica wprowadzenia w Polsce stanu wojennego. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. W. Bełzy w Bydgoszcy włączyła się w obchody tych dwóch rocznic, czego wynikiem były dwie wystawy czasowe, zorganizowane w Bibliotece Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej (dalej WiMBP – przyp. aut.).¹

Obchody 40. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego bydgoska Książnica rozpoczęła akcją gromadzenia wspomnień, zatytułowaną „Biblioteka gromadzi wspomnienia. 40. rocznica wprowadzenia stanu wojennego”. Zaczęła się ona w połowie września i trwała do końca października. Polegała na zbieraniu materiałów ściśle związanych z 13 grudnia 1981 roku i całym okresem stanu wojennego, z prywatnych archiwów czytelników i sympatyków WiMBP w Bydgoszcy. Biblioteka poszukiwała fotografii, ulotek, plakatów, gazet z okresu stanu wojennego, wszelkich materiałów ciekawych i wyjątkowych. Oprócz tego wystosowała prośbę do mieszkańców o przesyłanie osobistych wspomnień dotyczących 13 grudnia 1981 roku.

Cała ekspozycja miała przypomnieć o wydarzeniu, które odmieniło los milionów Polaków, pokazać, jak na tę trudną wiadomość zareagowali zwykli ludzie, mieszkańcy Bydgoszcy i regionu. Pytaliśmy, w jakim momencie życia zastał ich stan wojenny, ile mieli lat, czym się wtedy zajmowali, jakie były

¹ O wystawie zorganizowanej z okazji wydarzeń Bydgoskiego Marca autorka pisała w poprzednim „Bibliotekarzu Kujawsko-Pomorskim” (nr 2/2021).

ich odczucia w związku z wprowadzeniem stanu wojennego. Łącznie zgłosiło się 17 osób, większość z Bydgoszczy, 1 osoba z Inowrocławia i 1 z Malborka. Co najmniej 8 uczestników było działaczami „Solidarności” lub było blisko związanych z organizacją. Aż 12 osób otworzyło się przed nami i opowiedziało swoje historie sprzed lat.

Zebrane materiały złożyły się na wystawę zatytułowaną „40. rocznica wprowadzenia stanu wojennego”. Na 7 dużych planszach znalazły się wspomnienia, które zostały dopełnione pozostałymi pamiątkami: zdjęciami, wycinankami z gazet, ulotkami, znaczkami. Całość eksponowana była we wnętrzu stylizowanym na mieszkanie z lat 80-tych, które miało przybliżyć realia tamtego czasu, zwłaszcza najmłodszym zwiedzającym (m.in. meble z czasu stanu wojennego, telewizor Neptun z epoki PRL-u, gazetownik z oryginalnymi czasopiśmami z drugiej połowy grudnia 1981 roku, dostarczonymi przez bydgoszczan). Wystrój sali bardzo podobał się naszym gościom – osoby starsze z sentymentem oglądały przedmioty sprzed lat, a ludzie młodzi najczęściej widzieli je po raz pierwszy. Mimo, że okres stanu wojennego nie był dla większości łatwym czasem, to jednak dla wszystkich tych, którzy mieli wówczas 20-30 lat, była to po prostu młodość, do której zawsze wraca się z rozrzewnieniem.

Jednym z ciekawszych elementów wystawy był oryginalny telefon z lat 80-tych, ze słuchawką i kręconą tarczą, który odtwarzał zebrane wspomnienia. Dwa spośród nich, były to oryginalne rozmowy przeprowadzone z uczestnikami projektu (z Panią Barbarą i z Panem Jerzym), pozostałe odczytali pracownicy Biblioteki. W każdej chwili można było przysiąść na jednym z wygodnych foteli i posłuchać historii sprzed lat. Nastroj tamtych wydarzeń najlepiej odzwierciedlały właśnie wspomnienia. Temat nie był prosty, w większości przypadków oznaczał trudne i bolesne chwile, ale z perspektywy czasu uważam, że akcja spotkała się z pozytywną reakcją sympatyków Biblioteki i miesz-

kańców Bydgoszczy. Wszystkie osoby, które skontaktowały się w tej sprawie z WiMBP, były nad wyraz życzliwe i z wielką chęcią dzieliły się swoimi historiami oraz materiałami zgromadzonymi w prywatnych archiwach. Jako osoba nadzorująca całą akcję, poznałam wiele ciekawych osób, które do tej pory utrzymują z Biblioteką kontakt i dzielą się kolejnymi pamiątkami.² Oto fragmenty kilku historii, które znalazły się na grudniowej wystawie, one najlepiej oddają nastroje tamtych lat:

Pani Marzanna 13 grudnia 1981 roku urodziła syna. Gdy wychodziła z domu, nie zdawała sobie jeszcze sprawy z tego, co wydarzyło się w Polsce. Ulice były puste, nie mogła złapać taksówki. Atmosfera w szpitalu była trudna, w czasie gdy ona rodziła, personel rozmawiał o wojnie, a pod oknami przejeżdżały transportery wojskowe. Pan Krzysztof, inny bohater, w tym samym czasie podjął decyzję o emigracji. Przypadek sprawił, że wypłynął z Polski ostatnim możliwym promem do Szwecji. Na miejscu dowiedzieli się z żoną, że w Polsce wprowadzono stan wojenny. Pan Zbigniew, kolejny uczestnik akcji, 13 grudnia był u swojej mamy Łucji na imieninach. Gdy usłyszał o wprowadzeniu stanu wojennego, zebrał dokumenty solidarnościowe i zakopał w przydomowym ogródku. Pan Jerzy w trakcie stanu wojennego nie raz narażał się na niebezpieczeństwo. Rozprowadzał m.in. ulotki solidarnościowe. W trakcie rozmowy telefonicznej wspominał: *„15 grudnia 1981 roku razem z moją zastępczynią wyprodukowaliśmy ulotki w zakładzie pracy. Na ulicy Mickiewicza wrzucaliśmy je do autobusów odjeżdżających z przystanków. Reakcja ludzi była niesamowita – część z nich rzuciła się, chcąc pozyskać informację o sytuacji strajkowej w kraju, bo przecież była blokada informacji.”*

Pan Krzysztof z Malborka podesłał jedną z bardziej emocjonalnych i smutnych historii – trafił do więzienia za niewielką ulotkę, odnalezioną w jego domu. Był od dłuższego czasu obserwowany przez „uprzejmych” sąsiadów. To odmieniło całe jego życie. Jak napisał: *... 13 grudnia 1981 roku ogłoszony stan wojenny „zmiążdżył naszą wolność”. Ale ludzie z „Solidarności” nie zaprzestali swojej walki. Sporo osób zostało aresztowanych i uwięzionych. W stanie wojennym rozpowszechniałem ulotki na terenie mojego zakładu pracy PEMAL w Malborku. 9 kwietnia 1982 r. (...) w moim pokoju znaleźli maszynę do pisania i kilka ulotek. Zostałem aresztowany. Jedna ulotka zaważyła, że świat zaczął walić się pod moimi nogami (...)*. Pan Krzysztof przebywał m.in. w areszcie śledczym w Elblągu, w Potulicach oraz szpitalu więziennym na Wałach Jagiellońskich w Bydgoszczy. Swoją historię zakończył tak: *...Po dwóch*

² Najlepszym przykładem jest Pan Korneliusz, który nawiązał z nami kontakt w związku z wystawą dotyczącą stanu wojennego i przekazał Bibliotece pokaźny zbiór pamiątek z lat 80. Całkiem niedawno skontaktował się z nami ponownie i podarował Książnicy wartościową kolekcję książek i dokumentów po znajomej osobie, bo uznał, że są tutaj bezpieczne i na pewno będą dostępne dla kolejnych pokoleń.

miesiącach „leczenia” w bydgoskim szpitalu więziennym przewieźli mnie z powrotem do Gdańska, a po czasie do Zakładu Karnego w Potulicach. W więzieniu robiliśmy różańce z chleba więziennego, stemple pocztowe i inne pamiątki, które były przemycane w czasie widzeń z rodziną na wolność. Mijały miesiące. Schorowany, wychudzony, zbolewały na duszy i ciele wyszedłem na wolność. Dalej byłem szykanowany. Ratunku szukałem w Kościele. To doświadczenie więzienne całkowicie zmieniło moje życie.

Ostatnią osobą, którą wspomnę, będzie ksiądz Leszek, salezjanin z bydgoskiego Fordonu, opowiedział m.in. o sytuacji, gdy na plebanię zapukali wojskowi, z prośbą o... oplatki wigilijne: ...*W niedzielę, 20 grudnia wieczorem, rozlega się w plebanii, nie tyle dzwonek, co łomot do drzwi wejściowych (posłużono się kolbami karabinów). Po otwarciu zobaczyłem patrol około 10 wojskowych (...) o dziwo bez milicjanta! Rozmawiający ze mną żołnierz przyciszonym głosem poprosił mnie o oplatki na Wigilię. Wzrokiem przeliczyłem obecnych i z biura parafialnego wydałem żądane oplatki. W tym momencie żołnierz jeszcze bardziej ściszył głos i powiedział, że on chciałby również dla kolegów z koszar. Pytam się: to ilu ma pan tych kolegów? A on, że to tajemnica wojskowa. W takim razie nie mam oplatków – powiedziałem. On po cichej naradzie z kolegami powiedział, że prosi uprzejmie o co najmniej 2000 oplatków, które można podzielić. Po naradzie z proboszczem ustaliliśmy, że ja pojedę ich samochodem wojskowym do ks. dziekana w Lipce Krajeńskiej i w ten sposób dostaną te 2000. Ks. Dziekan okazał się „człowiekiem majątnym” i ze szczerego serca pobłogosławił 4000 sztuk. Ich radość była i szczerą i ogromną – a ja widziałem ulgę na ich twarzach!*

Oprócz tego, że nasza instytucja wzbogaciła się o niepowtarzalne wspomnienia pisemne i dźwiękowe na temat stanu wojennego, trafiło do nas dużo innych, interesujących materiałów: fotografie, czasopisma, ulotki, plakaty, wycinki z gazet, maszynopisy, a nawet kartki na żywność.

Te ostatnie przekazał na potrzeby wystawy wspominany już wcześniej Pan Korneliusz, który podarował nam największy zbiór pamiątek. Przeważały w nim czasopisma z pierwszych dni stanu wojennego, ale było również dużo niewykorzystanych kartek na żywność, kilka fotografii oraz oryginalna legitymacja członka NSZZ „Solidarność”. Jak powiedział o sobie Pan Korneliusz, jest typem kolekcjonera, a Biblioteka nie jest jedyną instytucją, którą do tej pory obdarował swoimi materiałami. Były rysownik, litograf i poligraf Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych wyjątkowo wzbogacił naszą grudniową wystawę.

Ciekawym darem stały się dwa klasery ze znaczkami, przekazane nam przez Pana Jerzego. Nie dotyczą wyłącznie Solidarności i stanu wojennego. Przekrój tematyczny jest bogatszy. Można tu znaleźć znaczki odnoszące się do I i II wojny światowej, mordów w Katyniu, Armii Krajowej, powstań narodowych i ważniejszych bitew, kampanii wyborczej Lecha Wałęsy, męczeńskiej

śmierci ks. Jerzego Popiełuszki, etc. Zakres tematyki jest szeroki, ale zawsze dotyczy historii Polski. Biblioteka jest w kontakcie z darczyńcą, prawdopodobnie wkrótce przybędą kolejne klasery – kolekcja Pana Jerzego jest naprawdę imponująca i chce się nią podzielić z bydgoską Książnicą. Chętnie przyjmiemy taki materiał, ponieważ znaczek pocztowy jest wyjątkowo oryginalnym eksponatem, którego wartość wzrasta w miarę upływu czasu, zwłaszcza znaczków tzw. drugiego obiegu, które są materiałem wyłącznie kolekcjonerskim, nie pojawiają się na kartkach pocztowych i listach.

Wszystkie opisane powyżej zbiory zostały zdigitalizowane i wkrótce będą dostępne w Czytelnii Zbiorów Specjalnych. Warto przy okazji dodać, że można tam również przeglądać wiele zeskanowanych zbiorów bibliotecznych. Znajdują się tam skany fotografii (interesujące zdjęcia starej Bydgoszczy i nie tylko), dokumentów życia społecznego, ekslibrisów, map (także tych w dużym formacie), atlasów, pocztówek, rękopisów, starodruków oraz dokumentów dotyczących nieistniejącego już Teatru Miejskiego, który znajdował się na obecnym Placu Teatralnym (fotografii, grafik, dokumentów życia społecznego, planów architektonicznych teatru oraz pocztówek).

Ciekawą pamiątką włączoną do katalogu WiMBP są dwie książki napisane przez uczestników naszego projektu: Stanisława Gazdę i Ryszarda Betynę. Do ich opublikowania nakłoniły autorów wydarzenia stanu wojennego. Każdy, kto chciałby poznać subiektywne spojrzenie na wydarzenia roku '81, ma teraz taką możliwość: „Stan wojenny oczami reżimu” S. Gazdy oraz „Moja droga do wolności” R. Betyna czekają na czytelników.

Dzięki uprzejmości Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa w Grębocinie oraz jego dyrektora, konserwatora zabytków, Dariusza Subocza, na wystawę trafiły elementy prawdziwej podziemnej drukarni toruńskiego środowiska „Solidarności”, której nigdy nie udało się namierzyć i zlikwidować. Wypożyczone Bibliotece sprzęty, umożliwiały zwiędzającym poznanie maszyn wytwarzających solidarnościowe czasopisma ale też samodzielną produkcję ulotki na prasie powielającej. Ta część wystawy również cieszyła się dużym zainteresowaniem. Grupy szkolne, które odwiedziły Bibliotekę, z wielką chęcią próbowały swoich sił przy nieznanym im do tej pory urządzeniach.

Cała ekspozycja była dostępna od 13 do 30 grudnia 2021 roku. Głównej wystawie towarzyszyły jeszcze dwie mniejsze: „Publikacje dotyczące stanu wojennego” oraz „Muzyka stanu wojennego”. Pierwsza zawierała wydawnictwa zwarte zgromadzone przez WiMBP, dotyczące stanu wojennego. Prezentowana była w gablotach w Wypożyczalni Głównej Biblioteki w terminie 13-20.12.2021 roku. W Wypożyczalni Multimedia 39 utworzono ekspozycję muzyczną w formie plakatu, prezentującą muzykę ściśle związaną z grudniem 1981 roku i mocno oddziałującą wówczas na Polaków.

Warto było rozpocząć akcję gromadzenia wspomnień i szukać materiałów wśród bydgoszczan, w taki właśnie, a nie inny sposób, ponieważ jako instytucja nawiązaliśmy kontakty z bardzo interesującymi ludźmi. Te kontakty będziemy w przyszłości pielęgnować, bo to właśnie ludzie są najlepszym źródłem wspomnień. 40. rocznica wprowadzenia stanu wojennego w Polsce stała się dla Biblioteki przyczynkiem do rozpoczęcia długofalowej akcji zbierania wspomnień i pamiątek z Bydgoszczy i okolic³ i mamy nadzieję, że w przyszłości zaowocuje kolejnymi projektami. Jesteśmy otwarci na propozycje czytelników, być może to oni podesuną nam pomysł na następną inicjatywę.

³ Długofalowa akcja pod nazwą „Biblioteka ocali Twoje wspomnienia od zapomnienia”.

Katarzyna Mrotek
Małgorzata Kamzol
Sławomir Spasiuk

NOWOCZESNE FORMY KOMUNIKACJI Z UŻYTKOWNIKIEM W KREOWANIU WIZERUNKU BIBLIOTEKI UNIwersYTETU KAZIMIERZA WIELKIEGO

W obecnych czasach istotny jest szybki dostęp do informacji w oparciu o nowoczesne technologie. Ogromny obszar naszej rzeczywistości uległ cyfryzacji i automatyzacji. Sieć www stanowi niemalże równoległą do świata rzeczywistego przestrzeń aktywności człowieka, a takie zjawiska jak chmury, big data, portale, aplikacje, mobilne roboty, sztuczna inteligencja, algorytmny uczenia maszynowego są już jej stałym elementem. Jedną zaś z rzeczy, która najbardziej w tej przestrzeni cyfrowej fascynuje jest możliwość komunikacji na masową skalę w czasie rzeczywistym, z jej najbardziej atrakcyjnym dla użytkowników elementem – interaktywności.

Najlepszym tego przykładem są wszelkie media społecznościowe, które z założenia bazują na tworzeniu treści oraz inspirowaniu i prowokowaniu odbiorców do wymiany nimi i poszerzania ich pierwotnych zasobów, których twórca niejako daje tylko sygnał i zapoczątkowuje dyskusję, skutkiem czego nierzadko same komentarze przerastają rozmiarem pierwotną treść. Biblioteka uniwersytecka, oprócz swoich podstawowych zadań, do których należy gromadzenie, opracowanie i udostępnianie zbiorów oraz szeroko rozumiane wsparcie procesu naukowo-dydaktycznego uczelni, musi także zaakcentować działania promocyjne swoich usług w sieci oraz umieć nowoczesnie komunikować się ze swoimi odbiorcami. Sama ekspansja Internetu oraz nowych mediów w bibliotece [...] pozwoliła czytelnikom uzyskiwać więcej informacji w krótszym czasie, gromadzić bardziej kompletną bazę, zagłębiając się bez problemu w światowe zasoby informacyjne.¹ Współczesne media społecznościowe stały się narzędziami marketingu i komunikacji nowej generacji wykorzystywanymi obecnie przez biblioteki, nie tylko akademickie. Zwłaszcza na znaczeniu zyskała ich rola w zakresie strategii promocji instytucji. Posługując się nimi, biblioteki realizują różne cele: marketingowe (pozyskiwanie nowych klientów) i promocyjne (unowocześnianie wizerunku), otwieranie i zwiększanie widoczności zasobów bibliotecznych, obsługa użytkowników (zwiększanie oddziały-

¹ J. Gomoliszek, P. Siuda, *Słowem wstępu: od protestu w sprawie polskich sądów do społecznej przestrzeni internetu*, w: P. Siuda, J. Gomoliszek (red.), *Internet, wybrane przykłady zastosowań i doświadczeń*. Gdańsk 2017, s. 15.

wania), tworzenie bibliotecznej e-społeczności. Zrozumiałe więc, że bibliotekarze, rozumiani jako specjaliści informacyjni, wykorzystują użyteczność social mediów do zwiększenia sukcesu macierzystej biblioteki.² Wpisując się zatem w ten cyfrowy krajobraz, Biblioteka UKW umiejętnie zagospodarowuje swoją przestrzeń informacyjną i promocyjną w sieci, wykorzystując następujące kanały promocyjno-komunikacyjne: stronę www, blog, Facebook oraz Instagram. Wszystkie wymienione wyżej serwisy pełnią funkcję już nie tylko informacyjną, ale przede wszystkim reklamową i komunikacyjną. Obecnie bowiem silny akcent należy postawić na budowaniu relacji z użytkownikiem, bez którego biblioteka przecież nie istnieje, a chcąc pozostać instytucją przydatną społecznie, musi brać pod uwagę potrzeby otoczenia. Jej aktywne działania oraz stosowane przezeń instrumenty marketingowe powinny sprawić, że będzie widoczna dla użytkowników i instytucji partnerskich, a także wzrośnie jej popularność³.

Strona www

Strona www była jednym z pierwszych narzędzi sieciowych, które dość szybko i skutecznie Biblioteka UKW zaadaptowała do swoich potrzeb. Skądinąd nie bez powodu w środowisku marketingowym mówi się, że dziś, jeśli dana instytucja nie jest obecna w sieci, to nie istnieje w ogóle.⁴ Poza tym strona internetowa jest najbardziej znaną i popularną formą promocji i zarazem źródłem bieżącej informacji o organizacji pracy i ofercie biblioteki.⁵ Witryna Biblioteki UKW powstała w latach 90. ubiegłego wieku i nieustannie ewoluowała, przechodząc wiele modernizacji, tak by sprostać oczekiwaniom użytkowników i wymaganiom współczesnych technologii, z racji tego iż ostatnio, zwłaszcza w czasach pandemii, znacząco zmienił się model dostarczania bibliotecznych usług. Witryny ewoluowały od statycznej wizytówki do platformy, na której biblioteka prowadzi szeroką działalność w ramach swoich zadań, a także komunikuje się z użytkownikami.⁶ Dziś nie trzeba wychodzić z domu, aby

² K. Bikowska, *Funkcjonalność komunikatów na Facebooku – analiza profili bibliotek uniwersyteckich w Polsce*, w: B. Kamińska-Czubała, S. Skórka (red.), *Projektowanie informacji w przestrzeni biblioteki*, Kraków 2017, s. 279.

³ K. Olesiak, *Public relations jako instrument kreowania wizerunku bibliotek*, „Elektroniczne czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”, nr 9, 2016, s. 6.

⁴ D. Rak, *Rola mediów społecznościowych w działalności marketingowej bibliotek uczelnianych*, w: *Bibliotekarz 2.0. Nowe technologie, nowe wyzwania*, Kraków 2016, s. 11.

⁵ J. Gomoliszek, *Internet w bibliotece – podsumowanie doświadczeń oraz perspektywy na przyszłość*, w: P. Siuda, J. Gomoliszek (red.), *Internet...*, op. cit., s. 114.

⁶ M. Olczak-Kardas, *Strony internetowe bibliotek pedagogicznych-narzędziem promocji*

uzyskać wszelkie potrzebne informacje, które kiedyś można było zdobyć tylko na miejscu w bibliotece, np. godziny otwarcia, orientację w gromadzonych zbiorach, zarówno tradycyjnych, jak i elektronicznych, sprawdzenie stanu swojego konta, złożenie zamówienia na konkretną książkę czy dostępu do bibliotecznych baz danych. Strona www pełni obecnie funkcję rozbudowanego serwisu informacyjnego, usługowego, jak i promocyjnego, budując tym samym swój wizerunek w sieci. Witryna charakteryzuje się budową modułową, co pozwala na elastyczne dostosowanie serwisu do zmieniających się usług. Przygotowano też anglojęzyczną wersję strony, przystosowano ją do potrzeb użytkowników z niepełnosprawnościami, a także dostosowano do urządzeń mobilnych, z racji tego, że współcześni studenci łączą się z nią głównie przez smartfony. Oferta e-usług wielu bibliotek w oparciu o technologie komunikacyjno-informacyjne oscyluje na ogół w obrębie 4 obszarów: informacyjnych, edukacyjnych, wspierających udostępnianie zbiorów oraz promocyjnych.⁷

Usługi informacyjne – są to wszelkie informacje o Bibliotece najbardziej potrzebne użytkownikowi – adres Biblioteki wraz z mapą dojazdu, godziny otwarcia, adresy mailowe i numery telefonów do poszczególnych oddziałów, krótka prezentacja biblioteki, w tym jej historia i struktura, regulaminy dotyczące zasad korzystania ze zbiorów, informacje o poszczególnych działach jednostki i ich szczegółowej ofercie, prezentacje instruktażowe, formularz kontaktowy „zapytaj bibliotekarza”, cennik płatnych usług oraz prezentacja wszelkich oferowanych świadczeń.

Drugą grupą są usługi dydaktyczne. Należą do nich szkolenia z zakresu przysposobienia bibliotecznych dla studentów rozpoczynających naukę na UKW, szkolenia metodyczne (również online na platformie MicrosoftTeams) dla pracowników naukowych, doktorantów, seminarzystów oraz pozostałych studentów w zakresie tradycyjnych i cyfrowych źródeł informacji (zarówno w subskrypcji Biblioteki i tych w open access).

Kolejnym obszarem są usługi wspierające udostępnianie zbiorów. Podstawowym narzędziem jest tu elektroniczny katalog Biblioteki budowany przez pracowników od ponad 20 lat w systemie Horizon. Pozwala on na orientację w zbiorach Biblioteki, lokalizację wybranych egzemplarzy w poszczególnych agendach, a także umożliwiał złożenie zamówienia zarejestrowanym użytkownikom. Drugą ważną usługą w obrębie tej grupy jest możliwość zdalnego połączenia się z elektronicznymi zasobami, zarówno tymi redagowanymi, jak i subskrybowanymi przez Bibliotekę. Do tych

i komunikacji z użytkownikiem (na wybranych przykładach), w: K. Domańska, E. Głowacka, P. Marzec (red.), *Oblicza przestrzeni informacyjnej w dobie Web 2.0*, Bydgoszcz 2016, s. 134.

⁷ Gogiel-Kuźmicka 2015, *Usługi elektroniczne oferowane przez biblioteki*, „Ebib” 2015, nr 1, s. 3.

pierwszych należy bibliograficzna Baza Dorobku Naukowego Pracowników UKW tworzona w systemie Expertus. Baza ta stanowi centralne źródło wiedzy o dorobku piśmienniczym wszystkich osób zatrudnionych na uczelni i jest wykorzystywana do wszelkiej sprawozdawczości, statystyk, analiz, oceny okresowej, parametrycznej czy akredytacji jednostek. Dane są też konwertowane do systemów Ministerstwa Edukacji i Nauki, w tym do modułu Polskiej Bibliografii Naukowej.⁸ Drugą bazą redagowaną w Bibliotece jest Repozytorium UKW, które daje dostęp do pełnych tekstów dorobku naukowego pracowników i doktorantów uczelni. Kolejną bazą pełnotekstową, w tworzeniu której uczestniczy Biblioteka, jest Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa. Jest to projekt realizowany przez instytucje współpracujące w ramach Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko-Pomorskiego. Ma on na celu ucyfrowienie materiałów, będących własnością poszczególnych bibliotek, w trzech kolekcjach: regionalia, materiały dydaktyczne i dziedzictwo kulturowe. Zdigitalizowane obiekty mają uregulowany status prawny i są indeksowane przez większość wyszukiwarek naukowych typu WorldCat, Google Scholar czy OpenDoar. Ostatnią bazą tworzoną w Bibliotece jest Pamięć bydgoszczan, archiwum gromadzące w formie nagrań wspomnienia i relacje mieszkańców Bydgoszczy oraz osób związanych z miastem. Bazę uzupełniają także związane z tą tematyką dokumenty i fotografie archiwalne zbierane przez Bibliotekę. Z kolei jeśli chodzi o zdalne korzystanie z baz subskrybowanych przez Bibliotekę, to jest ono możliwe z poziomu strony także spoza sieci uczelnianej – warunkiem jest posiadanie konta pocztowego w domenie uczelni. W ofercie znajdują się książki i czasopisma wiodących, światowych wydawców – Willey, Science Direct, Springer, Elsevier oraz bazy bibliograficzne z indeksami cytowań i wskaźnikiem Impact Factor Web of Science, baza Scopus oraz System Informacji Prawnej Wydawnictwa C.H.Beck – Legalis.

Kolejnym narzędziem wspierającym udostępnianie zbiorów jest możliwość zdalnego zamawiania materiałów, zarówno drukowanych, jak i cyfrowych, z innych bibliotek krajowych i zagranicznych poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną. Biblioteka może się również pochwalić specjalną ofertą dla użytkowników z niepełnosprawnościami – usługą tłumacza Migam, która jest aplikacją wykorzystującą Polski Język Migowy oraz System Językowo-Migowy i tłumaczącą rozmowę online w czasie rzeczywistym. Oddział Wolnego Dostępu posiada także 3 kabiny dla osób z dysfunkcją ruchu, słabowidzących oraz niewidomych, wyposażone w specjalistyczny sprzęt ułatwiający korzystanie ze zbiorów bibliotecznych m.in. w powiększalniki przenośne Portable Vi-

⁸ K. Adameczyk, M. Weryho, M. Zmitrowicz, *Przestrzeń informacji cyfrowej w Bibliotece Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy*, w: K. Domańska (red.) *Oblicza...op.cit.*, s. 152.

deo Magnifier, urządzenie lektorskie skaner Auto Lektor Light, powiększalnik stacjonarny Prodigy Duo 20” oraz trzy zestawy komputerowe ze specjalnym oprogramowaniem i przystosowanymi urządzeniami zewnętrznymi. Do grupy tych usług należy także opracowywanie kwerend bibliograficznych oraz sporządzanie analiz bibliometrycznych wraz z obliczaniem wskaźników cytowań na podstawie najbardziej liczących się w świecie nauki baz danych.

Ostatnią sferą e-usług dostępnych za pośrednictwem strony internetowej są usługi promocyjne. Realizacją tych działań jest promocja Biblioteki jako instytucji mocno wspierającej naukę na uczelni, a także podkreślenie jej kulturotwórczej roli w kręgu regionu. Poprzez witrynę prezentowane są propozycje wszelkich imprez kulturalnych odbywających się w naszej ksiąźnicy, zwłaszcza cieszące się dużym powodzeniem przedsięwzięcie Sztuka w Bibliotece, które ma na celu promocję twórczości bydgoskich artystów poprzez wystawy organizowane w nowoczesnej Galerii Sztuki Biblioteki. Ważnym aspektem tego rodzaju promocji są informacje o wszelkich projektach, w których uczestniczy Biblioteka, kalendarz ciekawych wydarzeń – konferencji, wystaw, spotkań autorskich, dyskusji, reklama zbiorów Biblioteki, informacje o testowym dostępie do cyfrowych kolekcji danych wydawców oraz profile na portalach społecznościowych czy blog biblioteczny, które zostaną omówione w dalszej części artykułu.

Blog Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

„Blog”, „blogowanie” – chociaż nie mają długiej historii, jednak taka forma komunikowania się z użytkownikiem spodobała się bardzo wielu, w tym również bibliotekarzom. Dostrzegli oni w tym narzędziu potencjał i dobry sposób na prezentację oraz promocję bibliotek i bibliotekarstwa, tworząc własną biblioteczną blogosferę. Możemy przyjąć, że „pierwszym blogującym bibliotekarzem, jaki cytowany jest w literaturze, była Jenny Levine (Librarian’s Site Du Jour), specjalistka ds. rozwoju Internetu Suburban Library System In Burr Ridge, (Illinois) z 1995 r”.⁹

Ale czy na pewno blogi są nam potrzebne, a jeżeli tak, to do czego? Tego typu pytania stawiają sobie nie tylko Magdalena Janas i Katarzyna Mól, autorki artykułu: „Blog biblioteczny współczesną formą promocji biblioteki akademickiej: na przykładzie *Bibliodziennika*”, ale i całe środowisko współczesnego bibliotekarstwa. M. Janas i K. Mól trafnie tłumaczą potrzebę tworzenia i komunikowania się ze swoimi „klientami” za pomocą blogu. „Aktywna bi-

⁹ K. Bikowska, *Przegląd badań z zakresu Biblioteki 2.0 w Polsce i na świecie*, „Elektroniczne czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”, 2014, nr 6, s. 5, za E. Gresham, S. Higgins, *Improving browsability of archive catalogues Rusing Web 2.0*, „Library Review”, 2012, Vol. 61, nr 5, s. 309-326.

blioteka powinna koncentrować swoją uwagę nie tylko na książce, lecz przede wszystkim na skutecznie prowadzonej działalności promocyjno-reklamowej. Poprzez takie działania biblioteka buduje swój wizerunek jako instytucji, nie tylko nastawionej na obsługę czytelnika, ale też zainteresowanej innymi formami uczestnictwa w kulturze. W ramach bibliotecznego marketingu stosowane są różne formy promocji, jedną z nich jest blog, który może służyć jako skuteczne narzędzie promocji, marketingu i medium komunikacji.¹⁰ Podążając więc za potrzebami nowoczesnego użytkownika i chęcią zaprezentowania oraz wypromowania swojej działalności, również Biblioteka UKW wykorzystuje w tym celu blog.

Rok 2011 zapisał się w historii Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego m.in. początkiem budowy nowego gmachu księżnicy uniwersyteckiej. Wraz z tym wielkim przedsięwzięciem zrodził się pomysł założenia elektronicznego dziennika budowy. Na „łamacz” jego cyfrowych stron planowaliśmy przekazywać informacje o postępach na placu budowy, jak również w późniejszym etapie relacjonować przenosiny księgozbioru oraz całego wyposażenia z dotychczasowej siedziby biblioteki, która mieściła się przy ul. Chodkiewicza 30 do nowej przy ulicy Karola Szymanowskiego 3. Koncepcji na realizację tego pomysłu było wiele, ostatecznie projekt przybrał formę blogu bibliotecznego pt. „Dziennik Budowy Biblioteki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy”. Pierwszy jego wpis z 10 lutego 2011 r. dotyczył podpisania umowy na budowę Biblioteki UKW przez JM Rektora UKW prof. Józefa Kubika oraz przedstawicieli firmy wykonawczej Budimex SA, do której doszło 20 grudnia 2010 r. Od tego dnia i przez niemal trzy lata, mogliśmy dzięki internetowemu dziennikowi podpatrywać i śledzić procesy realizowania tego ogromnego przedsięwzięcia. Dodatkowo każdy post opatrzony był licznymi zdjęciami, obrazującymi postępy prac. 30 września 2013 roku wpis: „dzień przed otwarciem...” informuje, że zakończyliśmy przeprowadzkę, jak również, że już od 1 października 2013 roku zapraszamy do korzystania z nowego gmachu Biblioteki UKW. Moment zakończenia budowy i wprowadzenie się do nowego gmachu naturalnie wymusił decyzję o zaprzestaniu prowadzenia elektronicznego dziennika. Blog cieszył się dość sporą popularnością, ponieważ miał swoich odbiorców nie tylko w Polsce, ale i za granicą, a o tym, że chętnie do niego zaglądano, świadczyć mogą statystyki odwiedzin. Przez prawie trzy lata aktywnego blogowania (luty 2011 – wrzesień 2013) odnotowaliśmy ponad 45 tys. wyświetleń. Natomiast w okresie od października 2013 do października 2020, czyli od momentu, kiedy nowe wpisy już się na nim nie pojawiały, a blog został teoretycznie zamknięty, liczba odwiedzin wzrosła do ponad 57 tys. Pomimo

¹⁰ M. Janas, K. Mól, *Blog biblioteczny współczesną formą promocji biblioteki akademickiej: na przykładzie „Bibliodziennika”*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”, 2011, nr 9, s. 58

zamknięcia dziennika budowy, nadal jest dostępny online, można go odwiedzać i jeszcze raz prześledzić historię budowy Biblioteki.

Szybko okazało się, że Biblioteka UKW to nie tylko nowy budynek, ale i nowe wyzwania, perspektywy i możliwości, realizacje wielu ciekawych działań i przedsięwzięć, które już na stałe wkomponowały się w naszą instytucję. Siłą rozpędu i zachęteni pozytywnymi doświadczeniami z prowadzenia elektronicznego dziennika, biblioteczny rok akademicki 2013/2014 zainaugurowaliśmy nie tylko w nowej siedzibie księżnicy, ale też wraz z nim nowego blogu: „Zajrzyj do Biblioteki UKW. Blog o tym co słychać w Nowej Uniwersyteckiej Bibliotece”. Za pomocą tego medium możemy nie tylko promować, ale przede wszystkim przekazywać informacje o tym, co dzieje się w naszych murach. Biblioteka nie skupia się wyłącznie na swojej statutowej działalności, ponieważ pełni też rolę centrum wszelkich wydarzeń kulturalnych odbywających się na arenie uniwersyteckiej. Organizowane są tutaj między innymi konferencje zarówno ogólnopolskie, jak i o charakterze lokalnym, wykłady, warsztaty, wystawy prac, między innymi malarskich, fotograficznych oraz wszelkiego rodzaju spotkania. W związku z tym, że Biblioteka stała się teraz prawdziwym centrum kulturalnym, w którym z dużą częstotliwością odbywają się imprezy ogólnouczelniane, bibliotekarze uznali, że blog świetnie sprawdzi się w popularyzowaniu tych wydarzeń, zarówno poprzez zaproszenia, a następnie relacje z ich przebiegu, dodatkowo wzbogacając ich treść chętnie oglądanymi zdjęciami. Oprócz zaproszeń i relacji z imprez, umieszczane są informacje o lokalnych, wewnętrznych działaniach i wydarzeniach dotyczących tylko Biblioteki, m.in. o nowych i ciekawych nabytkach, akcjach przeprowadzanych przez bibliotekarzy np. Szlachetna Paczka, Zacytani.org., zdobytych nagrodach lub wyróżnieniach, zakupionych sprzętach czy realizowanych projektach.

Blog składa się z trzech części: górnego panelu, środkowej części podzielonej na trzy kolumny oraz stopki. Górna część to tytuł bloga i liczne zakładki, które służą przede wszystkim tematycznemu uporządkowaniu zawartości blogu. Pod zakładką „Wystawy” znajdziemy chronologicznie ułożone wernisaże, pod zakładką „Konferencje” – listę zarówno konferencji międzynarodowych, jak i ogólnopolskich organizowanych w Bibliotece UKW, a odnośnik „Spotkania, wykłady...” kryje wykaz m.in. spotkań z autorami książek, filozofami, poetami, podróżnikami, osobistościami różnych dziedzin nauki, profesji, natomiast zakładka „Fotorelacje” odsyła do linków z galeriami zdjęć. „BiblioTEKA spraw wewnętrznych” to „teczka” z postami dotyczącymi ciekawostek z życia Biblioteki, a „Mówiono o nas” to wykaz odnośników do artykułów opublikowanych w Internecie, a odnoszących się do Biblioteki UKW jako instytucji oraz wydarzeń odbywających się w naszych murach. Pozostałe zakładki to: „O blogu”, „Kontakt” oraz linki do domowych stron internetowych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego i Biblioteki oraz bibliotecznego

fanpage'u na Facebooku. W środkowym, czyli głównym panelu, wyświetlane są posty uporządkowane chronologicznie (od najnowszego do najstarszego). Boczne kolumny służą celom informacyjnym, a więc znajdziemy tam m.in.: zapowiedzi otwieranych i aktualnie prezentowanych wystaw, zaproszenia na wydarzenia organizowane przez lub przy współudziale Biblioteki UKW, przyznane Bibliotece wyróżnienia, ciekawe nabytki lub dary, nowe kolekcje. Dla szybszego przeszukiwania zawartości blogu, umieszczono pole wyszukiwawcze. Ci, którzy chcieliby zapoznać się z najpopularniejszymi wpisami miesiąca, w lewej kolumnie znajdują listę TOP 5. Dolna część to stopka blogu i jego archiwum.

Minęło już ponad 7 lat od publikacji pierwszego postu, a do końca 2020 r. pojawiło się ich już 818. W ciągu tych kilku lat odwiedziło blog ponad 122 tys. użytkowników i to nie tylko z Polski, których oczywiście było zdecydowanie najwięcej, ale zaglądali do nas mieszkańcy Rosji, Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Ukrainy, Francji, Hiszpanii, Holandii, Portugalii, Wielkiej Brytanii, Turcji i z wielu innych regionów świata. Rok 2018 okazał się być rekordowym pod każdym statystycznym względem, gdyż liczba wyświetleń wyniosła blisko 20 tys., a dokładnie 19 879, opublikowanych wpisów było 134, udostępnionych zdjęć 1323. Niewątpliwie na blog miała i nadal ma wpływ pandemia, związany z nią lockdown oraz wszelkiego rodzaju restrykcje. Nowa pandemiczna rzeczywistość spowodowała, że w murach Biblioteki życie kulturalne w większości zamarło. Odwołano spotkania, wystawy, konferencje. Odbiło się to oczywiście na liczbie opublikowanych postów, zdjęć, a co za tym idzie i wirtualnych odwiedzinach, dlatego rok 2020 nie zapisał się dość dobrze pod względem statystycznym. Pozytywną stroną tej sytuacji jest jednak fakt, że dała ona bibliotekarzom pewien impuls, pobudziła kreatywność, aby skorzystać z innych rozwiązań, form komunikacji i sposobów dotarcia do swoich użytkowników. Dzięki kamerze, live streamingowi na kanale YouTube UKW oraz podlinkowaniu do blogu, bibliotekarze mogli na żywo relacjonować wydarzenia, które w reżimie sanitarnym i z ograniczoną liczbą publiczności mogły się odbyć w bibliotecznych murach. Dzięki takiemu rozwiązaniu, poprzez m.in. blog, osoby, które nie mogły uczestniczyć w wydarzeniu, miały możliwość śledzenia go na żywo. Przyszłościowo planujemy otworzyć własny, biblioteczny kanał YouTube. Do tego czasu nagrania oraz zmontowane z nich filmiki są dostępne na uczelnianym kanale oraz na blogu.

Prowadzenie blogu to nie tylko idealny sposób na dotarcie do większej rzeszy czytelników. Blog to przede wszystkim świetne narzędzie, dzięki któremu można wypromować bibliotekę, jako miejsce nie tylko kojarzone z regałami pełnymi książek i z czytelniami, ale przede wszystkim z przyjazną i komfortową przestrzenią, w której każdy może znaleźć coś dla siebie. Biblioteka UKW dzięki bogatej i różnorodnej ofercie, sprzyja postrzeganiu tej instytucji, jako przyjaznej i otwartej na pomysły oraz współpracę.

Facebook Biblioteki UKW

Stworzenie profilu facebookowego Biblioteki było naturalną odpowiedzią na zmiany zachodzące w funkcjonowaniu bibliotek w przestrzeni internetowej. Strona internetowa – dotychczasowa wizytówka ksiąźnicy w wirtualnym świecie – przy całej swojej niezbędności powoli jednak wyczerpywała możliwości promocji instytucji wśród dotychczasowych i nowych użytkowników. I nie wynikało to z konkretnych błędów w administrowaniu, lecz po prostu z zachodzących przemian społecznych. Wejście na rynek w 2004 roku portalu społecznościowego Facebook uzmysłowiło obserwatorom życia internetowego coś, co klarowało się już od jakiegoś czasu. Ówczesnemu użytkownikowi internetu nie wystarczył już tylko dostęp do statycznych treści – pragnął bardziej dynamicznego kanału komunikacji i możliwości interakcji. Stąd sukces Facebooka, który umożliwił prezentowanie treści w prosty i wygodny sposób, o każdej porze oraz z każdego miejsca, a jednocześnie poprzez wykorzystanie siatki powiązań pomiędzy użytkownikami, znacznie rozszerzył zasięg dostępu do treści.

Fanpage biblioteki ruszył w kwietniu 2011 roku i w zamierzeniu miał „odciążyć” stronę internetową skupiając się na bezpośrednim dotarciu do społeczności akademickiej – głównie studentów. Łączna liczba obserwujących aktualnie stronę wynosi prawie 3 tys. osób, a całkowita liczba polubień to 2763. 78% fanów stanowią kobiety, przy 21% polubieniach mężczyzn. Jeśli chodzi o grupę wiekową to 46% fanów stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 lat, 16% to osoby w przedziale 18-24 lat, a 8% osoby w wieku 35-44 lat. Oczywiście nie może dziwić fakt, że większość fanów pochodzi z Polski i Bydgoszczy.¹¹

Jeśli chodzi o zawartość, to zrozumiałym było, że treści pojawiające się na Facebooku powinny mieć mniej formalny charakter niż te pojawiające się na stronie internetowej. Dodatkowo o ich atrakcyjności świadczyć ma materiał ilustracyjny i zdjęciowy. Przy tworzeniu tych ostatnich z czasem zaczęto wspierać się profesjonalnymi narzędziami do grafiki i obróbki cyfrowej np. Canwą i Photoshopem.

Specyfika Facebooka pozwala na umieszczanie treści o bardzo szerokim spektrum różnorodności. Na profilu bydgoskiej biblioteki akademickiej obok klasycznych i wręcz obowiązkowych komunikatów informacyjnych (o zmianach godzin otwarciach, przerwach wakacyjnych, usługach biblioteki), pojawiały się relacje z imprez kulturalnych oraz ciekawostki związane z książkami i bibliotekami.

Choć dzisiaj Facebook ma na rynku social mediów wielu konkurentów, a kilkunastoletni okres działalności czyni go właściwie „staruszkim” w wirtualnym świecie, to nadal stanowi silną i rozpoznawalną markę. W 2021 zareje-

¹¹ dane z 13.04.2021

strowanych było ponad 21 mln użytkowników w samej tylko Polsce i ta liczba na przestrzeni lat – z różnym tempem - wciąż rośnie.¹² Oczywiście nie wszyscy z tej liczby stanowią docelowych odbiorców profili bibliotek uniwersyteckich, ale popularność Facebooka nie pozwala na jego ignorowanie w procesie promocji tych instytucji.

Instagram

Instagram to najmłodsze medium naszej biblioteki – jest z nami od kwietnia ubiegłego roku. To bezpłatna aplikacja, dostępna dla telefonów z systemem Android, iOS-a i Windows Phone, która służy do dzielenia się zdjęciami o charakterystycznym kwadratowym formacie. Nazwa aplikacji pochodzi od połączenia słów instant camera i telegram. Konta na niej mają zarówno osoby prywatne, celebryci, jak i firmy, które w ten sposób promują swoją działalność. Obecnie Instagram należy do korporacji Facebook, podobnie jak on posiada tablicę, na której pojawiają się najnowsze zdjęcia polubionych przez nas kont. Aplikacja pozwala na interakcje za pomocą wiadomości prywatnych i komentarzy pod postami. Możemy też docenić fotografię czy film serduszkciem. Istotną cechą Instagrama jest obecność hashtagów, czyli oznaczeń zdjęć, które określają np. miejsce, czas, atmosferę czy emocje, z jakimi powiązać chcielibyśmy publikowaną grafikę (#biblioteka #czytambolubie #bookstagrampl), by mogło do niej dotrzeć jak najwięcej odbiorców. Tagi w języku angielskim będą wyszukiwane przez większą liczbę osób. To samo zdjęcie opublikowane na Facebooku będzie opisane zupełnie inaczej – na Facebooku można pozwolić sobie na nieco dłuższy opis. Instagram to minimum treści, a maksimum jakości wizualnej i mocny akcent na oprawę wizualną. To nie miejsce na edytowane na komputerze grafiki, a na „żywe” zdjęcia, które trzeba opatrzyć krótkim, jednozdaniowym komentarzem wzbogaconym o „emoji” czyli emotikony nowej generacji – małe obrazki mające na celu wizualizację przedstawianych zjawisk, czynności, uczuć itp. Instagram w Bibliotece służy przede wszystkim do promocji usług, prezentacji ostatnio zakupionych nowości książkowych, pokazaniu życia biblioteki „od kuchni” oraz pozyskiwaniu coraz szerszego grona czytelników, zwłaszcza tych młodych. Razem z Facebookiem w kreatywny sposób tworzą spójny przekaz budujący wizerunek naszej instytucji w sieci.

Nowe standardy elektronicznej komunikacji szybko weszły do bibliotek wzbogacając i podnosząc jakość ich usług oraz percepcję wizerunku, a bibliotekarze skutecznie zaadaptowali dostępne nowoczesne narzędzia. Wprowadzenie coraz nowszych technologii znacząco zwiększa zakres działań marketingu bibliotecznego ukierunkowanego na użytkownika i promocję

¹² <https://napoleoncat.com/stats/facebook-users-in-poland/2021/01>

usług biblioteki. Obecnie tylko od kreatywności bibliotekarzy zależy, w jakim kierunku pójdą rozwiązania w zakresie dalszej wirtualnej komunikacji z jej użytkownikami i jak wielki będzie jej zasięg. Jest to ważne, zwłaszcza obecnie, w pandemicznych czasach, kiedy najważniejszy akcent należy postawić na budowanie relacji z czytelnikiem, bez którego biblioteka przecież nie istnieje.

**„WIZJONERZY CZY OBSERWATORZY? –
SIĘGNIJ PO KSIĄŻKI BY ZROZUMIEĆ ŚWIAT” –
PROJEKT MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W MOGILNIE**

Miejska Biblioteka Publiczna w Mogilnie realizowała od maja do listopada 2021 r. projekt „Wizjonerzy czy obserwatorzy? – sięgnij po książki by zrozumieć świat”, który miał na celu przybliżenie mieszkańcom ziemi mogileńskiej twórczości Cypriana Kamila Norwida, Tadeusza Różewicza i Stanisława Lema, wielkich twórców literatury polskiej, uznanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej za patronów 2021 roku. Uzyskane dofinansowanie w wysokości 5.000 zł pochodziło ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu przyznawanych w ramach programu „Partnerstwo dla Książki 2021”. Projekt obejmował adresowane do seniorów, osób dorosłych i młodzieży dwa wykłady połączone z wieczorami literackimi noszące wspólny tytuł „Szczęśliwy naród który ma poetę i w trudach swoich nie kroczy w milczeniu” zaczerpnięty z *Ody do Tadeusza Różewicza* autorstwa Czesława Miłosza oraz konkursy i warsztaty dla dzieci.

Ilustrowany prezentacją multimedialną wykład na temat twórczości i osobowości Cypriana Kamila Norwida pt. „Syn – minie pismo, lecz ty spomnisz, wnuku...”, wygłosiła 15 czerwca dr Magdalena Karamucka-Marcinkiewicz – norwidolog, filolog polski, germański i klasyczny, nauczycielka w Zespole Szkół w Mogilnie, autorka uhonorowana Nagrodą Prezesa Rady Ministrów i wydanej przez Wydawnictwo Naukowe UAM rozprawy *Antyczny Rzym Norwida*, a także szeregu artykułów publikowanych m.in. w czasopiśmie „Studia Norwidiana”. Prelegentka przybliżyła postać Norwida jako człowieka borykającego się z codziennością, nierozumianego i odrzuconego, wyprzedzającego swoją epokę. Jednocześnie zwróciła uwagę na etyczną postawę poety ukształtowaną przez przymusową emigrację – „cierpienie i tęsknotę [...] do kraju tego, gdzie kruszynę chleba podnoszą z ziemi przez uszanowanie dla darów nieba [...]”. Wydarzenie uświetniła recytacja Marka Wolskiego – mogileńskiego prawnika, pasjonata twórczości Cypriana Kamila Norwida, laureata wielu ogólnopolskich konkursów recytatorskich. Podczas spotkania zaprezentował dwa utwory poety: *Moja piosnka* i *Czemu. Życiu* i dziełom Cypriana Kamila Norwida poświęcono również montaż słowno-muzyczny, przygotowany przez uczniów klasy III Zespołu Szkół w Mogilnie, do którego scenariusz napisała dr Magdalena Karamucka-Marcinkiewicz. Zgromadzona 4 października w Bibliotece publiczność miała okazję poszerzyć swoją wiedzę na temat życia

poety, a także wysłuchać recytacji wybranych utworów, wśród których znalazły się wiersze: *W albumie*, *Dedykacja*, *Do obywatela Johna Browna*, *Coś ty Ate- nom zrobił*, *Sokratesie*, *Fortepian Szopena*.

Drugi z zaplanowanych wykładów, który odbył się 22 października, koncentrował się wokół twórczości Tadeusza Różewicza. Prof. Piotr Śliwiński zaprezentował twórczość poety na tle współczesnej poezji i myśli humanistycznej. Wskazał traumę II wojny światowej jako źródło pesymizmu autora, jego braku wiary w kulturę, która nie potrafi zająć miejsca zła w naturze człowieka. Prelegent pokazał najprostsze wartości: życzliwość, dobroć, przywiązanie do miejsca urodzenia, wolę życia silniejszą niż idee i ideologie, a także poczucie zagrożenia dezintegracją i powszechnym chaosem obecne w utworach Różewicza. Piotr Śliwiński pracuje na stanowisku profesora zwyczajnego Instytutu Filologii Polskiej Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jest autorem artykułów i książek krytycz- noliterackich (m.in. *Poetyckie awangardy – awangarda przedwojenna*, 2004, *Świat na brudno. Szkice o poezji i krytyce*, 2007) oraz współautorem *Literatury polskiej XX wieku* (razem z Anną Legeżyńską i Bogumiłą Kaniewską), *Literatury polskiej 1976–1998* (razem z Przemysławem Czaplińskim) i *Poezji polskiej po 1968 roku* (razem z Anną Legeżyńską). W 2012 r. opublikował zbiór esejów *Horror poeticus*. Jest także twórcą i kuratorem festiwalu Poznań Poetów (pierwsza edycja w 2003 r., festiwal odbywa się co dwa lata). W latach 2006–2013 przewodniczył kapitule Nagrody Literackiej Gdynia. W 2008 roku został uhonorowany Nagrodą im. Kazimierza Wyki, wyróżnienia w dziedzinie krytyki literackiej, eseistyki i historii literatury przyznawanego od 1980 roku. Mogileńskie wydarzenie, transmitowane online wzbogaciła recytacja utworów Tadeusza Różewicza w wykonaniu Beaty Wenglewicz-Sierańskiej, mogileńskiej polonistki i recytatorki.

Wykład prof. Piotra Śliwińskiego z UAM w Poznaniu

Wystawa prac plastycznych i modelarskich

W lipcu, w ramach realizowanego przez Bibliotekę projektu, zorganizowano nawiązujące do twórczości Stanisława Lema, warsztaty literacko-plastyczne i literacko-modelarskie dla uczniów szkół podstawowych Miasta i Gminy Mogilno pod hasłem „O czym nam mówi Stanisław Lem”. Pierwsze przeznaczone były dla uczniów klas I-IV, natomiast drugie adresowane były do uczniów klas V-VIII. Zajęcia prowadziła mogileńska plastyczka Stefania Barańska. Świat fantastyki pobudził wyobraźnię młodych artystów, a odpowiednio dobrane materiały, wśród których znalazły się surowce wtórne, pozwoliły stworzyć interesujące obiekty. W zajęciach można było uczestniczyć także online : <https://pl-pl.facebook.com/502406526597502/videos/830121927631711/> https://www.facebook.com/502406526597502/videos/1491882497815698/?_so_channel_tab&_rv=all_videos_card

Prace powstałe podczas warsztatów wzięły również udział w konkursie ph. „O czym nam mówi Stanisław Lem”, którego rozstrzygnięcie nastąpiło 25 października 2021 roku. Zarówno w konkursie plastycznym, jak i modelarskim, jury przyznało trzy nagrody oraz wyróżnienia. Wszystkie prace można było oglądać na wystawie dostępnej w Bibliotece do 30 listopada 2021 roku.

Dorosłych użytkowników biblioteka zaprosiła 27 września na prelekcję „lemologa”, gnieźnianina Wiktora Kolińskiego. Wiktor Koliński jest prezesem stowarzyszenia Fantasmagoria w Gnieźnie zrzeszającego „osoby, które od kilku już lat działają w Pierwszej Stolicy Polski promując fantastykę jako ciekawą formę spędzania wolnego czasu, która uczy, bawi i pozwala poznać innych” i wicedyrektorem festiwalu filmów krótkometrażowych Offeliada, organizowanego w najstarszej stolicy Polski. Tematem mogileńskiej prelekcji było życie i twórczość Stanisława Lema – patrona roku 2021. Uczestnicy spotkania mieli okazję poznać uniwersalny charakter twórczości pisarza oraz wi-

zjonerski talent futurologa, który kilkadziesiąt lat wcześniej przewidział między innymi popularność wyszukiwarek internetowych, ebooki i audiobooki.

ZASADY MARII MONTESSORI ŹRÓDŁEM INSPIRACJI W LITERATURZE DZIECIĘCEJ

Na rynku wydawniczym pojawiają się liczne książki dla najmłodszych odbiorców, które prezentowane są w duchu Montessori. Przeglądając na co dzień literaturę dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym nie zdajemy sobie sprawy z zastosowania tej metody we wskazanych publikacjach. Często uważamy, że podejmowane środki pracy z dzieckiem pojawiają się głównie na płaszczyźnie edukacyjnej żłobka, przedszkola czy szkoły i tylko tam są realizowane. Tymczasem elementy wspomnianej metody występują także w literaturze dziecięcej i można wprowadzać je w życie codziennym, również w zaciszu domowym. Wśród propozycji książkowych wyróżnić możemy: książki zabawki, książki obrazkowe, serię „Czytam sobie”. Jednak najczęściej stanowią one serię opowiadań dla najmłodszych, w których bohaterami są ich rówieśnicy. Dzięki wymienionym pozycjom, dzieci zdobywają i poszerzają wiedzę o świecie z różnych dziedzin. Natomiast czerpana z nich nauka, pobierana we własnym tempie, a także w zgodzie z potrzebami małego odbiorcy, staje się radością i dążeniem do dalszych samodzielnych poszukiwań. Wśród wskazanych książek nie brakuje także tych, które zawierają puste miejsca na dopasowanie do rysunku odpowiedniej naklejki, szlaczków czy napisów. Te ostatnie stanowią doskonałą pomoc do nauki pisania i czytania dziecka. Obecność metody Montessori możemy zaobserwować w książkach, z których użytkownik będzie odbierał informacje za pomocą zmysłów: wzroku, słuchu i dotyku. W wybranych publikacjach dla najmłodszych pojawia się główne założenie Marii Montessori „Pomóż mi, abym mógł sobie samemu pomóc”, które zakłada, że od wczesnego etapu swojego życia dziecko dąży do samodzielności i niezależności. Nie wszystkie z tych książek posiadają na swoich okładkach informację „Biblioteczka Montessori”.

Wydawać by się mogło, że metoda wprowadzona na początku XX wieku, początkowo tylko we Włoszech, mogłaby uchodzić za nieatrakcyjną, za relikwyt przeszłości. Tymczasem okazuje się, że mimo upływu czasu i związanych z nim zachodzących zmian w świecie, jest nadal aktualna. Może być nawet uznawana za zbyt nowoczesną i kłopotliwą, ponieważ daje dziecku dużą swobodę w działaniu. Odbywa się ono w tempie dziecka, którego nie powinno się ponaglać i dopasowywać do panujących norm. W rezultacie podopieczny otrzymuje tyle czasu, ile potrzebuje na opanowanie danego zagadnienia, które akurat jest w sferze jego zainteresowań. Autorka systemu wychowawczego,

określanego metodą Montessori, Maria Montessori żyła w latach 1870–1952. Była lekarzem. Jako pierwsza kobieta we Włoszech uzyskała stopień naukowy doktora medycyny. Dziedzina, w której specjalizowała się, była psychiatria. To właśnie podczas swojej praktyki lekarskiej Montessori zaobserwowała wewnętrzną siłę u dzieci, która kierowała je do dalszego poszukiwania interesujących je tematów, co prowadziło do dalszego rozwoju dziecka. Z kolei zastosowane pomoce dydaktyczne wpływały na osiąganie zamierzonych rezultatów. Na podstawie swoich obserwacji autorka metody wyciągnęła wnioski, że dzieci bardziej potrzebują wsparcia wychowawczego niż opieki klinicznej. Maria Montessori stwierdziła również, że dorosły powinien zaoferować pomoc dziecku, przy jednoczesnym nie zmienianiu małego człowieka. Rolą dorosłego miało być doradztwo, a także podążanie za dzieckiem oraz nienarzucanie mu przyjętych treści i zasad. Rewolucją w podejściu do dzieci okazało się również traktowanie ich jak partnerów.

Wieloletnie obserwacje lekarki doprowadziły także do powstania pojęcia wrażliwych faz, które obejmowały trzy okresy. Faza pierwsza odnosiła się do dzieci od narodzin do 6 roku życia. To właśnie w tym czasie u dziecka można zaobserwować szczególną wrażliwość na język mówiony i pisany, na zdobywanie nawyków grzecznościowych, a także na ruch. W kolejnej, drugiej fazie (7-12 lat), autorka metody zaobserwowała wrażliwość na ustalone normy społeczne oraz reguły. Natomiast w trzeciej, obejmującej okres 13–18 rok życia, wytypowała wrażliwość na godność i wiarę we własne możliwości. Wytyczenie faz wrażliwych przez Marię Montessori spowodowało utworzenie w placówkach edukacyjnych oddziałów, które były podzielone właśnie na wspomniane grupy wiekowe. Metoda głównie była wprowadzana w przedszkolu. Obecnie stosuje się ją w przedszkolach, a także najczęściej w szkołach publicznych. W utworzonej grupie dzieci w przedziale wiekowym 3–6 lat, młodsi korzystają z pomocy starszych kolegów. Po pewnym czasie, gdy dorastają, zostają opiekunami dla młodszych. W ten sposób kształtowany jest charakter i wrażliwość empatyczna. Zabieg ten jest celowy z tego powodu, aby nie wywoływać rywalizacji między podopiecznymi. W przypadku stosowania metody Montessori najczęściej podkreślane są efekty intelektualne. Rzadziej wspomina się o rozwoju społecznym i emocjonalnym. Jednak jest on tak samo ważny, jak ten pierwszy.

Autorka metody uważała, że okres 0–6 roku życia jest najistotniejszy, ponieważ w tym czasie dziecko najwięcej się uczy. Gromadzi ono w sposób nieświadomy wiedzę i przy wykorzystaniu pomocy dydaktycznych, podopieczny może osiągnąć szybkie rezultaty. Staje się odkrywcą świata. Okres ten, to również czas, w którym kształtuje się jego charakter. Stąd też autorzy książek, piszący dla najmłodszych odbiorców, tak bardzo podkreślają rolę wspomnianego przedziału wiekowego i bardziej lub mniej świadomie sięgają w swojej

twórczości po elementy metody Montessori. Proponują najmłodszym różnorodne formy literackie. Obok krótkich opowiadań, baśni, czy historyjek, tworzą także zabawy, wyliczanki, rymowanki. W ten sposób zachęcają do korzystania z tekstów o odmiennym charakterze, co daje możliwość poznania języka w kilku stylach. To również czas, kiedy u dziecka rozwija się motywacja do opanowania umiejętności potrzebnych w życiu codziennym, takich jak: korzystanie z różnych przedmiotów codziennego użytku, podejmowania prób samodzielnego ubierania się. Z kolei wprowadzenie przez autorów do książek obrazkowych dodatkowych elementów rozwijających zmysły najmłodszych, ma na celu skłonienie ich do wyrażania własnych emocji, dzielenia się nimi z opiekunami. Zastosowanie w książkach odpowiedniej kolorystyki oraz miejsc na uzupełnienie tekstu naklejkami czy elementami graficznymi, zachęca najmłodszych do podejmowania prób samodzielnego pisania oraz czytania.

Jednymi z najbardziej popularnych książek dla dzieci, w których odnaleźć można elementy metody Montessori, są książki Zofii Staneckiej z ilustracjami Marianny Oklejak, których bohaterką jest rezolutna dziewczynka w wieku przedszkolnym o imieniu Basia. W jej beztroskim życiu czasami pojawiają się problemy, jednak nie stanowią one dla niej żadnej przeszkody. Przeciwnie, w małej istotce pojawia się iskra, prowadząca do ich rozwiązania. To właśnie ten impuls, o którym mówiła autorka metody, kieruje dziewczynkę do samodzielnego działania. Wśród licznych części cyklu o przygodach Basi wyróżnić można te, w których tytułowa bohaterka uczy się obsługi urządzeń takich, jak tablet czy telefon oraz wykorzystania ich na różne sposoby. Basia podejmuje także naukę gotowania czy tańca. Oprócz czynności praktycznych, poznaje słownictwo związane z poszczególnymi dziedzinami. Inne książki z cyklu o Basi obfitują w relacje społeczne i zachowania w różnych miejscach. Basia zdobywa wiedzę przez obserwację i doświadczenia. Potrafi zachować się w podróży i na biwaku. Uczy się również zachowań społecznych w przedszkolu oraz podczas wizyty u dentysty. Książki te stanowią mogą pewnego rodzaju drogowskaz dla dorosłych – rodziców, opiekunów, wychowawców. Z lektury wyciągną zapewne wnioski, że najlepiej dziecko obserwować i podążać za jego zainteresowaniami. Wszystko po to, aby być dla niego wsparciem i nie narzucać mu swoich własnych upodobań.

Innymi, często wybieranymi i czytаныmi przez najmłodsze dzieci oraz ich rodziców, są książki z serii o Kici Koci autorstwa Anity Głowińskiej, a także książki z cyklu o Marysi Nadii Berkane. Najmłodszy zachęcany są w nich do nauki gotowania, gry na instrumentach, samodzielnego ubierania się czy jazdy na rowerze. Wszystkie wymienione czynności są chętnie podejmowane przez bohaterów opowiadania i wyzwalają w nich ogromną motywację i radość z działania. Seria książek dla najmłodszych *Mądra Mysz* zawiera także elementy wspomnianego kierunku. W jednej z książek pt. „Pralki, suszarki, lodów-

ki” dzieci mogą znaleźć wiadomości, jak obsługiwać urządzenia codziennego użytku. *Tola* to kolejna seria, w której pojawiają się zasady Marii Montessori. Przygody dziewczynki w wieku przedszkolnym ukazane zostały przez Annę Włodarkiewicz na tle pór roku: wiosny, lata, jesieni, zimy. Tłem do przeżyć bohaterki jest zmieniająca się przyroda. W nauce pisania i czytania niezwykle pomocna jest seria *Czytam sobie*. Mały odbiorca znajdzie tu zabawną treść, podział wyrazów na głoski, oznaczenia kolorem czerwonym i niebieskim czy dużą czcionkę. I jeszcze dwa przykłady książek pojedynczych. W *Bardzo głodnej gąsienicy* Erica Carla mali odbiorcy poznają nazwy smakołyków tytułowej gąsienicy. Poszczególne produkty, a także konstrukcja książki wyzwalają impuls i zachęcają do dalszej nauki. Wśród nowych informacji, które mogą pojawić się w życiu dziecka po kontakcie ze wskazaną publikacją, będą nazwy dni tygodnia czy liczebniki. Książka może wzbudzić zainteresowanie przyrodą, a jej dodatkowym atutem będzie rozwój małej motoryki. Do zasad Montessori takich, jak np. rozwijanie wiary we własne siły i możliwości u dziecka nawiązuje książka pt. *Kropka* R. H. Reynolds, w której impuls – życzliwość nauczyciela i jego zachęta – sprawiają odkrycie pasji i wiary w powodzenie bohatera. Oprócz tego sprawiają, że dziecko pokonuje wszelkie obawy i lęki. Jest to wyjątkowa książka. Skromna w treści, o głębokim ładunku emocjonalnym.

Artykuł zawiera tylko przykłady publikacji dla dzieci, które uwzględniają zasady Montessori. Zarówno treść, jak i szata graficzna tych książek zachęcają oraz motywują odbiorcę do rozwijania zainteresowań oraz kierują w stronę dalszych poszukiwań. Dzięki nim odbiorcy literatury dziecięcej dążą do samodzielnego zdobywania wiedzy i odkrywania świata przez własne doświadczenia. Jednocześnie kierują się indywidualnym tempem oraz swoimi możliwościami. Z kolei dorosły staje się wyłącznie osobą wyrozumiałą i wspierającą, przyjacielem, który nie narzuca kierunku działania. Czerpanie z nurtu Montessori umożliwia także wypracowanie u dzieci cierpliwości, koncentracji i konsekwencji, niezwykle ważnych podczas wykonywania pracy w dorosłym życiu.

Literatura:

1. Guz S., *Metoda Montessori w przedszkolu i szkole: kształcenie i osiągnięcia dzieci*, Lublin 2006.
2. Miksza M., *Zrozumieć Montessori czyli Maria Montessori o wychowaniu dziecka*, Kraków 2017.
3. Montessori M., *O kształtowaniu się człowieka*, Warszawa 2019.
4. Stein B., *Teoria i praktyka Marii Montessori w szkole podstawowej*, Kielce 2003.

PÓLKA Z REGIONALIAMI

„Ojczyzna to dla mnie słowo mające w sobie ogrom siły. To moc potężnych uczuć rodzących się głęboko w sercu (...) tradycja przekazywana z pokolenia na pokolenie przez tych co tę ziemię kochają nade wszystko”¹. Zadziwiająco, jaką moc, koloryt i wyrazistość mają słowa, przeczytane w odpowiednim czasie... Sięgam po nową książkę, która trafiła do Pracowni Regionalnej i czytam, właśnie te słowa, w tym zatrważającym czasie, kiedy rozstrzygają się losy ludzi broniących swoich domostw tak niedaleko nas – w Ukrainie. *Znamię epoki: ludzki los utrwalony w historii Kujaw Leśnych i Borowych* Stanisława Burmistrzaka to wspomnienia zebrane przez lata i utrwalone na kartach dla kolejnych pokoleń. To losy ludzi „po sąsiedzku”, czyli na Kujawach Leśnych i Borowych². Czytam spis treści: „Przerwana młodość”, „Tu jest mój dom!”, „Sześćdziesiąt miesięcy na wygnaniu”, „W obliczu męczeństwa”, „Krętą drogą do Ojczyzny”, „Niezabliźniona rana”, „Ewakuacja (...)”, „Zdeptane dzieciństwo”, „(...) DLACZEGO?”. Dzisiaj, te słowa przywołują mojemu pokoleniu zupełnie inne obrazy niż te, które widział autor. Dzisiaj widzimy relacje w mediach, zdjęcia i filmy pokazujące dramat ludzi tracących swoje domy, bliskich, zdrowie i życie. Dzisiaj, niestety, potrafimy utożsamić się ze wspomnieniami, które zawarte są w tej publikacji. Czy warto sięgać po tego typu literaturę? Wydawałoby się, że przygnębienie, doznanie krzywdy i nieszczęścia dziś są nam niepotrzebne, bo zło jest tak blisko, ale należy zwrócić uwagę na wartość poznawczą tego rodzaju przekazów osobistych. Prawda, żywe słowo – to wartość, którego nie znajdzie się w opracowaniach historycznych, tym bardziej jeśli dotyczy ono wąskiej grupy kulturowej – regionalnej. Tu między faktami i konkretnymi zdarzeniami pulsują emocje i odczucia, dające obraz międzyludzkich relacji. Książka jest inspiracją do poznawania sąsiednich miejsc, ale ma też misję do spełnienia: to „księga, która świadczyć będzie przeciw wojnie i wspomagać walkę o bezpieczeństwo i pokój”³. Warto sięgać po tego typu literaturę, jeśli nie teraz, to w innym spokojniejszym czasie.

W 2021 roku ukazało się drugie, poprawione i poszerzone wydanie *Encyklopedii Powstania Wielkopolskiego 1918-1919* pod red. Janusza Karwa-

¹ S. Burmistrz, *Znamię epoki: ludzki los utrwalony w historii Kujaw Leśnych i Borowych*, Bydgoszcz, Dom Wydawniczy Margrafen, 2021, (obwoluta).

² Kujawy Leśne i Kujawy Borowe – południowa część Kujaw, min.: Lubomin, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Chodecz.

³ S. Burmistrz, *Znamię...*, s. 8.

ta i Marka Rezlera⁴. Powstała po to, by upamiętnić 100. rocznicę tego narodowego zrywu. Zawiera ponad 700 haseł opracowanych przez blisko 50 osób na 525 stronach. Na uwagę zasługują fotografie, niejednokrotnie dostarczone przez rodziny powstańców oraz członków lokalnych Towarzystw Pamięci Powstania Wielkopolskiego. Poza imiennymi biogramami znajdziemy tu także takie hasła: Miejsca pamięci Powstania Wielkopolskiego, Koszt Powstania Wielkopolskiego, Kobiety w Powstaniu Wielkopolskim, Idee niepodległości w latach zaboru⁵, czy Przebieg powstania od połowy stycznia do połowy lutego⁶. Omówiono też niektóre miejscowości: Łabiszyn, Kcynię, Szubin czy Zdziechowa. Na końcu publikacji umieszczono *Tablice*, które zawierają opisy symboli wojskowych: oznaki naramienne, oznaki rodzajów broni i służb na kołnierzach kurtek, oznaki stopni wojskowych, rysunki mundurów od szeregowego powstańca po generalicję i oficerów poprzez piechotę, kawalerię, czy ludzi zajmujących się transportem. Cennym elementem jest *Kalendarium*, informujące, co wydarzyło się w każdym dniu powstania. Dla koneserów i poszukujących informacji niezwykle ważna będzie obszerna bibliografia umieszczona na końcu, która uwzględni publikacje źródłowe oraz różne opracowania.

W Pracowni Regionalnej znajdziemy wiele publikacji dotyczących kulinariów. Ostatnio trafiła tu pozycja *Smaczne Pałuki: pałucka książka kucharska = the Pałuki cookbook*, wydana pod redakcją Andrzeja Łuczaka⁷. Materiał przygotowywał pięcioosobowy zespół: Dawid Kolasa, Łukasz Milejczak, Paweł Sikora, Maria Skrocka, Michał Woźniak. Do powstania tej publikacji przyczyniło się jeszcze wiele osób – autorów przepisów, o czym dowiadujemy się na końcu książki. Wydana ona została w ramach Europejskich Funduszy Rozwoju Obszarów Wiejskich w celu rozpowszechniania wiedzy o tradycjach kulinarnych Pałuk. Jest to zbiór sprawdzonych przepisów na potrawy i przetwory, które podawane są właśnie na pałuckich stołach. Autorzy na początek przybliżają czytelnikom pojęcie regionu w ujęciu historycznym oraz przedstawiają krótką charakterystykę kultury, folkloru i gwary. Znajdziemy tu też mały słownik gwary pałuckiej oraz wiele smacznych i prostych przepisów. Nie jest to może kuchnia „fit”, ale na pewno, to kuchnia pełna wspomnień z dzieciństwa.

⁴ *Encyklopedia Powstania Wielkopolskiego 1918-1919*, pod redakcją J. Karwata i M. Rezlera ; autorzy artykułów i haseł P. Adamczewski [i 50 pozostałych], Wyd. 2, Poznań, Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2021.

⁵ Tamże, s. 121.

⁶ Tamże, s. 303-310.

⁷ *Smaczne Pałuki: pałucka książka kucharska = the Pałuki cookbook*, [redakcja Andrzej Łuczak], Rybnik, Emart Design, 2018.

*Bydgoska prasa lokalna i regionalna w latach 1808-2021*⁸, kolejna publikacja Marka K. Jeleniewskiego, która trafiła do Pracowni regionalnej, stanowi cenne źródło wiedzy o polskiej prasie wydawanej w Bydgoszczy. Obszerne ramy czasowe, którym objęty jest materiał badawczy, dotyczą okresu zaboru pruskiego. Przedmiotem opracowania są również wydawnictwa ciągle w języku niemieckim, ale tylko w formie streszczenia tematu. Jak już wspomniałam, autor skupił swoją uwagę na polskich tytułach. I tak: mamy tu podział na dzienniki, prasę partyjną, prasę szkolną i prasę regionalną. Każdy z 24 tytułów jest skrupulatnie opisany i zawiera ciekawe informacje zebrane przez autora w drodze osobistych poszukiwań w poszczególnych bibliotekach, archiwach i muzeach. Jednak jak podkreśla M.K. Jeleniewski, nieocenionym źródłem wiedzy były osobiste kontakty z twórcami prasy bydgoskiej⁹. Niezmiernie interesujące są zawsze początki „wszystkiego”, dlatego szczególnie polecam rozdział „W czasach Księstwa Warszawskiego i pod zaborem pruskim”, z którego dowiemy się jak cenne zbiory posiadamy w naszej czytelni. Tu również dowiemy się, gdzie znaleźć pierwsze numery dzienników z XIX wieku. Opracowanie poszczególnych tytułów gazet, to swoiste kompendium wiedzy o rynku wydawniczym periodyków bydgoskich, tym bardziej, że zawiera również analizę treści i narzędzi wyrażania poglądów politycznych każdej uwzględnionej w książce gazety. Przedmiotem badania były też „wzajemne relacje nadawca – odbiorca”, czyli „deszyfrowanie” zamiarów ewentualnego wpływania na poglądy społeczeństwa przez wydawców prasy i czasopism. Dodać należy, że książka wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego jest publikacją naukową, ale czyta się ją jak pasjonującą historię.

*Bydgoszcz nad wodą*¹⁰, publikacja opracowana przez Annę Nadolską, Karola Kantorskiego i Wojciecha Woźniaka, wydana przez Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego – to kolejny album o Bydgoszczy zawierający 150 unikalnych pocztówek i zdjęć historycznych w zestawieniu z tymi z lat współczesnych. Pozwala spojrzeć na niektóre miejsca w mieście z innej perspektywy. Jak piszą autorzy, ta książka to „opowieść, która rozgrywa się nad Brdą, Kanałem Bydgoskim i Wisłą”¹¹. Ten związek miasta z wodą szczególnie jest podkreślony przez prezentację środków transportu (barki, holowniki, statki wycieczkowe) oraz życiodajny trud w marinie związany w dużej mierze z przemysłem, którego motorem napędowym jest właśnie woda. Ale praca to nie wszystko, wypoczynek i doznania kulturalne są równie ważne, by społe-

⁸ M. K. Jeleniewski, *Bydgoska prasa lokalna i regionalna w latach 1808-2021*, Bydgoszcz, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2021.

⁹ Tamże, s. 11.

¹⁰ *Bydgoszcz nad wodą*, A. Nadolska, K. Kantorski, W. Woźniak, Bydgoszcz, Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, 2021.

¹¹ Tamże, s. 5

czeństwo mogło w harmonii i komforcie dobrze funkcjonować. Tę rolę również podkreślono obrazami – w Bydgoszczy były i są miejsca do uprawiania sportu, wypoczynku i miłego spędzania chwil z przyjaciółmi i ciekawymi ludźmi.

W kategorii „albumy o Bydgoszczy” należy zwrócić uwagę na inicjatywę wydawnictwa Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński¹², które na początku 2021 roku opublikowało rodzaj „przewodnika” po naszym mieście ze zdjęciami Rafała Tomczyka pt. *Bydgoszcz 99 miejsc*¹³. Nie jest to jednak typowy informator oprowadzający turystów po naszym mieście, opowiadający o poszczególnych miejscach. Autor zaprasza na oglądanie miasta ukazując na wspaniałych zdjęciach nie tylko zabytki, ale i nowoczesną architekturę. Przy każdym obiekcie umieszczono podstawowe dane – pierwotną oraz obecną nazwę, autora projektu, lata budowy i przebudowy.

¹² Wydawnictwo publikuje serię *Sekrety...*, w której ukazały się *Sekrety Bydgoszczy*, K. Halickiego, o której wspomniano w *Bibliotekarzu Kuj.-Pom.*, 2018, nr 1, s. 47. Polecam również *Sekrety Ukrainy*, V. Wiernickiej i dwie części *Sekrety Lwowa*, J. Smirnowa dostępne w naszej bibliotece.

¹³ R. Tomczyk, *Bydgoszcz: 99 miejsc*, Łódź, Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński, 2020.

„BIBLIOTECZNY NIEZBĘDNIK” W SĘPOLEŃSKIEJ BIBLIOTECE

Projekt „Biblioteczny niezbędnik” realizowany w 2021 roku w Sępólnie Krajeńskim, udowodnił, że biblioteka to miejsce integrujące lokalną społeczność. Tworzy ona przestrzeń dla różnorodnych działań. Wydarzenia ujęte w projekcie adresowane były do wszystkich grup społecznych. W sierpniu w ramach obchodów Dni Sępólna Krajeńskiego, Biblioteka wraz z Teatrem Katarynka (muzycznym teatrem objazdowym) zaprosiła najmłodszych mieszkańców miasta oraz ich rodziców i dziadków do udziału w interaktywnym spektaklu pt. „Morskie Opowieści”. Podczas przedstawienia rozśpiewana załoga przeniosła widzów na pokład statku, gdzie opowiedziała ekscytujące historie, które przeżyła na morzu. Dodatkowo, dzięki wesołym szantom dzieci nauczyły się m.in. nazw części statku. Nie zabrakło także wątku edukacyjnego. Towarzyszący kapitanowi i majtkowi Meteorolog Krabi wyjaśnił widzom, jak rozpoznawać pogodę na podstawie obserwacji chmur. Na zakończenie spektaklu dzieci otrzymały kolorowanki, tak aby na dłużej zapamiętały bajkowe morały. Natomiast biblioteczni melomani mogli wysłuchać plenerowego koncertu zespołu smyczkowego Arte Con Brio pod batutą Mirosława Przybyła pn. „Polska to taka kraina, która się w sercu zaczyna”. Bydgoscy soliści potrafili bawić, wzruszyć i zainspirować, mistrzowsko prezentując to, co najpiękniejsze w muzyce polskiej i światowej. Wspaniała pogoda i urokliwa sceneria amfiteatru na molo dopełniły pozytywnych wrażeń muzycznego popołudnia. Ponadto w Bi-

Spektakl Morskie opowieści

bliotece miał miejsce wernisaż wystawy fotograficznej pn. „Gdy zachodzi słońce...”, która była pokłosiem konkursu fotograficznego na zdjęcie zachodzącego słońca nad sępoleńskim jeziorem. Spośród 25 prac jury nagrodiło 3 i przyznało 4 wyróżnienia.

6 września Biblioteka gościła Joannę Nowak. Fizjoterapeutka z wykształcenia, z zamiłowania podróżniczka i fotografka, opowiedziała o kilkutygodniowej podróży, w którą wybrała się z 20-miesięczną córeczką, a która to podróż zmieniła się w wyprawę życia. Joanna Nowak i jej córka Gaja wróciły do Polski po sześciu latach nieobecności w kraju. Zwiedziły kraje Ameryki Południowej i Azji. Podróżniczka opowiedziała o wychowaniu córki „w drodze”. Podróże zainspirowały ją do prowadzenia blogu (somosdos.pl), gdzie dzieli się swoimi wrażeniami i opowieściami z podróży. Joanna Nowak była gościem działającego przy sępoleńskiej bibliotece Klubu Podróżnika. Dzień później z czytelnikami spotkał się dziennikarz i publicysta Błażej Torąński, współautor wraz z Jolantą Sowińską-Gogacz książki *Mały Oświęcim. Dziecięcy obóz w Łodzi*, opowiadającej o jedynym w Polsce niemieckim obozie koncentracyjnym, przeznaczonym wyłącznie dla dzieci, który zlokalizowany był na terenie łódzkiego getta.

Na początku września sępoleńska biblioteka zamieniła się w krainę Żubra Pompika. Wszystko to za sprawą Bajanki – Moniki Skikiewicz, która przygotowała dla najmłodszych wesołe animacje. Warsztaty odbyły się w oparciu o serię książek *Żubr Pompik* wydawnictwa Media Rodzina, których autorem

Recital norwidowski

i ilustratorem jest Tomasz Samojlik. Cała seria opowiada o małym, ciekawym świecie żubrze Pompiku, który wraz z tatą Pomrukiem, mamą Poradą i siostrą Polinką zwiedzają najważniejsze polskie parki narodowe oraz rezerwy. Podczas spotkania można było się także czegoś nauczyć. Wiadomo już, jakie od-

głosy wydają zębry, czego nie można robić w lesie i dlatego ekologia jest taka ważna. Na koniec każdy z uczestników otrzymał piękny dyplom i tytuł przyjaciela Żubra Pompika.

W połowie września Biblioteka zaprosiła miłośników poezji śpiewanej na recital norwidowski pn. „Skowronek śpiewał – ja o świcie wstałem, i czułem życie, i życie kochałem” w wykonaniu Pawła Melnarowicza (gitara) i Przemysława Wojnarowskiego (piano). Warto nadmienić, że rok 2021 został ustanowiony przez Sejm m.in. Rokiem Cypriana Kamila Norwida, ponieważ we wrześniu przypadała dwusetna rocznica urodzin poety. Godzinna uczta muzyczna była doskonale dobraną mozaiką interpretacji poezji Norwida i autorskich tekstów. Wykonawcy z pełną pasją zaprezentowali wachlarz wyjątkowych utworów, które urzekły bibliotecznych melomanów. Jesienna melancholia, magnetyzm, subtelny klimat, piękna muzyka, piękne słowa, piękny przekaz.

21 września odbyły się warsztaty z popularną autorką książek dla młodzieży – Joanną Jagiełło. Spotkanie to dotyczyło spraw trudnych, ale niezwykle ważnych dla młodych osób. Uczestnicy mogli przekonać się, że książki autorki wyróżniają się szczególną autentycznością, gdyż odwołują się one często do jej osobistych doświadczeń. Rozmowa na bazie literatury to dobry sposób, aby w bezpiecznej przestrzeni przedyskutować problemy dorastania, takie jak m.in. kompleksy z powodu swojego ciała, trudności w nawiązywaniu relacji międzyludzkich, zaburzenia odżywiania, naruszanie przestrzeni osobistej drugiej osoby czy nastoletnie ciążę. Młodzież wykazała się dużą aktywnością, pytając także o pracę pisarki – jak długo zajęło jej napisanie serii, czy będzie jej kontynuacja oraz skąd pomysł na takie właśnie okładki. Na zakończenie autorka rozdawała imienne autografy, informując przy okazji, w której z jej książek można znaleźć swojego imiennika.

Włączając element rywalizacji Biblioteka zorganizowała trzy konkursy czytelnicze dla dzieci i młodzieży, takie jak „Wierszykarnia”, „Mistrz Pięknego Czytania” oraz „Powiatowa Liga Książkomaniaków”. Ze względu na sytuację epidemiologiczną dwa pierwsze miały formę online. Zamiast tradycyjnego czytania fragmentu wybranego tekstu w bibliotece lub recytacji wiersza, zadaniem uczestnika była rejestracja swojej prezentacji w formie krótkiego nagrania. Konkursy składały się z dwóch etapów – szkolnego/przedszkolnego i głównego, podczas którego jury wybrało najlepsze prezentacje. Z kolei 21 października 2021 r. odbył się finał pierwszej Powiatowej Ligi Książkomaniaków. Konkurs ten skierowany był do uczniów klas 6-8 szkoły podstawowej z powiatu sepołęńskiego i składał się z dwóch etapów – szkolnego oraz testu głównego w bibliotece. Miał on na celu kształtowanie kompetencji czytelniczych wśród młodzieży, promocję czytelnictwa oraz promowanie postawy zdrowej rywalizacji i współpracy w grupie. Do udziału w konkursie zgłosiło się pięć trzysobowych zespołów z Zamartego, Sypniewa, Wałdowa, Lutowa i Więcborka. Uczestnicy

zaskoczyli nas poziomem znajomości książki Barbary Kosmowskiej pt. *Pozłaczana rybka* oraz umiejętnością wydobywania szczegółowych informacji z jej treści. W konkursach udział wzięło ponad 100 uczestników.

Czym różni się kukła od pacynki? Jak wykonuje się lalki? W jaki sposób artysta sprawia, że jawałka zaczyna się poruszać? Odpowiedzi na te i inne pytania poznało piętnastu młodych pasjonatów teatru podczas październikowych warsztatów lalkarskich z aktorem teatru „TeatRyle” z Białegostoku. Uczestnicy nie tylko poznali specjalistyczne nazwy, ale też mieli niebywałą okazję sprawdzić, jaka jest różnica w poruszaniu każdą z nich. Dodatkowo, w ramach warsztatów, dzieci z przedmiotów codziennego użytku i materiałów plastycznych stworzyły w parach własne lalki, które mogą wykorzystywać podczas zabaw. Warsztaty zainaugurowały po wakacjach cykl cotygodniowych spotkań działającej od 1985 roku pod kierownictwem Lucyny Welki bibliotecznej grupy teatralnej „Balbina”.

W październiku Biblioteka gościła Justynę Kopińską, dziennikarkę śledczą i autorkę głośnych reportaży *Polska odwraca oczy*, *Z nienawiści do kobiet*, której największy rozgłos przyniosła debiutancka książka *Czy Bóg wybaczy siostrze Bernadecie?*, traktująca o śledztwie prowadzonym w sprawie przemocy wobec dzieci w ośrodku siostr Boromeuszek w Zabrze. Gościem Biblioteki był także Piotr Kowalczyk, geograf, fotograf, pilot wycieczek, a przede wszystkim podróżnik, założyciel portalu Globtroterzy.net i pomysłodawca festiwalu „Tydzień Ziemi” w Szczecinie, który zabrał wszystkich w podróż przez państwo Półwyspu Arabskiego. Spotkaniu towarzyszyła prezentacja zdjęć.

Zwieńczeniem projektu „Biblioteczny niezbędnik” były dwa spotkania listopadowe. Gościem pierwszego z nich był Wojciech Orliński, który przybliżył wszystkim biografię Stanisława Lema, wybitnego polskiego pisarza science fiction. Życiorys Lema stanowił jeden z tematów tego wieczoru. Drugim była twórczość pisarza – jej wpływ na kulturę współczesną, podobieństwa do prozy Lovecrafta, aktualność stawianych przez niego tez i prognoz. Kolejne minuty upływały więc pod znakiem dyskusji o optonach, lektionach, bombie megabitowej... A kiedy przyszło zakończyć spotkanie, fantastycznie prowadzone przez Kacpra Gładycha, wszyscy miłośnicy tego gatunku mogli mieć poczucie dobrze spędzonego czasu. Spotkanie z Łukaszem Gwiżdżielem zgromadziło w Bibliotece miłośników fotografii dzikiej przyrody. Wszystko to za sprawą wernisażu pn. „Cztery pory roku na Pojezierzu Krajeńskim”. Na wystawie autor zaprezentował 20 sztandarowych kadrów podsumowujących jego dziesięcioletnią przygodę z fotografią. Spotkanie dopełniła prezentacja multimedialna, dokumentująca warsztat pracy fotografa. Łukasz Gwiżdżiel jest pracownikiem położonego w powiecie sępoleńskim Nadleśnictwa Lutówko. Przygodę z fotografią rozpoczął w 2011 roku. Większość swoich zdjęć wykonuje w drodze do pracy i w weekendy. Jest laureatem licznych nagród.

Przygotowany i realizowany przez Bibliotekę Publiczną w Sępólnie Krajeńskim projekt pod nazwą „Biblioteczny niezbędnik” został dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu kwotą 22 500 złotych w ramach programu „Partnerstwo dla książki 2021”.

„BIBLIOTECZNE ROZMOWY PRZY KAWIE – WOKÓŁ PRL” W BARCINIE

Od maja do grudnia 2021 roku Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Barcinie realizowała projekt „Biblioteczne rozmowy przy kawie – wokół PRL”, dofinansowany w ramach programu „Partnerstwo dla książki” kwotą 16 800 zł, pochodzącą ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (wówczas). Projektowe działania adresowane były w zasadzie do wszystkich, jednak organizatorzy szczególnie mieli na uwadze seniorów. Łącznie we wszystkich wydarzeniach udział wzięło 418 osób. Barcińska biblioteka wspólnie ze swoimi partnerami: Gminą Barcin, Miejskim Domem Kultury, Towarzystwem Miłośników Miasta i Gminy Barcin, Uniwersytetem Trzeciego Wieku oraz Zespołem Szkół w Barcinie zorganizowała w ramach omawianego projektu 2 spotkania online oraz 11 spotkań stacjonarnych.

Realizację projektu zainicjowano 19 maja 2021 spotkaniem online z Martą Sztokfisz – pisarką, dziennikarką, felietonistką, krytykiem filmowym, autorką książek. Spotkanie zatytułowano „Malarz szerokiego kadru – Jerzy Hoffman”. Nawiązywało ono do książki pt. *Jerzy Hoffman. Gorące serce*. Autorka pokazała świetnego reżysera, scenarzystę i króla kina takiego, jakim był na co dzień – męża, kumpla, przyjaciela. Przy okazji spotkania ogłoszono minikonkurs. Należało wymienić 6 tytułów filmów wyreżyserowanych przez Jerzego Hoffmana. Spośród 22 prawidłowych odpowiedzi, które wpłynęły w trakcie spotkania wylosowano zwycięzcę. W listopadzie M. Sztokfisz ponownie spotkała się z czytelnikami online. Tym razem temat brzmiał „Prasa w okresie PRL. Ludzie „itd” i związany był z książką M. Sztokfisz pt. *Na studenckich papierach. Opowieść o ludziach „itd”*. Podczas spotkania, które prowadziła dyrektor biblioteki Grażyna Szafraniak, Marta Sztokfisz przeniosła wszystkich w czasie, gdy nie było internetu i telefonów komórkowych, a prasa stanowiła podstawowe źródło informacji. Ciekawie opowiadała o popularnych gazetach i czasopiśmie w PRL, o tym, jak czytano i kupowano gazety, a także jak wyglądała praca dziennikarza oraz czym w dziejach polskiej prasy zapisał się tygodnik „itd”.

Temat pierwszego spotkania stacjonarnego, które odbyło się w Barcinie 9 czerwca 2021 r., brzmiał „Prymas minionego Tysiąclecia – Kardynał Stefan Wyszyński”. Lubiana przez barcińską publiczność prelegentka Małgorzata Jarocińska, interesująco i w gawędziarskim tonie przedstawiła życie kardynała Stefana Wyszyńskiego w kontekście wydarzeń ważnych dla historii Polski. Temat spotkania nawiązywał do obchodzonych w 2021 roku rocznic – 120. rocz-

nicy urodzin oraz 40. rocznicy śmierci Prymasa. Gościem kolejnego spotkania, tym razem pod hasłem „PRL w literaturze”, była jedna z najbardziej poczytnych współczesnych autorek, Edyta Świątek, która upodobała sobie okres PRL-u. Kreowane przez nią historie to często przenoszone wspomnienia z dzieciństwa. Edyta Świątek opowiedziała o swoich sagach rodzinnych osadzonych w PRL-u. Podzieliła się z uczestnikami swoją fascynacją Nową Hutą, gdzie się wychowywała i w której to dzieje się akcja cyklu *Spacer Aleją Róż*. Przedstawiła sagę *Grzechy młodości*, w której na przykładzie losów rodziny Trzeciaków uwieczniła historię Bydgoszczy.

Lipcowe spotkanie „Smaki i smaczki rodem z PRL-u” sprawiło publiczności prawdziwą frajdę. Mowa była o polskiej kuchni w czasach Gomułki i Gierka, o gotowaniu z tego, co wyhodowano lub co było dostępne w pelerowskich sklepach, o kulturowych przepisach PRL-u. Oglądając prezentację przekąsek przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Pturka (wieś w gminie Barcin) oraz Krzysztofa Leśniewskiego, kucharza, miłośnika kuchni pałuckiej, autora blogu i fanpage`u „Kuchnia Pałucka”, uczestnicy biesiadnie degustowali przy stołach zimne nóżki, bułki z serem, musztardę z czarnej gorczycy, kakao, blok czekoladowy, krówki domowej roboty oraz symboliczną oranżadę, a następnie na placu przed Biblioteką posiadacze starych pojazdów zaprezentowali popularne powojenne samochody i motocykle, które, po mniejszych i większych przeróbkach, są na chodzie i dalej służą swoim właścicielom. Jak się okazało, każdy z eksponatów ma swoją historię. Sporym zainteresowaniem cieszyła się przygotowana przy okazji spotkania wystawa sprzętu używanego w PRL, książek kucharskich, banknotów, dokumentów i plakatów ze znanymi sloganami okresu PRL.

Także w lipcu, podczas spotkania „Zabaw wspomnień czar”, Wojciech Przyłipiak, dziennikarz, miłośnik popkultury, kolekcjoner pamiątek i zabawek z PRL-u, bloger, autor dwóch książek *Czas wolny w PRL* oraz *Sex, disco i kasety video* oprowadził wszystkich po PRL-owskim półwieczu, przedstawiając zabawy, gry i opowiadając, jak spędzano czas wolny w minionej epoce. Atrakcją spotkania była wystawa zabawek pochodzących z kolekcji dziennikarza. Wśród eksponatów znalazły się min. nakręcany kogucik, plastikowy żołnierz, domino, gra Master Mind, mini poczta, projektory do wyświetlania bajek, układanki, puzzle.

Jesienne spotkanie zainicjował 29 września 2021 r. Roman Czejarrek – dziennikarz, prezenter, konferansjer, publicysta. Spotkanie zatytułowane „Tego się słuchało – fenomen Lata z Radiem” wypełniły opowieści o tym, jak to się stało, że został dziennikarzem, o początkach w zespole „Lata z Radiem”, o pracy w rozgłośni w okresie PRL-u, o audycji, która biła rekordy radiowej popularności oraz o fenomenie działania mediów. Podczas spotkania październikowego pod hasłem „Festiwale, festiwale... – o konkursach piosenki

w PRL” popularyzatorka historii i autorka bestsellerów biograficznych Iwona Kienzler przedstawiła najpopularniejsze festiwale. Spotkanie połączone było z promocją najnowszej książki pt. *Gierek i jego czerwony dwór*.

„Kolory PRL. Plakat, komiks, film” to tytuł październikowego spotkania z Ewą Jałochowską, dziennikarką, historykiem sztuki, pisarką, autorką książki „Kolory PRL. Plakat, komiks, film animowany”. Rozmowę poprowadziła dyrektor biblioteki Grażyna Szafraniak. Komiksy, plakaty i filmy animowane, odzwierciedlały codzienny świat PRL-u. Ewa Jałochowska mówiła o trudzie tworzenia pierwszych filmów rysunkowych, o tym, jak masowo powstawały plakaty i o perypetiach związanych z wydawaniem komiksów. Przybliżyła też sylwetki najbardziej znaczących artystów epoki PRL. Rozmowę poprzedziło podsumowanie konkursów zorganizowanych w ramach projektu „Biblioteczne rozmowy przy kawie – wokół PRL” przez bibliotekę w czasie wakacji oraz wręczenie nagród ich zwycięzcom i uczestnikom. W czasie wakacji ogłoszono konkursy. Pierwszy konkurs – internetowy quiz „Tak się żyło w PRL” trwał od 5 lipca 2021 r. do 31 sierpnia 2021 roku, składał się z 20 pytań dotyczących okresu PRL-u. Drugi pod hasłem „Ta nasza młodość w PRL” trwał od 5 sierpnia 2021 r. do 30 września 2021 r. Jego celem było zebranie materiałów do przygotowania wystawy pn. „Jak żyło się w PRL?” oraz poszerzenie zbiorów lokalnej Izby Tradycji. Udział w konkursie polegał na przesłaniu na Messenger Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Barcin zdjęcia przedstawiającego gminę Barcin lub wydarzenie z czasów PRL, albo napisanej krótkiej historii, jak dorastało się w PRL-u. Niestety nie wpłynęła żadna odpowiedź pisemna.

Spotkanie grudniowe pt. „Tajemnice Stanu Wojennego” wpisywało się w obchody 40. rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce, 13 grudnia 1981 roku. Gość spotkania – Katarzyna Maniewska, pracownik Delegatury IPN w Bydgoszczy, przedstawiła mało znane fakty dotyczące stanu wojennego, mówiła o przygotowaniach do wprowadzenia stanu wojennego, o internowaniach, odcięciu środków łączności, o notatce Wiktora Anoszkina, ośrodkach internowań utworzonych w Mielęcinie, Potulicach i Fordonie. Po spotkaniu wszystkie zainteresowane osoby otrzymały wydane przez Instytut Pamięci Narodowej materiały edukacyjne do wystawy elementarnej „Stan wojenny 1981-1983” oraz mogły wypożyczyć książkę z przygotowanej wystawy tematycznej.

Harmonogram projektu obejmował również spotkanie wspomnieniowe, koncert piosenek, pokaz mody oraz wystawę. Uczestnicy spotkania wspomnieniowego „Ta nasza młodość w PRL” oglądając zdjęcia pokazywane na prezentacji multimedialnej żywo dyskutowali o tym, jak wyglądało życie w Barcinie i okolicy w czasach PRL, rozpoznawali osoby z fotografii, dzielili się wspomnieniami.

Koncert piosenek w wykonaniu Nell Polgert-Martwijczuk „Czy mnie jeszcze pamiętasz”, który odbył się 15 września 2021 r., zgromadził rekordową

Koncert piosenek w wykonaniu Nell Polgert-Martwijczuk

ilość uczestników. Dyrektor biblioteki Grażyna Szafraniak przypomniała sylwetki popularnych wykonawców polskiej muzyki rozrywkowej okresu PRL, a ze sceny popłynęły znane i lubiane przeboje minionej epoki. Lokalna artystka, członkini UTW w Barcinie - Nell Polgert-Martwijczuk zaśpiewała „Augustowskie noce” Marii Koterbskiej, „Był taki ktoś” Katarzyny Sobczyk, „Tańczące Eurydyki” Anny German oraz „Sentymentalny świat” – utwór śpiewany przez Jerzego Połomskiego. Podczas koncertu odbył się minikonkurs dla publiczności. Uczestnicy odgadywali tytuł utworu i nazwisko wykonawcy na podstawie słyszanej melodii lub zaśpiewanego przez panią Nell fragmentu piosenki.

22 września 2021 r. zorganizowano pokaz mody „Czy szata zdobi obywatela – od traktorzystki do Telimeny”, przygotowany w formie spektaklu przez Katarzynę Rodziewicz, dziennikarkę, poetkę, malarzkę, animatorkę kultury, au-

Pokaz mody przygotowany przez Katarzynę Rodziewicz

torkę esejów historycznych. Niesamowite dialogi, koncert znanych piosenek z II połowy XX wieku, salon fryzjerski i pokaz mody na wybiegu prosto z PRL, a wszystko to czytelnicy biblioteki stylizowanej na wiejską świetlicę, zakładowy klub kultury, Fundusz Wczasów Pracowniczych, salon Hoffland, czy domową szwalnię. Uczestnicy pokazu posłuchali spektaklu teatralizowanego, opowiadającego o życiu w czasach, PRL w wykonaniu Katarzyny Rodziewicz i Grażyny Szafraniak. O oprawę muzyczną zadbali Bianka Urbanowska i Jacek Superczyński. Stylizację fryzur i make-up zapewniła Magda Paluszkiewicz, a stroje prezentowały bibliotekarki oraz gościnnie Agata i Andrzej. Słodki poczęstunek dla wszystkich przygotowało Koło Gospodyń Wiejskich z Piechcina.

W dniach od 15 do 31 grudnia 2021 r. prezentowana była w czytelni barcińskiej biblioteki wystawa „Jak żyło się w PRL?”, poświęcona historii naszej małej ojczyzny w okresie PRL. Na wystawie prezentowane są zdjęcia pokazujące codzienne życie lokalnej społeczności w latach 1946-1989. Obecnie znajduje się ona w holu placówki, a zdjęcia poszerzyły zbiory Izby Tradycji. Uroczystego otwarcia wystawy dokonano 15 grudnia 2021 r. podczas spotkania podsumowującego projekt pn. „Biblioteczne rozmowy przy kawie – wokół PRL”, które uatrakcyjnił gościnny pokaz Krzysztofa Leśniewskiego, popularyzatora kuchni pałuckiej, autora książek kulinarnych, członka Towarzystwa Miłośników Miasta i Gminy Barcin. Pasjonat potraw i produktów tradycyjnych, rekonstruktor potraw historycznych, przypomniał smaki PRL oraz zaprezentował sposób wędzenia żywności za pomocą elektrycznej wędzarni, a także przygotował dla uczestników spotkania niespodziankę w formie degustacji. Zebrani mogli skosztować wędliny przygotowanej na podstawie receptury lat 80-tych ubiegłego wieku.

Na stronie biblioteki można obejrzeć prezentację multimedialną z przebiegu realizacji projektu.

**„KREATYWNE HOBBY DLA SENIORA”
W FILII NR 23 DLA DOROSŁYCH
Z ODDZIAŁEM DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
WIMBP W BYDGOSZCZY**

Pandemia spowodowała ograniczenie spotkań rodzinnych, kulturalnych i edukacyjnych. Najbardziej odczuły to osoby w wieku emerytalnym, którym zalecano pozostanie w domach. Taka sytuacja w znaczny sposób wykluczyła je z udziału w wielu kreatywnych zajęciach i negatywnie wpłynęła na ich samopoczucie. Wychodząc naprzeciw tym nastrojom zorganizowaliśmy w osiedlowej bibliotece warsztaty „Kreatywne hobby dla seniora” w ramach Małych Grantów Senioralnych finansowanych przez Urząd Miasta Bydgoszczy. Wysokość dofinansowania wyniosła 5220 złotych. Warsztaty miały na celu rozwijanie pasji seniorów, ich umiejętności manualnych, poznawanie nowych technik plastycznych, ale przede wszystkim umożliwienie aktywnego spędzania wolnego czasu. Zajęcia były również okazją dla osób starszych do wyjścia z domu i formą terapii manualnej, pobudzającą wyobraźnię i koncentrację. Okazało się, że bezpłatne szkolenia zainteresowały wiele osób starszych, nie tylko ze Szwederowa, ale również z odległych osiedli Bydgoszczy.

Projekt obejmował 10 spotkań, które odbywały się raz w tygodniu w czytelni biblioteki przy ulicy Marii Konopnickiej 28 w Bydgoszczy. Zajęcia dla 10-osobowej grupy prowadziła wykwalifikowana instruktorka Agnieszka Chilewska z „ADH-Hobby”, właścicielka sklepu stacjonarnego i internetowe-

go z artykułami kreatywnymi. Uczestnicy wykonywali ozdoby, kompozycje kwiatowe, przedmioty użyteczne w domu oraz okazjonalne upominki. Pierwsze spotkanie odbyło się 22 października 2021 roku. Seniorzy poznali technikę foamiranu. Z delikatnej pianki, po wcześniejszym jej podgrzaniu na stopie żelazka, uczestnicy wyciskali kształty płatków i liści, które następnie przyklejali klejem na gorąco do uformowanej z drutu łądygi. W ten sposób powstały piękne słoneczniki. Tydzień później uczestnicy dowiedzieli się na czym polega technika decoupage'u i mixmedii. Wykorzystując obydwie formy plastyczne należało owinąć szklaną butelkę fragmentami gazy i pokryć ją farbą z utwardzaczem. Aby praca stała się ciekawsza, na butelkę przyklejony został otwarty zamek błyskawiczny, który wypełniono złotymi grosikami. Całość pomalowana została perłowym woskiem. Efektem pracy była butelka szczęścia i obfitości z wysypującymi się grosikami.

Trzecie spotkanie miało miejsce już w listopadzie. Tym razem panie miały możliwość poćwiczyć sprawność manualną dłoni, wykonując ozdobne makramy ścienne. Po przycięciu sznurków do odpowiedniej długości i umocowaniu ich na bambusowym patyku rozpoczęło się staranne zaplatanie oczek, słupków i rombów. Dwie godziny pracochłonnych zajęć zakończyły się „uplecciem” misternych wzorów. 5 listopada uczestnicy zmierzli się z techniką transferu, polegającą na naniesieniu ozdobnego obrazka na drewniane pudełko. Po wybraniu odpowiedniego wzoru seniorzy przykleili papier na ścianki opakowania, które następnie ozdobili wyciskami z masy superlekkiej pomalowanej na miedziany kolor. W ten sposób powstały piękne chusteczniczki przydatne w każdym domu. W połowie listopada seniorki poczyniły pierwsze przygotowania do Świąt Bożego Narodzenia. Ozdobiły pokrywki słoików do przechowywania pierniczków. Każda z pań za pomocą silikonowych form i masy termoutwardzalnej wycisnęła kilka ciasteczek, czekoladek, wisienek i cukierków. Gotowe słodkości zostały przyklejone do szklanych pokrywek i wypieczone w przenośnym piekarniku. Po wystudzeniu ozdoby zostały polakierowane, co dało efekt prawdziwych produktów. Podczas szóstych warsztatów przyszła kolej na utrwalenie poznanej wcześniej techniki decoupage'u i mixmedii. Wiedząc już, na czym to polega i inspirując się zimową aurą za oknem, uczestnicy wykonali „ośnieżone” lampiony, wykorzystując do tego duże kieliszki do wina. Najpierw panie pomalowały szklane kielichy białą, matową farbą. Następnie przeniósły na nie metodą decoupage'u wycięte wcześniej zimowe pejzaże. Dla podkreślenia „zimowego efektu” wykończyły całość delikatną pianką imitującą śnieg. W ostatni piątek listopada uczestnicy udoskonalili poznaną na pierwszych zajęciach technikę foamiranu. Tym razem z podgrzanej pianki wyciskali zielone, białe i czerwone liście, które złożone razem utworzyły poinsecję, zwaną potocznie gwiazdą betlejemską. Gotowe kwiaty umieszczone zostały w czerwonych, miniaturowych wiaderkach wypełnionych chrobotkiem. Przepiękne gwiazdy ozdobiły wigilijne stoły w mieszkaniach seniorów.

Na początku grudnia kursanci mieli okazję poeksperymentować ze sztucznymi kwiatami, sznurkami i styropianowymi wiankami. Wykorzystując supelki i proste sploty makramowe owijali białe obręcze, tworząc podstawę do stroika. Każdy wianek ozdobiony został złotymi szyszkami, świątecznymi kwiatami oraz innymi dodatkami. W ten sposób powstały bożonarodzeniowe wieńce na drzwi lub stół. Dwa tygodnie przed Wigilią instruktorka przygotowała dla pań miłą niespodziankę – butelkę wina. Seniorki nauczyły się pakować elegancko otrzymane butelki, które mogły podarować w prezencie bliskiej osobie. Dodatkowo uczestniczki poznały finezyjne sposoby pakowania prezentów w tzw. „koszulę” i „wachlarz”. Nabyte umiejętności na pewno przydały się podczas zawijania świątecznych podarunków. Ostatnie warsztaty (17 grudnia 2021) okazały się najbardziej pracowite. Starsze panie uczyły się wyszywania metodą haftu krzyżkowego. W tym dniu przypadały również urodziny obecnego papieża Franciszka, w związku z czym niektóre panie wybrały właśnie jego wizerunek. Kilka osób podjęło się wyhaftowania łąki pełnej maków. Dla mniej cierpliwych przygotowany został obrazek misia. Kanwy o wymiarze 20x25 cm wymagały wielu godzin pracy, dlatego seniorki zabrały swoje prace do dokończenia w domu.

Zwieńczeniem wszystkich zajęć było uroczyste wręczenie kursantom certyfikatów, potwierdzających ich uczestnictwo w warsztatach. Kreatywne zajęcia przyciągnęły seniorów, którzy mile spędzili wolny czas przy ciastku i filiżance pysznej kawy, wśród osób o podobnych zainteresowaniach oraz nawiązały nowe znajomości. Założony przez organizatorów zajęć cel został osiągnięty, udało się zaktywizować grupę osób starszych, które chętnie poznawały nowe techniki plastyczne, tworząc oryginalne ozdoby.

#JAZDABEZTRZYMANKI W KĘSOWIE

Od 1 lutego do 31 sierpnia 2021 r. Gminna Biblioteka Publiczna w Kęsowie realizowała w ramach Regionalnego Konkursu Grantowego Programu Równać Szanse 2020 projekt #JazdaBezTrzymanki. Było to możliwe dzięki dotacji w wysokości 8.500 zł, jaką Biblioteka uzyskała ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży. W działaniach projektowych brała udział 16-osobowa grupa młodzieży w wieku 14-18 lat, mieszkająca na terenie gminy Kęsowo. Łącznie we wszystkich wydarzeniach uczestniczyło 220 osób w wieku 11-16 lat.

Projekt zakładał poznanie przez młodzież atrakcji turystycznych powiatu tucholskiego, takich jak: strzelnica i tor motocrossowy, dreznina, park linowy, boisko do minigolfa oraz przyjrzenie się zasobom, jakie posiada gmina Kęsowo. Kolejnym krokiem było stworzenie wizji wykorzystania potencjałów gminy, by jej teren stał się atrakcyjny turystycznie.

Projekt obejmował 4 wyjazdy edukacyjne. W Cekcynie młodzież obejrzała tor rowerowy ułożony w lesie oraz wzięła udział w rozrywkach minigolfa. Celem drugiego wyjazdu był tor motocrossowy w Płaskoszu. Młodzież próbowała też swoich sił na strzelnicy. W Bysławiu grupa z Kęsowa uczestniczyła w odbywającej się na plaży imprezie kulturalnej, zamykającej realizowany przez Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo projekt „Kierunek Plaża” oraz wzięła udział w warsztatach plastycznych, podczas których powstały słoiki wspomnień z wakacji i porcelanowe figurki. W programie ostatniego wyjazdu – do gminy Gostycyn – znalazła się przejażdżka drezyną z Brzuchowa do Pruszcza, gdzie spotkali się z regionalistą i historykiem Markiem Sasem, poznali historię miejsca, które było węzłem komunikacyjnym łączącym Kujawy z Pomorzem. Zwiedzili także podziemia pałacu w Kamienicy. W ramach projektu zorganizowany został spływ kajakowy rzeką Brdą oraz wizyta w parku linowym znajdującym się w miejscowości Piła Młyn. Odbyły się także dwa Rajdy Rowerowe na Orientację, w czasie, których rowerzyści pokonując trasę zbierali punkty kontrolne, a dla osób, które lubią wędrówki leśnymi szlakami, dwa Rajdy Piesze na Orientację.

Młodzież miała okazję podwyższyć kompetencje cyfrowe w trakcie 30 godzin zajęć online organizowanych w ramach projektu Sieć na kulturę, co pomogło jej stworzyć stronę www „top 10 gminy Kęsowo”. Uczestniczyła też w trwającym łącznie 11 godzin szkoleniu z terenoznawstwa.

W ciągu 7 miesięcy uczestnicząca w projekcie grupa pracując z pozy- skanymi partnerami: Urząd Gminy w Kęsowie, Stowarzyszenie Pomóżmy Gmi- nie Kęsowo, KGW w Kęsowie, OSP KSRG Kęsowo, Sołectwo, ZHP Tuchola, GOK Cekcyn, GOK Gostycyn, BCKiP Lubiewo, Krajeński Park Krajobrazowy, wykonała tor na pojazdy zdalnie sterowane w Parku w Kęsowie. Na jego zbu- dowanie młodzież potrzebowała 38 godzin. Tor powstał na nieużytku, wymagał więc ogromnego nakładu pracy. 28 sierpnia 2021, podczas Dożynek Gminnych w Kęsowie, została zaprezentowana wystawa zdjęć obrazujących realizację pro- jektu. Tego samego dnia odbyły się I amatorskie mistrzostwa w wyścigach po- jazdów zdalnie sterowanych o Puchar Wójta Gminy Kęsowo, w których wzięli udział zwycięzcy wcześniej przeprowadzonych eliminacji (2 wyścigi).

30 sierpnia z wizytą studyjną przybyła do Kęsowa grupa młodzieży z Silna (woj. pomorskie), która także realizowała u siebie projekt w ramach pro- gramu Równać Szanse, mający na celu zaprezentowanie atrakcji turystycznych gminy Chojnice.

Dzięki projektowi w środowisku lokalnym zmieniło się postrzeżenie młodzieży, gdyż została zauważona jako grupa aktywna, angażująca się w pra- cę. Użytki w Parku za sprawą nowej aranżacji przekształciły się w przestrzeń użytkową, która stała się atrakcją turystyczną dla rodzin. W okresie od jesieni do jesieni dzieci spędzają czas na placu zabaw, a starsze jeżdżą autami na torze. Osoby, które nie posiadają samochodów zdalnie sterowanych, mogą je wypoży- czyć w Gminnej Bibliotece Publicznej w Kęsowie.

Uczestnicy projektu #JazdaBezTrzymanki

ZOSTAŃ EKOSENIOREM

Każda forma aktywizacji społecznej seniorów, mająca na celu ciekawe zagospodarowanie wolnego czasu, jest na wagę złota. Bibliotekarze, dostrzegając wzrost liczby osób starszych w mieście, podejmują różne działania animacyjne, aby przeciwdziałać negatywnym skutkom osamotnienia i izolacji tych osób. O tym, że edukacja ekologiczna ważna jest w każdym wieku, przekonujemy się na co dzień, choćby podczas segregacji odpadów. Nie zapominamy edukować najmłodszych w przedszkolach i szkołach, seniorów zostawiając samych sobie. Problem odpadów, jak wiadomo, dotyka każdego z nas i właśnie wprowadzenie segregacji na pięć frakcji stało się zaczynem projektu „Zostań EkoSeniorem”. Jego głównym celem było pokazanie, że odpady to nie tylko śmieci, lecz często rzeczy, które można wykorzystać na różne sposoby. Punktem wyjścia stała się „inventaryzacja” koszy na odpady i sprawdzenie, co w nich ląduje, a co można przetworzyć, by nadawało się do ponownego użytku. Łącząc wiedzę z formami warsztatowymi podjęto w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bydgoszczy próbę twórczego podejścia do tworzyw sztucznych, odpadów z metalu, szkła i papieru.

Projekt przygotowany przez członków Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddział w Bydgoszczy w ramach Małych Grantów Senioralnych uzyskał dofinansowanie z Urzędu Miasta Bydgoszczy w wysokości 2.750 złotych. Miał on na celu podniesienie świadomości ekologicznej u osób w grupie wiekowej 60+. Działanie to o charakterze edukacyjnym miało w przystępny i ciekawy sposób przybliżyć problematykę ochrony środowiska, poszerzyć wiedzę na temat ekologii, w tym segregacji śmieci, czystości powietrza i lasów, różnorodności biologicznej, umiejętnego wykorzystywania surowców wtórnych. W ramach projektu zrealizowano 6 wykładów i tyle samo warsztatów ekologicznych. Wszystkie spotkania odbyły się w Bibliotece Głównej WiMBP w Bydgoszczy przy Starym Rynku w okresie od 27 października do 1 grudnia 2021 roku. Do udziału zgłosiło się 28 osób.

Wykłady wzbogacone prezentacjami multimedialnymi wygłosiła doświadczona edukatorka ekologiczna Beata Brzozowska-Michałek z Wydziału Zintegrowanego Rozwoju i Środowiska Urzędu Miasta Bydgoszczy. Dotyczyły one następujących zagadnień: „Śmieciowe abc, czyli jak segregować odpady”, „Plastikowe kłopoty współczesnego człowieka”, „Niska emisja – co zagraża naszemu oddechowi?”, „Arka Noego – zagrożenia różnorodności biologicznej”, „Zero Waste – filozofia czy moda?”, „Od segregacji do recyklingu – o meto-

dach zagospodarowania odpadów”. Prelegentka podawała dane naukowe i statystyczne, które potrafiły słuchaczy zaskoczyć, obrazujące np. ilość mikroplastiku trafiającego do naszych organizmów, zjawisko pływających wysp śmieci w oceanach, skalę szkodliwych zanieczyszczeń emitowanych z kominów i starych pieców. Ponadto przybliżono dość enigmatyczny na początek termin: „zero waste”, który określa coś, co, jak wiadomo, seniorom jest doskonale znane, bo przecież kiedyś niczego nie marnowano. Wraz z postępującym konsumpcjonizmem nawet seniorzy ulegają zakupom na wyrost, stąd podjęte były kwestie planowania zakupów, kupowania rzeczy niezbędnych z rozmysłem i w sposób przemyślany.

Wykłady doskonale uzupełniały się z częścią warsztatową projektu, którą prowadziły Paulina Czerwińska i Anna Kansy z Działu Udostępniania Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy. Biorący udział w warsztatach seniorzy mieli okazję kreatywnie wykorzystać surowce wtórne, takie jak papier, plastik, puszki metalowe czy szkło. Z materiałów odpadowych wykonano ozdoby, przedmioty codziennego użytku, takie jak koszyczki wyplatane z wikliny papierowej, miseczki, doniczki z plastiku, organizery z tektury lub puszek i inne. W ramach warsztatu „Drugie życie starej książki”, nieczytane książki wykorzystane zostały do stworzenia ozdób techniką bookfoldingu. Na zajęciach „Plastik inaczej” wykorzystano plastikowe butelki do wykonania miseczek i doniczek, a w trakcie spotkania ph. „Papier inaczej” powstały podkładki pod kubek i organizery na długopisy z wykorzystaniem techniki decoupage. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia „Las w słoiku”. Uczestnicy tworzyli własne kompozycje roślinne, urozmaicone muszelkami, kamykami, korą lub patykami. Nieco kłopotliwe okazały się zajęcia plecionkarskie pod hasłem „Wyplatanki z nie-wikliny”, w czasie których okazało się, że wyplatanie koszyków z wikliny papierowej to nie lada wyczyn. Kończące projekt warsztaty „EkoGwiazdka” przyciągnęły chętnych do wykonania własnych ozdób świątecznych. Stworzone zostały stroiki, świeczniki, wieńce, a wszystko z wykorzystaniem szkła, metalu, papieru i plastiku. Ważne okazało się zebra-

nie starych, niechciany już ozdób choinkowych, które również znalazły swoje miejsce w ekorecyklingowych warsztatach. Stworzone przez uczestników przedmioty były wyjątkowe, nieszablone, niepowtarzalne i różniły się od tych oferowanych na straganach świątecznych. Drugie życie zyskały nieużywane szklanki, z których powstały świeczniki, stare płyty CD, które zamieniły się w świąteczne stroiki, rolki z papieru toaletowego, które posłużyły do wykonania krasnali, a także przeczytane gazety, z których zrobiona wiklina papierowa pozwoliła wyczarować adwentowe wieńce.

Projekt okazał się udanym przedsięwzięciem, ponieważ seniorzy nie dysponowali tak szeroką wiedzą w zakresie ochrony środowiska, jak dzieci i młodzież, które mają dostęp do tego rodzaju informacji w szkole lub internecie. Projekt pozwolił też uczestnikom zapoznać się z edukacyjną ofertą biblioteki. Przy okazji warsztatów, uczestnicy zaczęli korzystać z wypożyczalni. Niektórzy przekonali się do czytania e-booków dostępnych na platformie Legimi. Dodatkową, a może i najbardziej istotną zaletą projektu, było zachęcenie seniorów do wyjścia z domu i spotkania się w miłym gronie w przestrzeni bibliotecznej. Kulturalne spotkania pozytywnie wpłynęły na uczestników. Sygnalizowali, że były dla nich ważne, zwłaszcza w czasie izolacji związanej z epidemią. Uczestnicy spędzili twórczo czas, zapominając często o bólczkach dnia powszedniego, jednocześnie poznając nowe formy spędzania wolnego czasu, rozwijając się manualnie.

Lucyna Partyka
Koordynator regionalny DKK

CO SLYCHAĆ W DKK: lipiec-grudzień 2021

Niezmiennie realizację ogólnopolskiego programu Dyskusyjne Kluby Książki finansowo wspiera od 2007 roku Instytut Książki. W 2021 roku WiMBP im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy otrzymała na ten cel 96.000 zł. Z kolei dotacja celowa udzielona w 2021 r. na realizację programu DKK przez Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wyniosła 10.000 zł. W 2021 roku działały w podregionie bydgoskim 84 kluby. Z tej ogólnej liczby klubów w samej Bydgoszczy działało 19, z tego jeden w Bibliotece Głównej, a pozostałe 18 w filiach WiMBP (w tym trzy dla dzieci). W bibliotekach samorządowych, merytorycznie podległych bydgoskiej WiMBP, działało 65 klubów, w tym 9 dla dzieci i 2 dla młodzieży. Łącznie w 508 wydarzeniach organizowanych w 2021 w ramach programu Dyskusyjne Kluby Książki wzięło udział 4608 osób. Analizując dane statystyczne należy brać pod uwagę fakt, że w dalszym ciągu obowiązywały obostrzenia sanitarne z uwagi na panującą pandemię. Informacje dotyczące form realizacji programu w naszym podregionie znajdują się na stronie:

<http://biblioteka.bydgoszcz.pl/dzialalnosc-dodatkowa/dkk/informacje-o-projekcie/>

Materiały promocyjne DKK podregionu bydgoskiego

Spotkania w klubach

W okresie od stycznia do grudnia 2021 r. odbyło się łącznie 476 klubowych spotkań, w których uczestniczyły 3754 osoby. Od samego początku, czyli od 2007 roku, główną formę realizacji programu Dyskusyjne Kluby Książki stanowią dyskusje o wspólnie przeczytanych książkach, odbywające się w miarę regularnie raz w miesiącu. Dopiero pandemia zakłóciła ten rytm. W 2021 roku wydawało się, że powoli wszystko zaczyna wracać do normy. Koordynator DKK utrzymywał jednak wzorem roku 2020 możliwość zamawiania książek i rozprowadzania wśród klubowiczów bez konieczności spotykania się całym klubem w bibliotece. Klubowicze odbierali książki z biblioteki, a oddając dzielili się wrażeniami z moderatorem. Sami klubowicze wyrażali chęć wznowienia spotkań w bibliotekach.

Koordynator niezmiennie zachęcał też do organizowania spotkań w przestrzeniach większych niż biblioteczne lub w plenerze, co też niektóre kluby robiły z powodzeniem. Członkowie Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Łabiszynie, w sierpniu wybrali się na Festiwal Literacki Sopot, natomiast w grudniu do Bydgoszczy na Jarmark Świąteczny. DKK przy MBP w Świeciu spotykał się w miesiącach letnich w ogrodzie bibliotecznym. Klubowicze z Sadek wzięli udział w sierpniowym wyjeździe na Jarmark Dominikański w Gdańsku. GBP w Rogowie zorganizowała we wrześniu wyjazd do ogrodów tematycznych Hellerówka w Bydgoszczy.

W ramach obchodów Roku Stanisława Lema w Filii nr 19 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy odbyło się w sierpniu spotkanie wokół książki „Lem. Życie nie z tej ziemi”, pozycji spoza listy klubowych lektur. W tej samej filii odbyła się w okresie wakacyjnym wystawa wykonanych przez członków działającego zdalnie DKK dla dzieci prac plastycznych inspirowanych klubowymi lekturami. We wrześniu Filia nr 11 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy zaprosiła członków DKK oraz koordynatora regionalnego DKK do czynnego udziału w Narodowym Czytaniu. Dyskusyjny Klub Książki z Tucholi wziął udział w Narodowym Czytaniu zorganizowanym przez tucholską MBP w tawernie nad Głębockiem. W Narodowe Czytanie włączyli się także klubowicze z Lniana.

W listopadzie Brygida Wolańska, członkini DKK w Tucholi, w swojej prywatnej pracowni o nazwie Zakłete Poddasze zorganizowała dla swoich klubowych koleżanek cykl warsztatów przybliżających technikę Nuno Feltingu. Brygida Wolańska zainteresowała się malarstwem na lekcjach plastyki w liceum prowadzonych przez malarza i grafika Zenona Korytowskiego. W Zespole Szkół Zawodowych im. gen. S. Maczka w Koronowie założyła świetlicę socjoterapeutyczną. Pracując z młodzieżą, zaczęła wykorzystywać techniki plastyczne jako metody terapeutyczne. Wtedy też zaczęła malować. W 2007 r. wróciła

Dyskusyjny Klub Książki w Tucholi - w środku Brygida Wolańska

do Tucholi, długo tłumiona potrzeba aktywności twórczej zaowocowała licznymi pracami malowanymi akrylem oraz włóknami jedwabiu i wełny. Swoją pasją Brygida Wolańska potrafiła zainteresować członków tucholskiego DKK. Od kilku miesięcy odbywają się spotkania, w trakcie których można obejrzyć pracownię, zdobyć informacje o materiałach i technikach, samemu popробować swoich sił. Na Zaklętym Poddaszu często prowadzone są rozmowy na temat sztuki. Toczą się też tutaj dyskusje na temat czytanych wcześniej w klubie książek i tych, które samemu przeczytało się poza klubową ofertą. Spotkania, jak twierdzi sama gospodyni, sprawiają jej wielką przyjemność, chętnie będzie je kontynuować.

Także w listopadzie członkowie DKK przy Filii nr 12 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy wzięli udział w zorganizowanych w bibliotece zajęciach z papieroplastyki i quillingu. Członkinie DKK przy Filii nr 23 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy brały udział w warsztatach „Kreatywne hobby seniora”.

W zasadzie nie zmieniają się proporcje dotyczące wyborów czytelnicy. Zdecydowanie częściej wybierano w klubach literaturę zagraniczną. Prym wiodła od lat czytana w klubach powieść włoskiej autorki Cristiny Carboni zatytułowana *Strażniczka miodu i pszczoł*, będąca drugą z jej ośmiu dotychczas wydanych powieści. Chętnie sięgano po *Dylemat* angielskiej autorki B.A. Paris, japońską powieść *Pszczoly i grom* w *oddali* Riku Ondy, powieści amerykańskie *Nasze dusze nocą* Kenta Harufa i *Za głosem Kristen* Lori Nelson Spielman, *Washington Black* pióra kanadyjskiej pisarki Esi Edugyan. *Dylemat* to już trzecia książka B.A. Paris, po *Na skraju załamania* i *Pozwól mi wrócić*, czytana w DKK podregionu bydgoskiego. Wśród klubowych nowości

czyli książek zakupionych w 2021 roku największe powodzenie miały: japońska powieść *A gdyby tak ze świata zniknęły koty* autorstwa Genki Kawamury, dwie powieści – *Sznurówki* i *Psikus* – włoskiego pisarza Domenico Starnone, powieści amerykańskie *Dom Holendrów* Ann Patchett, *Moja znikająca połowa* Brit Bennett, *Księga Utraconych Imion* Kristin Hannah, autorki *Żony winiarza*, i *Kobieta w białym kimonie* Any Johns.

Do najchętniej czytanych autorek powieści obyczajowych należały w 2021 roku: Magdalena Witkiewicz, Magdalena Majcher, Anna Olszewska, Danuta Awolusi, Danuta Noszczyńska, Marta Radomska, Klaudia Bianek, Agata Bizuk. Z książek pisanych przez mężczyzn w klubach czytano *Córkę nazisty* Maxa Czornyja oraz *Stramera* Mikołaja Łozińskiego, a także powieści obyczajowe Tomasa Kieresa.

W 2021 roku klubowicze chętnie sięgali po literaturę faktu, a zatem po reportaże, pamiętniki, dzienniki, biografie, wywiady. Niesłabnącym zainteresowaniem cieszyły się książki reportażowe poświęcone Skandynawii, a spośród nich w 2021 roku to właśnie *Kocie chrzciny. Lato i zima w Finlandii* Małgorzaty Sidz wybierano najchętniej. Czytano też książkę dziennikarki i reportażystki Joanny Gierak-Onoszko pt. *27 śmierci Toby'ego Obeda, Koreę Południową. Republikę żywiołów* dr. hab. Marcina Jacoby'ego oraz książkę Anne Applebaum napisaną wspólnie z Piotrem Potoczynem, zatytułowaną *Matka Polka*.

Zainteresowanie budziła książka Kaspra Bajona *Fuerte*. Spośród książek biograficznych niezmiennie zachwycała *Illa. Opowieść o Kazimierze Iłkowi-czównie* Joanny Kuciel-Frydryszak, ale też chętnie wybierane były: opowiadająca historię rodziny Tadeusza Konwickiego książka *Byli sobie raz* autorstwa córki pisarza, Marii Konwickiej, *Kobieta w Watykanie* Magdaleny Zwolińskiej-Riedi, *41 dni nadziei* Amerykanki Tami Oldham Ashcraft, *Biblioteka w oblężonym mieście* Mike'a Thompsona.

Członkowie klubów młodzieżowych w 2021 wybrali do przeczytania i dyskusji książki w większości amerykańskich autorów: *Akademia Pennyroyal* M.A. Larsona, *Apollo i boskie próby. Ukryta wyrocznia* R. Riordana, *Gobelin. Obrońca* Rowan H.H. NeffLa, *Belle Sauvage* P. Pullmana, *Łupieżcy niebios. Pięć królestw* B. Mulla oraz *Tusz* debiut pisarski A. Broadway z Wielkiej Brytanii. W II połowie 2021 do listy dołączyły książki: kanadyjska powieść *Śpiący Giganci* (cykl: *Archiwa Temidy*) S. Neuvela, *Ocean na końcu drogi* brytyjskiego autora N. Gaimana. Na liście młodzieżowej pojawiła się po długim czasie polska powieść pt. *Miasto snów* (cykl: *Krew Ferów*), której autor ukrywa się pod pseudonimem Adam Faber.

W klubach dziecięcych dominowała w 2021 literatura polska reprezentowana m.in. przez B. Gawryluk, E. Nowak, A. Stelmaszyk, G. Bąkiewicz, J. Drobkiewicz i P. Chmurską. Największymi przebojami okazały się: *Milion miliardów Świętych Mikołajów* H. Motai i M. Majjali, *Zbawcy książek* A. Stelmaszyk oraz *Wielka Mała Niedźwiedzica* P. Chmurskiej.

Dyskusyjny Klub książki Mówionej

W 2021 roku utworzony został, przede wszystkim z myślą o osobach niewidomych i słabowidzących, pierwszy w podregionie bydgoskim Dyskusyjny Klub Książki Mówionej. Klubowicze spotykali się raz w miesiącu w Bibliotece Głównej bydgoskiej WiMBP. Spotkanie inauguracyjne odbyło się 27 września. Ogólnopolski Program Dyskusyjne Kluby Książki realizowany jest w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej od 2007 roku. Dotychczas członkowie klubów działających w podregionie bydgoskim czytali książki papierowe. Nowopowstały klub korzysta z audiobooków. Pierwszymi klubowymi lekturami były: islandzka powieść *Wyspa* Sigriður Hagalin Björnsdóttir oraz książka Michelle Obamy pt. *Becoming. Moja historia*.

Konkursy

Od lutego 2010 r. trwa nieprzerwanie internetowy konkurs „Klubowicze do klawiatur!” przeznaczony dla członków Dyskusyjnych Klubów Książki. W jego ramach wybierana jest najlepsza recenzja w danym miesiącu kalendarzowym, a na koniec roku – recenzja roku. Przedmiotem recenzji może być dowolna książka (literatura polska i obca, literatura faktu, literatura dziecięca i młodzieżowa itp.) czytana i omawiana w Dyskusyjnym Klubie Książki. Konkurs trwa od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku. Prace oceniane są w dwóch kategoriach wiekowych: do 15 roku życia i od 16 roku wzwyż. Recenzje, przeznaczone na konkurs, należy przesłać drogą elektroniczną do koordynatora regionalnego, który przesyła je następnie do Instytutu Książki. Jedną z trzech laureatek konkursu „Klubowicze do klawiatur!” za październik 2021 została Wiesława Richert – członkini Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świeciu, dla której jest to już szóste wyróżnienie w tym konkursie. Nagrodzona tym razem recenzja dotyczyła wydanej przez wydawnictwo „Czytelnik” powieści pt. *Bonavia* autorstwa serbskiego pisarza Dragan Velikicia. We wcześniej nagrody zdobyły recenzje następujących książek: *Królowa Tiramisu* Bohdana Sławińskiego, *Oskarżona Wiera* Gran Agaty Tuszyńskiej, *Służące* Kathryn Stockett, *Pieśni belkotu* Erwina Mortiera oraz *Ukochane równanie profesora* Yoko Ogawy.

Spotkania autorskie

Obostrzenia sanitarne wywołane pandemią chyba najbardziej dały się we znaki bywalcom spotkań autorskich organizowanych w ramach programu DKK, ponieważ znacznym ograniczeniem uległa liczba miejsc w salach. W 2021 roku sytuacja i tak była lepsza niż w pierwszym roku pandemii. Z pomocą przychodziła czasami platforma ZOOM. Trzy z 21 spotkań zorganizowanych w 2021 r. – dwa pierwsze w I poł. 2021 i jedno ze spotkań listopadowych – odbyły się w formie online. Pozostają one dostępne na facebookowym profilu bydgoskiej WiMBP do połowy 2022 roku.

W drugiej połowie minionego roku jako pierwszy z czytelnikami spotkał się popularny dziennikarz radiowy i prasowy **Michał Nogaś**. To lipcowe spotkanie połączone z promocją jego książki pt. *Z niejednej półki. Wywiady* (premiera: 14 października 2020) – 37 rozmów z polskimi i zagranicznymi autorami na 700 stronach – odbyło się na dziedzińcu WiMBP. Michał Nogaś od wielu lat przeprowadza wywiady z pisarzami w Polsce i za granicą. W latach 2000-2016 związany był z radiową „Trójką”, gdzie pełnił funkcję kierownika Redakcji Publicystyki, współtworzył Radiowy Dom Kultury, a także prezentował wraz z Wojciechem Mannem książkowe nowości, co przysporzyło mu wielu słuchaczy. Z Wojciechem Włodarczykiem przygotowywał archiwalny serwis radiowy „Tym żył świat”. Od 2016 roku mówi o literaturze w serwisie internetowym „Gazety Wyborczej”. Od 2020 związany z Radiem Nowy Świat. Współpracuje z „Tygodnikiem Powszechnym”. Michał Nogaś jest pierwszym w historii Polskiego Radia dziennikarzem, który wchodził w skład radiowej Grupy ds. Kultury Europejskiej Unii Nadawców.

W związku z tym, że miejscem letnich igrzysk olimpijskich, które odbyły się na przełomie lipca i sierpnia 2021, była Japonia, w sierpniu zorganizowane zostało w Bydgoszczy spotkanie z **Pauliną Walczak-Matłą**, miłośniczką podróży, autorką bloga Rodziną w świat (<https://rodzinawswiat.pl/>), połączone z pokazem multimedialnym, promującym napisaną wspólnie z mężem Maciejem Matłą książkę pt. *Japonia. Subiektywny przewodnik nieokrzesanego gajjina* (premiera: 30 września 2020). Paulina, otrzymawszy propozycję wyjazdu na dwuletni kontrakt do Japonii, udała się tam w maju 2018 roku wraz z mężem i 10-miesięcznym synkiem. Owocem tego pobytu jest bogato ilustrowany zdjęciami zbiór felietonów, wydany przez wydawnictwo PASCAL. We wrześniu podróżniczka spotkała się z czytelnikami w Sępólnie Krajeńskim i Pruszczu.

Gościem pierwszego wrześniowego spotkania w Bydgoszczy był w minionym roku **Jakub Malecki**, który w 2020 roku spotkał się z moderatorami Dyskusyjnych Klubów Książki podregionu bydgoskiego. Wówczas wszyscy czekali na premierę *Saturnina*. Tym razem tłumacz i pisarz, autor powieści m.in. *Dzozef, Dygot, Ślady, Rdza, Nikt nie idzie, Horyzont* promował swoją najnowszą powieść pt. *Święto ognia*, której premiera miała miejsce 15 września 2021 roku.

Z uwagi na to, że pandemia jednak ograniczyła naszą mobilność, we wrześniu wraz z dziennikarzem, podróżnikiem, redaktorem naczelnym „Travel Magazine”, autorem książek podróżniczych: *Trzeci dzień, Wieczorem przyjdź na zócalo. Ameryka Środkowa, która nigdy nie zasypia, Zakłęcie podróży. Kreta od kuchni Michałem Głombiowskim*, bydgoscy czytelnicy przenieśli się na Kretę. *Zakłęcie podróży* jest bowiem efektem półrocznego pobytu autora na tej greckiej wyspie.

Ostatnie, wrześniowe spotkanie autorskie wpisało się w jubileuszowe obchody Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świeciu. Kolejny już raz z czytel-

nikami spotkała się **Mariola Pryzwan** – polonistka z zawodu bibliotekarz, pracuje w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Warszawie, autorka m.in. biografii: Marii Dąbrowskiej, Haliny Poświatowskiej, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Władysława Broniewskiego, Marii Kownackiej, Anny Jantar, Anny German, Zbigniewa Cybulskiego, Ireny Jarockiej.

Cykl spotkań październikowych zainaugurowało w Bydgoszczy spotkanie z **Ewą Winnicką**, dziennikarką i reporterką, związaną z tygodnikiem „Polityka” i „Dużym Formatem”, trzykrotnie uhonorowaną nagrodą Grand Press, autorką książek *Londyńczycy*, *Angole* (Nagroda Gryfia), *Nowy Jork zbuntowany*, *Milionerka*, *Zagadka Barbary Piaseckiej Johnson*, *Był sobie chłopczyk*, współautorką książek *Głosy. Co się zdarzyło na wyspie Jersey* i *Władcy strachu. Przemoc w sierocińcach i przelamywanie zmywy milczenia*, napisanych wspólnie z Dionizosem Sturiszem oraz książek napisanych wspólnie z Cezarym Łazarzewiczem: *1968. Nadchodzą czasy nowe* i *1939. Wojna? Jaka wojna?*. Bydgoskie spotkanie połączone było z promocją najnowszej książki Ewy Winnickiej zatytułowanej *Greenpoint. Kroniki Małej Polski*, która miała swoją premierę 16 czerwca 2021 roku.

Gościem kolejnego październikowego spotkania była, nie bez powodu, **Julia Różewicz**. Jest ona wnuczką poety Tadeusza Różewicza, jednego z patronów 2021 roku. 9 października 2021 przypadła 100. rocznica jego urodzin. Julia Różewicz poetką nie jest, swoje życie zawodowe związała z literaturą czeską. Ukończyła bohemistykę na Uniwersytecie Wrocławskim i tłumaczy z czeskiego prozę, kryminały, literaturę dziecięcą, literaturę faktu, publikacje ekonomiczne, scenariusze filmowe. W 2010 r. założyła i prowadzi wydawnictwo „Afera”, specjalizujące się w najnowszej literaturze czeskiej.

15 września 2021 swoją premierę miała książka *Kobusz. Jan Kobuszewski z drugiej strony sceny*, pierwsza biografia zmarłego w 2019 aktora teatralnego i filmowego, wybitnego komika. Jej autorką jest siostrzenica Jana Kobuszewskiego **Hanna Faryna-Paszkiewicz**, historyk sztuki, varsavianistka, doktor nauk humanistycznych, wieloletni pracownik Instytutu Sztuki PAN, redaktor Polskiej Bibliografii Sztuki, autorka licznych publikacji z zakresu historii sztuki i historii architektury, wykładowca warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. 27 października autorka promowała swoją książkę w Bydgoszczy, a spotkanie wzbogaciła prezentacją materiału zdjęciowego wykorzystanego w książce.

Jako ostatnia w październiku spotkała się z czytelnikami w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Mogilnie **Albena Grabowska** – z wykształcenia doktor nauk medycznych o specjalizacji neurolog i epileptolog, autorka bardzo poczytnych powieści. Największą popularność przyniósł jej cykl powieściowy *Stulecie Winnych*, na podstawie którego powstał już telewizyjny serial. Zadebiutowała książką wspomnieniową *Tam, gdzie urodził się Orfeusz*, nawiązującą do jej buł-

garskich korzeni. Ma na swoim koncie również książki dla dzieci i młodzieży.

Wpisujące się w obchody Roku Cypriana Kamila Norwida, a zarazem pierwsze w listopadzie, spotkanie z **prof. Józefem Franciszkiem Fertem** – polonistą historykiem literatury, poetą, profesorem Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, badaczem twórczości Cypriana Norwida, zorganizowane zostało w formie online i pozostanie ono dostępne na facebookowym profilu WiMBP w Bydgoszczy do połowy 2022 r. (dostęp:<https://www.facebook.com/wimbp.bydgoszcz/videos/spotkanie-z-prof-j%C3%B3zefem-fertem/916825618927877>). W latach 1994-1999 prof. Józef F. Fert pełnił funkcję kierownika Sekcji Filologii Polskiej KUL, od 1999 do 2000 prodziekana Wydziału Nauk Humanistycznych, a od 2004 do 2012 prorektora KUL. Od 1983 wchodzi w skład komitetu redakcyjnego rocznika „Studia Norwidiana”, wydawanego przez Instytut Badań nad Twórczością Cypriana Norwida KUL oraz w skład redakcji „Dzieł wszystkich Norwida”, zaplanowanej na 17 tomów, pierwszej krytycznej edycji tekstów poety. Ma na swoim koncie publikacje naukowe i popularnonaukowe. Spotkanie połączone było z promocją książek *Życie Cypriana Norwida. Pamiątka dwusetnej rocznicy urodzin Poety 1821-2021* oraz *Norwid. Zdania i uwagi o społeczeństwie obywatelskim*, wydanych z okazji 200. rocznicy urodzin poety.

Pozostałe spotkania listopadowe odbyły się już w formie tradycyjnej, z publicznością. 16 listopada odbyło się w Bydgoszczy spotkanie z **Łukaszem Cieślą i Jakubem Stachowiakiem** - autorami książki *Dziennikarz, który wiedział za dużo. Dlaczego Jarosław Ziętara musiał zginąć?* (premiera: 6 września 2021). Bohater książki Jarosław Ziętara – dziennikarz „Gazety Poznańskiej” 1 września 1992 zaginął bez śladu w drodze do pracy. Był absolwentem VI LO im. J.J. Śniadeckich w Bydgoszczy oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracował najpierw w radiu akademickim, potem współpracował m.in. z tygodnikiem „Wprost”, „Gazetą Wyborczą”. W 2015 r. wydawnictwo Zysk i S-ka wydało książkę *Sprawa Ziętary. Zbrodnia i kłęska państwa* autorstwa dziennikarzy Krzysztofa M. Kaźmierczaka i Piotra Talagi. Łukasz Cieśła – reporter portalu Onet, wcześniej, od 2003 r. do kwietnia 2021 r. dziennikarz „Głosu Wielkopolskiego” specjalizuje się w tematyce kryminalnej. Jest laureatem nagrody im. Dariusza Fikusa za „dziennikarstwo najwyższej próby” oraz nagrody tygodnika Angora. Dwukrotnie nominowany był do nagrody Grand Press w kategorii dziennikarstwo śledcze, w tym za materiał w Superwizjerze TVN o zniknięciu Jarosława Ziętary. Jakub Stachowiak – dziennikarz telewizyjny i prasowy, pracował m.in. w „Gazecie Wyborczej”, „Dzienniku”, „Polityce”, „Oko.press”. Od 2008 roku w TVN, jest reporterem śledczym w „Superwizjerze”. Był siedmiokrotnie nominowany do nagrody Grand Press w kategoriach dziennikarstwo śledcze oraz telewizyjne, w 2011 roku został jej laureatem. Zdobywca tytułu Gold Award 2019 na międzynarodowym festiwalu

filmowym i telewizyjnym w Hamburgu. Spotkanie poprowadził Maciej Czerniak – dziennikarz „Gazety Pomorskiej”, autor powieści *Ludzie z miasta*.

24 listopada 2021 w swoim rodzinnym mieście Solcu Kujawskim, 25 listopada w Bydgoszczy, a 26 listopada w Tucholi, gościła **Katarzyna Zdanowicz** – dziennikarka i prezenterka telewizyjna. Zaczynała w lokalnej telewizji w Solcu Kujawskim. Pracowała w „Gazecie Wyborczej” – w oddziałach bydgoskim i toruńskim, w Radiu Gra w Bydgoszczy. Od 2007 roku mieszka w Warszawie. Była producentką Wydarzeń w Polsce. Prowadziła programy w Polsat News. Od 2013 do 2021 roku związana z TVN24. Współpracowała z Dzień Dobry TVN. Pisze do tygodnika „Polityka”. Spotkania połączone były z promocją książki Katarzyny Zdanowicz pt. *Zawsze mówi, że wróci. Żony himalaistów opowiadają o życiu w cieniu wielkiej góry* (premiera: 15 września 2021).

Spotkanie moderatorów

3 września 2021 w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Bydgoszczy odbyło się doroczne spotkanie moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki podregionu bydgoskiego. Z uwagi na to, że 2021 rok stanowił 15. rok działalności klubów, spotkanie to miało szczególny charakter. Przygotowano okolicznościowe torby bawełniane i kubki, promujące program DKK. Jako pierwsza z moderatorami spotkała się **Katarzyna Tubylewicz** – mieszkająca w Szwecji tłumaczka literatury szwedzkiej, autorka reportaży o Szwecji oraz bestsellerowego przewodnika po Sztokholmie. Ma na swoim koncie powieści *Ostatnia powieść Marcela*, *Bardzo zimna wiosna*. W Bydgoszczy promowała swoją najnowszą książkę pt. *Samotny jak Szwed? O ludziach Północy, którzy lubią bywać sami* (premiera: 24 lutego 2021). Jednak głównym zagadnieniem, wokół którego toczyła się rozmowa i które budziło największe zainteresowanie wśród obecnych na spotkaniu bibliotekarzy, było czytelnictwo w Szwecji, a co się z tym nierozzerwalnie wiąże, szwedzki rynek książki. Pytaniom nie było końca. W 2015 roku ukazała się książka *Szwecja czyta. Polska czyta* pod redakcją Katarzyny Tubylewicz i Agaty Diduszko-Zyglewskiej. We wstępie Katarzyna Tubylewicz napisała: „Czytanie nie jest przestarzałe, ani staromodne, wręcz przeciwnie, ono tworzy lepszą przyszłość”. Drugą część wypełniło spotkanie z **Michałem Rusinkiem** – literaturoznawcą, pisarzem, tłumaczem, doktorem habilitowanym nauk humanistycznych, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracuje na Wydziale Polonistyki UJ, gdzie wykłada teorię literatury i retorykę. Autor książek dla dzieci i dla dorosłych. Autor tekstów piosenek. Był sekretarzem Wisławy Szymborskiej, a obecnie pełni funkcję prezesa fundacji jej imienia. Spotkań z Michałem Rusinkiem nigdy za dużo. Jednak zależało nam bardzo, by to właśnie były sekretarz laureatki literackiej Nagrody Nobla uświetnił jubileuszowe spotkanie, bo w roli bibliotekarza sprawdził się wspólnie. W sieci krążył kiedyś fantastyczny filmik z Michałem Rusinkiem, w któ-

rym wcielił się on w rolę bibliotekarza – pracownika Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie.

Warsztaty

„Wielobarwny świat przyrody” to tytuł 7 edycji warsztatów plastyczno-literackich adresowanych do dziecięcych Dyskusyjnych Klubów Książki podregionu bydgoskiego, które odbyły się w lipcu 2021 r. w bydgoskiej WiMBP, Barcinie, Sępólnie Krajeńskim i Pruszczu. Warsztaty poprowadziła Asia Gwis – graficzka i ilustratorka, absolwentka Wydziału Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi. Dyplom uzyskała w 2000 r. w pracowni Grafiki Wydawniczej. Przez wiele lat pracowała jako grafik m.in. w „Zwierciadle”, „Przekroju”, „Machinie”, „National Geographic”. Jej ilustracje publikowane były na łamach „Elle”, „Pani”, „Zwierciadła”, „Sensu”, „National Geographic Traveler”. Zilustrowała książki dla dzieci dla wydawnictwa „Nasza Księgarnia”: *Grzyby* L. Fabisińskiej, *Jajo. Jajka w gnieździe i kosmosie czyli kogel-mogel dla dociekliwych* E. Piotrowskiej, *W świecie małp, Niesamowity wszechświat* K. Bąkowskiej, *Czaple, kury i głuptaki czyli o bogactwie ptasiego świata, Na ratunek! czyli medycyna dawnej i dziś* A. Bartosik oraz A. Czerwińskiej-Rydel *Wędrując po niebie z Janem Heweliuszem* dla wydawnictwa „Literatura”. Prace uczestników nawiązywały do świata owadów oraz do świata podwodnych głębin. Artystka udowodniła, że nawet z wydawałoby się już niepotrzebnych skrawków papieru można „wyczarować” wspaniałe prace.

W dniach od 13 do 14 września 2021 zorganizowane zostały w czterech bibliotekach: Świeciu, Tucholi, Sępólnie Krajeńskim i Łabiszynie, warsztaty ph. „Współczesna literatura włoska” skierowane do moderatorów i członków Dyskusyjnych Klubów Książki dla dorosłych. Pomysł, by to właśnie współczesna literatura włoska stała tematem tegorocznej edycji warsztatów WOKÓŁ PROZY zrodził się na fali ogromnej popularności powieści tajemniczej włoskiej pisarki Eleny Ferrante. Jednak to nie jej, większości czytelników już znane książki, miały być przedmiotem dyskusji. Wybrano następujące tytuły: *Fotografka* Heleny Janeczka, *Psikus* Domenico Starnone, *Mr Gwyn* Alessandro Baricco, *Morze o poranku* Margaret Mazzantini. Warsztaty poprowadziła tłumaczka m.in. powieści Eleny Ferrante Lucyna Rodziewicz-Doktor. Ukończyła filologię włoską na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie specjalizowała się w edytorstwie. Przez kilka lat mieszkała we Włoszech i w Szwecji. Od 2001 współpracuje z wydawnictwami. W swoim dorobku ma kilkadziesiąt przekładów, nie tylko literatury pięknej.

20 września 2021 odbyły się w WiMBP w Bydgoszczy i GBP w Lnianie warsztaty poetyckie z cyklu ROZMAWIAJĄC O POEZJI, adresowane do moderatorów i członków Dyskusyjnych Klubów Książki dla dorosłych. Tegoroczna, czwarta już, edycja warsztatów poświęcona była poetyckiej twórczości Tadeusza Różewicza, w związku z przypadającą w 2021 roku 100. rocznicą jego urodzin. Warsztaty poprowadził Janusz Drzewucki – krytyk literacki, poeta, dziennikarz, wydawca, redaktor miesięcznika „Twórczość”, największy znawca twórczości T. Różewicza. Ma na swoim koncie tomiki poezji m.in. *Ulica Reformacka*, *Starożytny język*, *Podróż na południe*, *Dwanaście dni*, *Rzeki Portugalii*, teksty krytycznoliterackie m.in. *Chaos i konwencja*, *Smaki słowa*. *Szkice o poezji*, *Akropol i cebula*. *O Zbigniewie Herbercie*, *Stan skupienia*. *Teksty o prozie*, *Charakter pisma*. *Szkice o polskiej poezji współczesnej*, *Środek ciężkości*. *Szkice o współczesnej liryce polskiej*, *Lekcje u Różewicza*. *Teksty krytycznoliterackie i osobiste*, *Obrona przypadku*. *Teksty o prozie 2*, *Muzyka sfer*. *Teksty o poetach i poetkach*.

W 2021 r., dzięki środkom pozyskanym z Instytutu Książki w ramach programu Dyskusyjne Kluby Książki, koordynator regionalny wziął udział w dwóch szkoleniach online organizowanych przez firmę GOOD BOOKS z Wrocławia. Temat pierwszego szkolenia, które miało miejsce 24 listopada 2021, brzmiał „Trendy w animacji czytelnictwa – zobacz jak to robią na świecie!”. Przedmiotem kolejnego szkolenia, zorganizowanego 1 grudnia, było „Męskie Czytanie – jakie książki polecać, gdy mężczyzna wkracza do biblioteki?”. Oba szkolenia przeprowadził Marcin Skrabka.

Kontakt

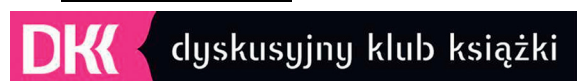
Osoby zainteresowane włączeniem biblioteki do udziału w projekcie Dyskusyjne Kluby Książki proszone są o kontakt z koordynatorem regionalnym:

telefon: 52 339 92 28, 506 200 530

e-mail: Lucyna.Partyka@wimbp.bydgoszcz.pl

**Wojewódzka i Miejska
Biblioteka Publiczna
w Bydgoszczy**

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNO-OŚWIATOWA W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH

powiatów: bydgoskiego, inowrocławskiego, mogileńskiego, nakielskiego,
sępoleńskiego, świeckiego, tucholskiego, żnińskiego.

LIPIEC

3.07. w **Bibliotece Gminnej w Cekcynie** odbył się XV Finał Konkursu Poetyckiego o „Cisową Gałązkę”. Młodzi poeci wytypowani zostali przez jury w składzie: Stefan Pastuszewski, Grażyna Wojcieszko, Zyta Ważna i Kazimierz Żarski. Podczas spotkania gościnnie wystąpił Mateusz Brucki, autor tomików *Wpół do wiersza* i *Ćwierć wieku według Anny*, laureat I edycji konkursu poetyckiego. Główną częścią spotkania był wieczór autorski młodych poetów, prowadzony przez Jurorów, którzy pytali o twórczość, inspiracje i warsztat poetycki. Muzyczną część gali finałowej przygotował Zespół Wszystkiego Najlepszego, który urzekł wszystkich zarówno tekstami piosenek, muzyką, jak i samym wykonaniem utworów – pełnym energii, optymizmu i udzielającej się radości, zgodnie z mottem Zespołu „Wspólne śpiewanie jest szczęściem”.

3.07. w **Bibliotece Publicznej w Solcu Kujawskim** miała miejsce siódma edycja Rajdu Odjazdowy Bibliotekarz ph. „Szlakiem tajemnicy Mennonitów”. Trasa wycieczki objęła zespół młyński w Otorowie (stary młyn, dom młynarza, spichlerz „Czarna Warszawa” oraz magazyn), a także cmentarz mennonicko-ewangelicki. Rajd zorganizowano m.in. przy współpracy z Muzeum Solca Kujawskiego oraz zespołem Klubu Turystów Rowerowych „Torpedo”.

5-16.07. **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Więcborku** realizowała kurs online „Bezpieczne zachowania w sieci” w ramach projektu „Sieć na kulturę w podregionie świeckim” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Celem szkolenia, w którym uczestniczyły dzieci ze Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” było podniesienie kompetencji cyfrowych. Dwutygodniowe zajęcia pozwoliły uczestnikom poznać niebezpieczeństwa czyhające w cyberprzestrzeni, pokazały bezpieczne zachowania w sieci, a także zaprezentowały skuteczne oraz innowacyjne metody obrony przed cyberprzemocą.

6.07. **Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie** gościła Marzenę Żurek – ekspertkę w zakresie psychodietetyki, promotorkę zdrowego stylu życia oraz autorkę książki dla dzieci *Żywnościowe przygody Tobiego, kotka psotliwego*. Podczas spotkania uczestnicy dowiedzieli się, jak ważne dla zdrowia są odpowiednio skomponowane posiłki, przygotowywane z wykorzystaniem zdrowych

produktów i spożywane o ustalonych porach. 7.07. odwiedziła **Miejską i Powiatową Bibliotekę Publiczną w Żninie**, gdzie promowała swoją książkę *Dieta dorosłego człowieka*. 8.07. w **Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Barcin** przeprowadziła warsztaty ph. „Smacznie i zdrowo”, podczas których dzieci wzięły udział w dyskusji na temat zdrowego odżywiania oraz przygotowały przekąski według przepisów gościa. 24.09. Marzena Żurek była gościem **Biblioteki Miejskiej w Inowrocławiu**, gdzie przeprowadziła warsztaty żywienia dla dorosłych nawiązujące do książki *Dieta dorosłego człowieka*. 9.10. w ramach obchodów Nocy Bibliotek, wygłosiła prelekcję o prawidłowym żywieniu w **Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Łabiszynie**. 25.10. Marzena Żurek przeprowadziła warsztaty dla dzieci w wieku 3-6 lat w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Sadkach**, a 25.11. gościła w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tucholi**.

7.07.-20.08. **Gminna Biblioteka Publiczna w Lnianiu** zorganizowała cykl wakacyjnych zajęć ph. „Lato z Biblioteką 2021”. Wśród atrakcji skierowanych do dzieci i dorosłych znalazły się: spotkania na Ławeczce Czytelnika przy Brzozie zorganizowane w ramach śródowych spotkań ph. „Słowo w drogę...” (głośne czytanie poezji i prozy dla dorosłych, gry i zabawy słowem, lekcje fotograficzne, kulinarne, robotyka z wykorzystaniem robotów edukacyjnych Photon, prezentacje multimedialne, spotkania czytelnicze, Akcja #CZYTAJNA-GŁOS – głośne czytanie wierszy i prozy dla dzieci, słuchowiska z wykorzystaniem teatru Kamishibai); warsztaty literacko-rękodzielnicze pt. „Artystyczne lato” (plenerowe zajęcie plastyczne oparte na akwareli, literackie związane z pisaniem pamiętników oraz rękodzielnicze ph. „Mój własny łapacz snów”, „Rama lata”, „Wakacyjny anioł”); Kiermasz Taniej Książki, Mobilna Gra Terenowa „Rowerem...przez lasy i pola z książką w plecaku”.

8.07. **Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubiniu** gościła Michała Markowskiego – pszczelarza i leśnika, który przybliżył dzieciom życie i zwyczaje pszczół. Podczas spotkania ph. „Zrozumieć pszczołę” opowiedział jak pozyskuje się miód i jak zbudowany jest ul. Uczestnicy mieli okazję spróbować słodkiego przysmaku oraz propolisu, przymierzyć kapelusza z siatką oraz obejrzeć matkę trutni.

9.07.-31.08. **Biblioteka Główna WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała konkurs plastyczny dla dzieci ph. „Mój przyjaciel z dalekiego świata”. Ideą było rozwijanie wyobraźni i wrażliwości twórczej, intelektualnej i estetycznej dzieci, jak również ich uwrażliwienie na sprawy różnorodności kulturowej, przyjaźni, tolerancji i pokoju. Konkurs towarzyszył plenerowej wystawie fotografii Elżbiety Dzikowskiej, znanej m.in. z legendarnego programu *Pieprz i Wanilia* realizowanego dla TVP wraz z Tonym Halikiem.

19.07. w **Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubinie** odbył się spektakl dla dzieci pt. „Jeżyk i przyjaciele z Zielonego Gaju” w wykonaniu studia Małe Formy Teatralne Widowisko z Krakowa. Mali wielbiciele teatru zostali zaproszeni przez aktorów na przyjęcie urodzinowe zajęczka i pomagali m.in. w poszukiwaniu przepisu na marchewkowe ciasto urodzinowe. Dzieci przypomniły sobie o roli magicznych słów: proszę, dziękuję, przyjaźń oraz dzielenie się, a także zatańczyły i zaśpiewały zajęczkowi „sto lat”.

19-23.07. **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Kamieniu Krajeńskim** przeprowadziła cykl wakacyjnych zajęć ph. „Wakacyjne pogotowie biblioteczne”, skierowanych do dzieci w wieku 6-12 lat. Uczestnicy wzięli udział m.in.: w pirackich grach i zabawach, zajęciach plastycznych, podczas których powstały szkatułki wykonane metodą decoupage oraz barwne koszulki, zajęciach plastyczno-gimnastycznych. Letnie imprezy zakończył seans filmowy.

20.07. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świeciu** odbyło się spotkanie z Tatianą Jaruszewską, która zapoznała uczestników z gimnastyką słowiańską składająca się z 27. ćwiczeń przeznaczonych dla kobiet. Ta forma rekreacji pochodzi z terenów Białorusi. Podczas wykładu uczestniczki poznały genezę powstania jogi słowiańskiej, a następnie wzięły udział w ćwiczeniach.

21.07. w **Filii nr 13 dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** odbyły się zajęcia edukacyjne, poświęcone tworzeniu lapbooków, czyli teczek tematycznych. Znalazły się w nich m.in.: informacje na temat Wszechświata, ciekawostki, opisy planet, ilustracje oraz zagadki.

24.07. gościem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świeciu** była dietetyk Marta Rink. Uczestniczki spotkania miały okazję posłuchać o najczęstszych błędach w odżywianiu, poznać zasady zdrowego żywienia, a także przygotować zdrowe i apetyczne sałatki według przepisów gościa.

27.07. **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Barcin** zorganizowała warsztaty ph. „Domki dla owadów”. Najmłodszy obejrzał prezentację poświęconą budowie domków będących doskonałym schronieniem dla pszczoł, os, trzmieli, a także miejscem do hibernacji motyli i biedronek. Dzieci poznały także różne gatunki owadów, a następnie z naturalnych materiałów wykonały przytulne domki, które umieściły w swoich przydomowych ogródkach.

28.07. **Filia nr 13 dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia plastyczne ph. „Kosmiczny ogródek”. Podczas spotkania dzieci wysłuchały opowieści *Kosmiczne wakacje* autorstwa Renaty Opali, a następnie stworzyły małe, kosmiczne ogródki.

29.07. gościem **Filii nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** była trenerka rozwoju osobistego Joanna Jurkiewicz-Gülmez, która przeprowadziła warsztaty pisania dla dobrobytu. Podczas spotkania opowiedziała o rodzajach pisania rozwojowego, zaprezentowała swoje dzienniki i notatki, a także przedstawiła historie, które obrazują wpływ terapeutycznego pisania na życie.

29.07. w Saloniku Literacko-Artystycznym **Biblioteki Miejskiej w Inowrocławiu** odbyły się warsztaty ph. „Czas na zioła”, które poprowadziła Danuta Linczak. Podczas spotkania uczestniczki dowiedziały się jakie zioła zbierać, zapoznały się ze sposobami komponowania mieszanek ziołowych oraz przygotowywania herbat. 4.11. Danuta Linczak odwiedziła **Gminną Bibliotekę Publiczną w Jaksicach**.

SIERPIEŃ

2.08. w **Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Więcborku** nastąpiło otwarcie wystawy „Powstanie Warszawskie 1944. Bitwa o Polskę”. Ekspozycja przygotowana przez Centralę Biura Edukacji Narodowej IPN w Warszawie, zawierała podstawowe informacje o powstańczej zrywie stolicy w sierpniu i wrześniu 1944 roku. Jest pierwszą, w całości kolorową, wystawą o Powstaniu Warszawskim, dzięki kunsztownemu procesowi koloryzacji zdjęć dokonaneemu przez Mikołaja Kaczmarska. Zaprezentowane fotografie pochodzą ze zbiorów m.in. Muzeum Powstania Warszawskiego, Polskiej Agencji Prasowej, Ośrodka KARTA i kolekcji prywatnych.

2-6.08. **Gminna Biblioteka Publiczna w Sadkach** przeprowadziła cykl zajęć edukacyjnych dla dzieci na temat ochrony przyrody, opartych na książce Justyny Bednarek *Ty też możesz uratować świat. Ekoopowieści z Pietruszkowej Woli*. Uczestnicy zajęć dowiedzieli się na czym polega segregacja śmieci, jak poprawnie przebiega selekcja poszczególnych odpadów i jak ważne dla nas i dla środowiska jest dbanie o ekosystem. Po wysłuchaniu krótkiego wykładu dzieci przystąpiły do zabaw interaktywnych wykonywanych na tablicy multimedialnej. W drugiej części zajęć dzieci stworzyły roboty z materiałów przeznaczonych do utylizacji. Podczas kolejnych zajęć dzieci dowiedziały się, w jaki sposób prawnie chronione są rezerваты przyrody, dlaczego należy się o nie troszczyć oraz czego nie wolno robić na ich terenie. Dzięki przygotowanej prezentacji uczestnicy poznali gatunki chronionych roślin oraz zwierząt, a w części warsztatowej stworzyli piękne ogrody zamknięte w słoiku. Dzieci dowiedziały się również na czym polega praca psa ratownika, psa policyjnego, psa tropiącego oraz psa pasterskiego oraz jakimi zmysłami się posługują. Dodatkową atrakcją były odwiedziny psa Dafne. Uczestnicy zapoznali się z książką

K. Hamilton *Opowieści o psach, które ratowały świat* i wysłuchali fragmentu opowieści o psie Mari. Następnie wykorzystawszy technikę scrapbookingu, przy użyciu przeznaczonych do utylizacji gazet, ozdobili wcześniej przygotowane książeczki, które przedstawiały ich pasje i zainteresowania. Tematem ostatniego spotkania był szacunek dla drugiego człowieka oraz tolerancja.

9-13.08. w **Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Kamieniu Krajeńskim** odbyły się wakacyjne zajęcia ph. „(Z)ręczne ręce” skierowane do dzieci w wieku 10-15 lat. Podczas kreatywnych warsztatów uczestnicy poznali nowe techniki robótek ręcznych. Wykonali m.in.: bransoletki na krosnach, kwietniki z makramy, quilling oraz haft krzyżykowy.

11.08. **Miejska Biblioteka Publiczna w Świeciu** zorganizowała spotkanie online z Dalią Żmudą-Trzebiatowską, autorką książki *Uda Łosie*. Rozmowa poprowadzona przez Kingę Willim dotyczyła rozwijania kreatywności u dzieci za pomocą zabaw słowem i obrazem. Głównymi tematami poruszonymi podczas spotkania były sposoby łączenia ludzi poprzez sztukę, gra słów jako sposób na rozwój kreatywności i twórczej odwagi, łączenie słów z obrazem, zapoznanie dzieci ze sztuką poprzez zabawę. Kontynuacją spotkania były wrześniowe warsztaty dla każdego ph. „Zabawa słowem i rysunkiem”, podczas których pod okiem gości uczestnicy stworzyli postaci do własnych opowieści.

22.08. **Filię nr 23 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** odwiedziły dzieci z półkolonii z EduCenter w Bydgoszczy. Młodzi uczestnicy dowiedzieli się kilku ciekawostek o kosmosie, wykonali kolorowe portrety „kosmicznych świi” oraz stworzyli własne kleksowe ufoludki. Natomiast starsze dzieci wspólnie wykonały makietę układu słonecznego i rozwiązały zakodowaną zagadkę. Na zakończenie każdy otrzymał Licencję Pilota Rakiety.

27.08. w **Filii nr 4 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** odbyła się VII Biesiada Myśli Poetyckiej. Gościem honorowym tegorocznego spotkania był Stefan Pastuszewski. Biesiadę poprowadzili Lucyna Siemińska oraz Jarosław St. Jackiewicz. Swoje utwory zaprezentowali: Juliusz Rafeld, który zadbał także o oprawę muzyczną, Helena Dobaczewska-Skonieczka, Aleksandra Brzezińska, Andrzej Ossowski, Barbara Dombrowska-Pietrzykowska, Wojciech Banach oraz Wiesław Marcysiak. Spotkanie było również okazją do zapoznania się z poezją debiutantów: Rafała Roszczyńiały oraz Artura Góreckiego.

28.08. w **Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubinie** odbył się festyn dla dzieci w stylu westernowym, podczas którego najmłodszy wzięli udział w zabawach, m.in.: strzelanie z łuku, pogoń za szeryfem w wielkich pantalonach, przeciąganie liny, wyścigi na torach przeszkód. Atrakcją Nocy w szubińskiej bibliotece było również spotkanie z Piotrem Milewskim, dziennikarzem, podróżnikiem, autorem książek o Japonii, kolei transsyberyjskiej oraz Islandii. Gość barwnie opisał życie codzienne w wielkich miastach kraju kwitnącej wiśni, zapoznał uczestników z tradycją i zabytkami kultury oraz kuchnią. Opowiedział także o swoich osobistych doświadczeniach z podróży autostopem po Japonii. Przybliżył również losy Bronisława Piłsudskiego brata Józefa Piłsudskiego, zesłańca, etnografa, który w czasie zesłania na Sachalin badał m.in. kulturę ludów dalekiego wschodu.

WRZESIEŃ

2.09. w **Powiatowej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Nakle** odbyło się spotkanie z podróżnikiem Piotrem Wnukiem, który podzielił się z czytelnikami wspomnieniami z wyprawy do Indochin. Gość opowiedział o Wietnamie, Kambodży, Laosie i Birmie. Przybliżył przyrodę, kuchnię, tradycję, lokalne wierzenia, niektóre grupy etniczne oraz różne rodzaje tabu. Podróżnik zaprezentował przykłady lokalnej kreatywności, która charakteryzuje się umiejętnością tworzenia z tzw. „niczego” pięknych i przydatnych przedmiotów. Zwrócił również uwagę na kwestię wyzysku rdzennych mieszkańców, w tym dzieci, przez napływowych biznesmenów oraz proceder wykorzystywania zwierząt do celów turystycznych. Podał przykład „łamania duszy słonia”, która polega na stosowaniu tortur w celu podporządkowania jego woli człowiekowi. Spotkaniu towarzyszył pokaz zdjęć.

4.09. gościem **Filii nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** była Natalia Uryniuk, artystka i doktorantka Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, łącząca świat sztuki ze światem nauki. Stworzyła międzynarodowy projekt edukacyjny poświęcony Morzu Bałtyckiemu, w ramach którego działa portal w 9. językach–Balticarium.com. Podczas twórczego spotkania autorskiego „Balticarium. Podróż w głąb Morza Bałtyckiego” zorganizowanego z okazji Święta ulicy Pomorskiej oraz X edycji Festiwalu Książki Obrazkowej LiterObrazki, mali miłośnicy morskich przygód, pod okiem artystki stworzyli własny podwodny świat. Wystawę prac artystki, na której zaprezentowano ilustracje z jej najnowszej książki *Skok przez Bałtyk*, można było obejrzeć od 4 września do 4 października 2021 roku w filii bibliotecznej.

4.09. w **Filii nr 11 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** odbyła się X edycja Narodowego Czytania. Organizatorem wydarzenia była Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy przy współpracy z Radą Osiedla Jachcice. Czytanie odbyło się na skwerze przed Biblioteką na Jachcicach. Do głośnego czytania zaproszeni zostali Czytelnicy osiedlowej biblioteki, przedstawiciele Szkoły Podstawowej nr 36 im. Wincentego Wiernikowskiego oraz mieszkańcy Jachcic. Czytali również bibliotekarze, członkowie Rady Osiedla Jachcice oraz uczestniczki Dyskusyjnego Klubu Książki działającego przy Bibliotece. Uczestnicy wysłuchali utworu *Moralność Pani Dulskiej* Gabrieli Zapolskiej. Wspólnemu czytaniu towarzyszyła wystawa różnorodnych wydań utworu ze zbiorów Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy, a także zdjęcia i ciekawostki z życia autorki. Podczas wspólnego czytania powstała graficzna interpretacja tekstu stworzona na żywo przez znanego artystę malarza Waldemara Zyska.

6.09. w **Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Barcin** zaprezentowano antologię poezji portugalsko-polskiej *Azulejo chabrem ubrane (Azulejo vestido com centaureas)*, która została wydana w 2020 roku dzięki staraniom mieszkającej w portugalskim Algarve polskiej poetki Katariny Lavmel (pseudonim artystyczny Katarzyny Nazaruk). W antologii zawarto utwory 17. poetów portugalskich i 17. polskich. Wydawnictwo stanowi swoisty most poetycki pomiędzy przeciwległymi państwami Europy, znad Bałtyku i Atlantyku. Podczas wydarzenia ph. „Spotkanie dwóch kultur – o poezji portugalskiej oraz polskiej i nie tylko...” swoją twórczość zaprezentowali: Sara Timóteo, Sara F. Costa, Fernando Cabrita, Katarnia Lavmel oraz Barbara Jendrzewska z Bydgoszczy. Utwory deklamowano w językach polskim i portugalskim. Wiele miejsca poświęcono także samej Portugalii. Piękno kraju nad Atlantykiem można było podziwiać na zdjęciach, które zaprezentowano w formie prezentacji multimedialnej. Oprawę muzyczną przygotował Maciej Wachowski z Piechcina.

6.09. gościem **Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Żnieniu** był Alek Rogoziński – dziennikarz, redaktor i pisarz, twórca komedii kryminalnych i powieści obyczajowych, opowiadań. Podczas spotkania autorskiego, pisarz promował swoją najnowszą książkę *Czerwono mi*.

7.09. w **Bibliotece Publicznej w Solcu Kujawskim** miało miejsce spotkanie autorskie z solecczaniec Maciejem Jasionką, tworzącym pod pseudonimem M.J. Sunwell. Podczas spotkania gość opowiedział o swojej powieści z gatunku fantastyki *Solarne serce*, łączącej wątki sensacyjne i przygodowe.

7.09. **Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żninie** zorganizowała spotkania z okazji 100. rocznicy urodzin Stanisława Lema. Dr Marta Kładź-Kocot, autorka dwutomowej powieści fantasy *Noc kota, dzień sowy* oraz książki *Dwa bieguny mitopoetyki. Archetypowe narracje w twórczości J.R.R. Tolkiena i Stanisława Lema*, wygłosiła prelekcję ph. „Wszystkie szaleństwa Stanisława Lema” skierowaną do uczniów I Liceum Ogólnokształcącego w Żninie oraz wszystkich miłośników twórczości pisarza. Przybliżyła zebranym jego sylwetkę oraz w intrygujący sposób przedstawiła najważniejsze motywy w twórczości polskiego futurologa. Dużym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszyły się również warsztaty literackie pt. „Jak czytać Lema?” przeprowadzone przez dr. hab. Mirosława Gołuńskiego, nauczyciela akademickiego Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, podczas których przeanalizowano jedno z najzabawniejszych opowiadań autora *Podróż siódma* ze zbioru *Dzienniki gwiazdowe*. Opowieść ta, tym razem w formie komiksu autorstwa Jona J. Mutha, stała się tematem spotkania Klubu Komiksowego „Żbik”. Wydarzeniom towarzyszyła wystawa „Alfabet Lema” przybliżająca wybrane motywy pojawiające się w twórczości pisarza. Dla miłośników twórczości Stanisława Lema przygotowano także konkurs online ph. „Fantastyczne wizje Lema”.

8.09. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Lubiewie** odbyło się spotkanie autorskie z Adamem Węsierskim połączone z promocją książki *Sensacje i sekrety powiatu chojnickiego, sępoleńskiego i tucholskiego*. Autor opowiedział o kolejnych rozdziałach publikacji oraz okolicznościach jej powstania. 13.09. gość odwiedził **Bibliotekę Publiczną w Sępólnie Krajeńskim**, 20.09. **Bibliotekę Gminną w Cekcynie**, a 19.10. gościł w **Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Kamieniu Krajeńskim**.

9.09. z okazji Dnia Marzyciela, **Filia nr 15 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne, podczas których dzieci przeczytały opowieść Roksany Jędrzejewskiej-Wróbel *Gębolud*. Bajka o nieszczęśliwym czarodzieju, który bał się śmiechności i zapomniał o swoich pragnieniach, stała się inspiracją do wspólnego wykonania Balonu Marzeń, na którym każdy umieścił swoje marzenie.

11.09. gościem **Gminnej Biblioteki Publicznej w Sadkach** była Agnieszka Olejnik, autorka powieści obyczajowych, m.in.: *Dziewczyzna z porcelany*, *Dante na tropie*, *Zabłądziłam*, *Nieobecna*, *Ławeczka pod bzem*, a także serii: *Wszystkie smaki życia*, *Mansarda pod Aniołami*, *Dworek w Miłosnej*. Podczas spotkania autorskiego, czytelnicy dowiedzieli się kto był pierwowzorem postaci z kart powieści, czym motywowane były niektóre wydarzenia oraz jaki tytuł nosi książka, w której Wielkanoc obchodzi się w listopadzie. Spotkanie

zorganizowano przy współpracy ze Stowarzyszeniem Kreatywni dla Dębowa i okolic (w ramach realizacji projektu „Książkomaniacy II” dofinansowanego ze środków Gminy Sadki).

14.09. gościem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tucholi** była Maja Baczyńska, performerka i multiinstrumentalista, reżyserka, poetka, autorka baśni, opowiadań, felietonów, reportaży i librett; laureatka nagród muzycznych, poetyckich, filmowych i teatralnych. Współprowadzi bloga filozoficznego, realizuje autorskie spektakle i filmy, a także prowadzi zajęcia muzyczne i arteterapeutyczne. Interesuje ją: Matka Ziemia, przestrzenie duchowe, człowiek i jego sny. Spotkanie poetycko-muzyczne poprowadziła Grażyna Wojcieszko – poetka i tłumaczka, autorka tekstów piosenek, prezes Fundacji czAR(T) Krzywogóńca, organizatorka Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego „O Złotą Pszczolę”. W tym roku Grand Prix konkursu zdobyła Maja (Maya) Baczyńska, która w Bibliotece promowała swój nagrodzony tomik poezji *Pióra dzikich*.

14-16.09. **Filia nr 19 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała lekcje biblioteczne skierowane do uczniów klasy I szkoły podstawowej. Podczas spotkań uczestnicy zapoznali się z zasadami korzystania z biblioteki oraz czytelnictwem *savoir vivre*. Wysłuchali fragmentu książki Ewy Chotomskiej *Czerwony wilczek* oraz wykonali zakładki z tytułowym bohaterem.

15.09. w sali konferencyjnej **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mogilnie** odbyło się spotkanie z podróżnikiem, przewodnikiem górskim, organizatorem trekkingów i wypraw Bartoszem Malinowskim. Zorganizował i poprowadził ponad 70 wypraw w Azji i Ameryce Południowej. W 2007 roku pokonał pieszo 2500 km podążając Łukiem Karpat z południowej Rumunii do Bratysławy. W 2010 roku współorganizował wyprawę śladami wielkiej ucieczki Witolda Głińskiego z sowieckiego łagru. W ciągu 6. miesięcy przemierzył Jakucję, Syberię, Mongolię, Chiny, Tybet, Nepal i Himalaje nadając stałe relacje z trasy dla Programu Trzeciego Polskiego Radia. W 2013 roku przeszedł Chadar – lodową drogę po zamrzniętej rzece Zanskar w Himalajach Indyjskich. Podczas spotkania czytelnicy wysłuchali opowieści o Wielkim Szlaku Himalajskim. W ciągu 5. lat pokonał ponad 3500 km podążając najwyższym i jednym z najbardziej niezwykłych i różnorodnych łańcuchów górskich na świecie. Trasa Wielkiego Szlaku Himalajskiego prowadziła przez Nepal, Indie, Kaszmir, Pakistan i Bhutan. W większości wypraw towarzyszyła mu Joanna Lipowczan. Wspólnie pokonali blisko 100 wysokich przełęczy, niezliczoną ilość rwących rzek i lodowców, a w namiocie spędzili ponad 200 nocy. Prelekcji towarzyszyła wystawa fotografii Bartosza Malinowskiego i Joanny Lipowczan

pt. „Wielki Szlak Himalajski (2015-2019). Bhutan, Pakistan, Kaszmir, Indie i Nepal” będąca relacją z czterech wypraw w Himalaje, spotkań z gościnnymi i życzliwymi ludźmi, różnymi kulturami, językami i religiami oraz niezwykłymi krajobrazami najwyższych gór świata.

16.09. gościem **Filii nr 19 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** była bydgoska pisarka, tworząca pod pseudonimem J. Harrow, autorka powieści obyczajowych i romansów: *Nieodpowiednia dziewczyna*, *Nieodpowiednia chwila*, *Pozerka*, *Ściana*. Tę ostatnią, wydaną w czerwcu 2021 roku, autorka promowała podczas spotkania w Bibliotece. W swoich powieściach łączy różne gatunki: romans, literaturę kobiecą, literaturę obyczajową i dramat. *Ściana*, której akcja rozgrywa się w Bydgoszczy, opowiada historię dwojga ludzi, sąsiadów zza ściany. Reprezentują różne światy, dzieli ich wszystko, a jednocześnie czytelnik staje się świadkiem rodzącego się między nimi uczucia. Podczas spotkania, pisarka opowiedziała o swoim warsztacie pisarskim, inspiracjach, konstruowaniu postaci i ich relacjach, a także o pracy w wydawnictwie Imagine Books, które współtworzy. Wspomniała także o swoich planach związanych z wydaniem kolejnych powieści.

16.09. w ramach XXIII Dni Kultury Chrześcijańskiej, **Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie** gościła Annę Sergot historyka sztuki i pracownika Muzeum w Nakle nad Notecią. Prelegentka przedstawiła postać św. Józefa ogłoszonego przez Ojca Świętego patronem 2021 roku. Uczestnicy poznali formy kultu świętego i zmiany jego wizerunku w ikonografii różnych epok. Spotkaniu towarzyszyła wystawa okolicznościowa „Znaki Wiary na Pałukach i Krajnie” autorstwa Mirosława Rzeszowskiego.

18.09. w **Filii nr 24 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** odbyły się zajęcia edukacyjne dla dzieci z okazji Międzynarodowego Dnia Kropki. Święto kreatywności, odwagi i zabawy zapoczątkowała książka Petera Reynoldsa *Kropka*. To opowieść o małej dziewczynce Vashti, która dzięki nauczycielce plastyki odzyskuje wiarę w siebie i odkrywa swój talent. Podczas spotkania dzieci wspólnie przeczytały historię Vashti, a następnie opowiedziały o swoich mocnych stronach i talentach, które narysowały na medalach.

18.09. gościem **Gminnej Biblioteki Publicznej w Sadkach** był ksiądz dr Michał Damazyn, który opowiedział o życiu i działalności Stefana Wyszyńskiego. Podczas spotkania zaprezentował również swoją książkę *Syn bohatera miasta Bydgoszczy – Jan Michalski* przybliżającą sylwetkę biskupa, współpracownika prymasa Stefana Wyszyńskiego, który prowadził duszpaster-

ską działalność wspierając polską opozycję m.in. w Nakle nad Notecią, Bydgoszczy oraz w powiatach wyrzyskim i szubińskim.

21.09. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Jaksicach** odbyło się przedstawienie teatralne dla najmłodszych pt. *Pastuszek Kłamczuszek* w wykonaniu Teatru Bajecznego w Bydgoszczy. Spektakl poprzedziła przygotowana przez bibliotekarzy prelekcja dotycząca emisji zanieczyszczeń powietrza oraz metod jej zwalczania.

22.09. **Miejska Biblioteka Publiczna w Mogilnie** zorganizowała spotkanie z Przemysławem Majcherkiewiczem, autorem przewodnika *Mogilno... Moje miasto* wydanego przez Mogileńskie Towarzystwo Kultury. Inicjatorem stworzenia przewodnika była Teresa Kujawa, wieloletnia prezes Mogileńskiego Towarzystwa Kultury. Gość opowiedział o pracach nad broszurą i osobach zaangażowanych w jej powstanie. Uczestnicy spotkania otrzymali egzemplarze publikacji wraz z pamiątkowymi autografami autora. Promocji przewodnika towarzyszyła wystawa publikacji Mogileńskiego Towarzystwa Kultury.

23.09. **Gminna Biblioteka Publiczna w Gostycynie** gościła Iwonę Chmielewską – ilustratorkę i twórczynię autorskich picture booków m.in. *Kłopot, Oczy, W kieszonce, O tych, którzy się rozwijali, Dwoje ludzi*. Ukończyła grafikę na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jej prace były prezentowane na licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych w kraju i za granicą. Z kolei książki publikowano w Korei Południowej, Japonii, Hiszpanii, Francji czy Niemczech. Jest trzykrotną laureatką nagród na Międzynarodowych Targach Książki dla Dzieci w Bolonii. Inspiracje i pomysły czerpie z otaczającego świata: wyszlifowanego stołu, przelatującej biedronki, starych nici. Podczas spotkania ilustratorka opowiedziała o swojej twórczości oraz wykonała piękne dedykacje do książek.

23.09. gościem saloniku Literacko-Artystycznego **Biblioteki Miejskiej w Inowrocławiu** była Mery Spolsky, jedna z najbardziej charyzmatycznych piosenkarek młodego pokolenia. Pisze teksty, projektuje ubrania, komponuje muzykę i prowokuje... głównie do myślenia. Na swoim koncercie ma już dwa albumy *Miło Było Pana Poznać, Dekalog Spolsky* i trzy nominacje do Frydeków.

23.09. w **Bibliotece Publicznej w Solcu Kujawskim** miało miejsce spotkanie autorskie z Małgorzatą Siemianowską połączone z promocją debiutanckiego tomiku wierszy *Dziewczyzna z Pólnocy*. Podczas spotkania poetka opowiedziała o swojej twórczości oraz zaprezentowała kilka swoich wierszy.

24.09. w **Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubinie** odbyło się spotkanie z podróżnikiem Robertem Gondkiem, który zabrał czytelników w podróż po rezerwach Kenii i Tanzanii. Fotograf i miłośnik Afryki odwiedził 20 afrykańskich państw. Za realizację projektu ph. „W drodze na najwyższe szczyty Afryki”, mającego na celu zdobycie najwyższych szczytów w każdym afrykańskim kraju, otrzymał wyróżnienia w kategorii WYCZYŃ ROKU 2016 podczas Ogólnopolskich Spotkań Podróżników w Gdyni KOŁOSY. Gość zaprezentował zdjęcia z podróży, a na nich słynną afrykańską piątkę: lamparty, lwy, nosorożce, słonie, bawoły. Nie zabrakło też urokliwych fotografii rzadkich ptaków, żyraf, słynnych antylop Gnu i wielu innych mieszkańców czarnego lądu. Uczestnicy spotkania wysłuchali także opowieści o wyprawie na Kilimandżaro – najwyższą górę Afryki oraz relacji z życia codziennego w Kenii i Tanzanii. 30.09. gość odwiedził **Powiatową i Miejską Bibliotekę w Nakle**.

28.09. z okazji Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania, **Filia nr 13 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała spotkanie ph. „Czytanie na dywanie”, podczas którego dzieci wysłuchały opowieści o sile wyobraźni i magii czytania zawartej w książce Rocio Bonilli *Najwyższa na świecie wieża z książek*.

28.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Świeciu** rozpoczęła cykl spotkań dziecięcych kół przyrodniczych. Młodsze Wiercipięty i starsze Obieżyświaty wykorzystawszy różnokolorowe farby, namalowały obrazki z odbicia liści klonu, derenia oraz bluszczu. W ten sposób powstały niepowtarzalne jesienne arcydzieła.

29.09. **Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie** zaprezentowała wystawę planszową pt. „LEM” udostępnioną dzięki współpracy z Narodowym Centrum Kultury. Ekspozycja przedstawiała prace współczesnych artystów, którzy zinterpretowali 10 książek Stanisława Lema. Została wzbogacona w kod QR z linkami do fragmentów audiobooków, umożliwiającą odsłuchanie wybranych fragmentów powieści Lema.

29.09. **Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żnieniu** z okazji Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania przystąpiła do promowania czytelnictwa w powiecie żnińskim. Bibliotekarze zabrali najmłodszych w wyjątkową podróż z bohaterami bajek pod nazwą „Kapelusz opowieści”. Dzieci losowały tytuły książek, które następnie czytali pracownicy księżnicy wystylizowani w odpowiedni kapelusz. Uczestnicy wzięli również udział w konkursach z nagrodami.

30.09. w **Filii nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** odbyło się spotkanie autorskie z podróżnikiem i fotografem Robertem Gondkiem. Autor książki-albumu *W drodze na najwyższe szczyty Afryki* opowiedział młodym czytelnikom o licznych podróżach po afrykańskim kontynencie, poznanych miejscach i ludziach, a także niezwykłej przyrodzie i zwierzętach. Spotkanie zorganizowano w ramach X edycji Festiwalu Książki Obrazkowej LiterObrazki.

PAŹDZIERNIK

1.10. gościem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Inowrocławiu** była Anna Dąbrowska-Lyons, autorka albumu *Polski Punk 1978–83*. Jedną z redaktorów gazetki punkowej *Szata* i kreatorka gazetki *Radio Złote Kłosa*. Urodziła się i wychowywała w Warszawie, uczestniczyła w pierwszych punkowych imprezach w studenckim klubie Remont i w domu kultury Anin. Debiutancką wystawę swoich fotografii miała w 1983 roku w prestiżowej galerii Desa przy Nowym Świecie w Warszawie. Kolejne wystawy odbyły się w 1984 roku w Galerii Ireny Jarosińskiej w Warszawie, a rok później w Galerii Za Żelazną Bramą. Za granicą prace pokazywane były m.in. w Londynie, Berlinie, Budapeszcie, Pradze, Bratysławie, Birmingham. Album *Polski punk 1978-1984* po raz drugi został wydany w czerwcu 2021 roku, w nowej oprawie graficznej. Podczas spotkania z czytelnikami, tematem dyskusji stały się zawarte w publikacji wspomnienia muzyków, grafiki, przedruki fanzinów i ulotek. Spotkaniu towarzyszyła wystawa fotografii pochodzących z albumu, którą można było obejrzeć w Saloniku Literacko-Artystycznym do 22.10.2021 roku.

2.10. w ramach ogólnopolskiej akcji „Weekend seniora z kulturą” **Biblioteka Główna WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała szereg wydarzeń dla starszej grupy odbiorców. W programie znalazły się: projekcje filmów (*Choć goni nas czas, Marzyciel*), kreatywne warsztaty quillingu, warsztaty ozdabiania liter z papierowych elementów, pokaz i warsztaty sitodruku, nastrojowy koncert Wiesława Marcysiaka.

2.10. **Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Żninie** włączyła się do akcji czytelniczej pt. „Mówiąc książkami”. Jest to pierwsza w Polsce kampania promująca czytelnictwo jako formę wolontariatu. Polegała ona na nagrywaniu przez pracowników biblioteki podcastów, w których prezentowano fragmenty książek, zachęcające do ich czytania. Podcasty umieszczono na Facebooku biblioteki, a każdy kto miał ochotę miło spędzić czas z książką i biblioteką mógł w każdej chwili posłuchać czytanych opowieści. Ponadto w ramach akcji „Mówiąc książkami” bibliotekarze pełnili dyżury te-

lefoniczne. Wystarczyło zadzwonić do bibliotekarza i poprosić o przeczytanie fragmentu książki.

4.10. z okazji Światowego Dnia Zwierząt, **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** gościła Krzysztofa Łapińskiego – dziennikarza naukowego, autora wybitnego tłumaczenia Marka Aureliusza oraz książki *Dzik Dzikus*, nominowanej do nagrody „Literacka podróż Hestii”.

4.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Mogilnie** wspólnie z uczniami Zespołu Szkół w Mogilnie przygotowała montaż słowno-muzyczny poświęcony życiu i twórczości Cypriana Kamila Norwida. Podczas spotkania zaprezentowano utwory poety: *W albumie, Dedykacja, Do obywatela Johna Browna, Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie, Fortepian Szopena*. Scenografię stanowił baner z fotografią salonu mieszczkańskiego z XIX wieku. Fotografia została udostępniona mogileńskiej bibliotece przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Wykonano ją w Kamienicy Hipolitów będącej jednym z oddziałów krakowskiego muzeum.

5.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** przy współpracy z Kujawskim Centrum Kultury zorganizowała spotkanie autorskie z muzykiem Czesławem Mozilem. Gość zaprezentował książkę *Pocztówki z pandemii* będącej zbiorem wywiadów na temat konieczności przeorganizowania życia prywatnego i zawodowego w tym specyficznym czasie. Opowiedział również o czasach emigracji oraz swoim zaangażowaniu w działalność dobroczynną. W drugiej części spotkania uczestnicy wysłuchali solowego występu muzyka.

7.10. w **Filii nr 3 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** odbyły się zajęcia edukacyjne ph. „Spotkasz Kicię Kocię i już po kłopotcie: ile radości daje podróż pociągiem”. Podczas spotkania dzieci wysłuchały książki Anity Głowińskiej *Kicia Kocia w pociągu*, a następnie odpowiedziały na pytania związane z tekstem. Kicia Kocia zaprosiła dzieci do podróży bajkowym pociągiem. Uczestnicy spotkania rozwiązali zagadki i odwiedzili bajkowe postaci, m.in.: Kota w butach, Czerwonego Kapturka i Złotą Rybkę. Do biblioteki zawiązał specjalny pociąg, do którego dzieci pomogły wsiąść bohaterom z serii książek o przygodach Kici Koci.

7.10. **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Gniewkowie** zainaugurowała cykl zajęć plastycznych w Klubie Młodego Artysty „Zaczarowany ołówek”. Podczas spotkania młodzi twórcy wysłuchali wiersza Aleksandra Fredry *Małpa w kapieli*, a następnie stworzyli graficzną wersję usłyszanego utworu. Dzieci zapoznały się również z techniką cieniowania kolorem i tuszem.

7.10. gościem **Powiatowej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Nakle** był Krzysztof Nowakowski, podróżnik, maszer, miłośnik psów, autor książek *23 kilometr*, *Lapońska przygoda Mai*. Podczas spotkania podzielili się wrażeniami i spostrzeżeniami z wielu wypraw po rejonach polarnych. Relacji towarzyszyła prezentacja multimedialna. 11.10. podróżnik promował swoją najnowszą książkę *Lapońska przygoda Mai* w **Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Żniniu**, 27.10. gościł w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Lnianie**, a 8.11. odwiedził **Miejską Bibliotekę Publiczną w Mogilnie**.

7.10. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tucholi** odbyło się spotkanie autorskie z Pawłem Redlarskim połączone z promocją książki *Okno do wolności*. Publikacja jest podsumowaniem cyklu artykułów, które od listopada 2018 roku do stycznia 2020 roku ukazywały się na łamach Tygodnia Tucholskiego. Na potrzeby publikacji pierwotne treści zostały nieco zmodyfikowane, uzupełnione i opatrzone właściwym aparatem naukowym. Ponadto ostatni rozdział poświęcono obchodom 100-lecia powrotu Tucholi do Ojczyzny. Rozmowę z autorem poprowadził redaktor naczelny „Tygodnika Tucholskiego” – Piotr Paterski.

8.10. **Filia nr 4 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne pt. „Literackie podróże w czasie i przestrzeni” z udziałem uczniów klasy VIII szkoły podstawowej. Podczas spotkania młodzież przedstawiła nowatorski sposób prezentowania utworów literackich zachęcający do zapoznania się z proponowanymi książkami. Rekomendacje zaprezentowane w ciekawej graficznie formie zostały wystawione w bibliotece.

8.10. w **Filii nr 4 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** odbyło się spotkanie autorskie z bydgoskim poetą Jarosławem Stanisławem Jackiewiczem połączone z promocją powieści *Ucieczki i powroty*. Wieczór autorski poprowadziła Lucyna Siemińska.

8.10. **Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Gniewkowie** wspólnie ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Gniewkowie zorganizowała spotkanie z okazji Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego. Tegoroczne hasło brzmiało: „Zdrowie Psychiczne w Nierównym Świecie”. W ramach obchodów biblioteka przedstawiła prezentację multimedialną autorstwa Dawida Sarbinowskiego dotyczącą 10. porad na dobry humor i zdrowie w czasie epidemii. Spotkanie uświetnił występ sportowca z gniewkowskiego klubu sportowego MLKS Unia Gniewkowo prezentującego ćwiczenia, które oprócz dobrego nastroju, poprawiają także kondycję fizyczną.

8.10. **Gminna Biblioteka Publiczna w Gostycynie** przy współpracy z Biblioteką Szkoły Podstawowej w Gostycynie zorganizowała Noc Bibliotek ph. „Czytanie wzmacnia”. Wśród atrakcji skierowanych do dzieci z klas I – VI znalazły się: detektywistyczna gra terenowa, kreatywne jesienne warsztaty, głośne czytanie oraz projekcja filmu *Operacja Człowiek w czerni*.

8.10. **Biblioteka Miejska w Inowrocławiu** zaprezentowała wystawę pt. „Siła KobieTy”. Ekspozycja stanowi projekt artystyczno-społeczny zwracający uwagę na profilaktykę nowotworów kobiecych. Prezentowane plansze przedstawiały siłę i solidarność 12. kobiet z województwa kujawsko-pomorskiego, które usłyszały diagnozę „nowotwór”. Autorami zdjęć byli Madam Miko oraz Marcin Urzędowski, dla których inspiracją był film *Avatar*. Głównym przesłaniem wystawy było hasło „Badania profilaktyczne ratują życie!”. Ekspozycję można było obejrzeć do 15 listopada 2021 roku.

8.10. w **Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubiniu** nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu plastycznego ph. „Lemoniada Lema” zorganizowanego z okazji 100. rocznicy urodzin Stanisława Lema. Nagrody i wyróżnienia przyznano w trzech kategoriach wiekowych: klasy 0-3, klasy 4-6, klasy 7-8. Podsumowanie konkursu uświetnił pokaz multimedialny kosmosu i wieczornego nieba autorstwa Marka Nikodema.

8.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** przygotowała szereg imprez dla dzieci i dorosłych ph. „Czytanie wzmacnia”, w ramach kolejnej edycji Nocy Bibliotek. Najmłodszy wzięli udział m.in. w warsztatach czerpania papieru przygotowanych przez grupę animatorów „Pomysłowy Dobromir”, zabawach literackich z Muminkami, a także w konkursie ph. „Z czarodziejskiego kapelusza”. Dla młodzieży i dorosłych przygotowano warsztaty z wikliny papierowej, kolorowanki antystresowe, quizy tematyczne, gry stolikowe, kalambusy, puzzle nawiązujące do treści książki, a także zagadki literackie oraz zabawa „Literackie artefakty”, polegająca na odgadnięciu tytułu książki na podstawie wylosowanego przedmiotu. Na miłośników książek, w holu Biblioteki Głównej czekał kiermasz. Zwieńczeniem wydarzenia było spotkanie autorskie z Marią Paszyńską, felietonistką, varsavianistką, prawniczką, orientalistką, ale przede wszystkim pisarką specjalizującą się w powieściach historycznych.

8.10. w **Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubiniu** nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu plastycznego ph. „Lemoniada Lema” zorganizowanego z okazji 100. rocznicy urodzin Stanisława Lema. Nagrody i wyróżnienia przyznano w trzech kategoriach wiekowych: klasy 0-3, klasy 4-6, klasy 7-8. Podsumowanie konkursu uświetnił pokaz multimedialny kosmosu i wieczornego nieba autorstwa Marka Nikodema.

8.10. **Biblioteka Publiczna Gminy Złotniki Kujawskie** zorganizowała Noc w Bibliotece ph. „Czytanie wzmacnia”. Podczas wieczornego spotkania dzieci przeczytały fragmenty książki *Operacja Czarny las*, wzięły udział w warsztatach chemicznych oraz imprezie fluo party. Na zakończenie uczestnicy obejrzeli film *Operacja Człowiek w czerni*.

9.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Mogilnie** zorganizowała Noc Bibliotek ph. „Czytanie wzmacnia”. Podczas spotkania dzieci wcieliły się w role bohaterów bajek o Smerfach. Uczestnicy podzieleni na cztery zespoły rozwiązyli literackie rebusy, stworzyli słówkowe konstrukcje architektoniczne, grali w gry planszowe oraz wzięły udział w zabawach ruchowych.

9.10. z okazji Nocy Bibliotek, **Biblioteka Publiczna w Solcu Kujawskim** przygotowała cykl imprez dla dzieci i dla dorosłych ph. „Czytanie wzmacnia”. W programie dla dzieci znalazły się: zagadki detektywistyczne opracowane na podstawie książki *Tajemnica detektywa* z serii *Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai* Martina Widmarka, projekcja filmu *Operacja Człowiek w czerni* oraz rozgrywki gier planszowych. Z kolei dorośli czytelnicy spotkali się z Danielem Munikowskim, autorem książki *Gra o marzenie*, mieli okazję przebadać wzrok dzięki uprzejmości Salonu Optycznego Trendy Optical Varilux, wzięły udział w spotkaniu ph. „Poznajmy się przy kawie” poprowadzonym przez bariśtę Przemysława Spasiuka oraz zagrały w gry planszowe.

11.10. **Filia nr 14 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** przeprowadziła zajęcia literackie ph. „Jesień inspiracją dla najmłodszych...” skierowane do dzieci w wieku przedszkolnym. Podczas spotkania uczestnicy wysłuchali opowiadania *Jesień* pochodzącego ze zbioru *Muminkowe dobranocki* Grażyny Kościuch i Jolanty Sztuczyńskiej. Opowiedzieli jak rozpoznać pierwsze oznaki jesieni, a także w jaki sposób zwierzęta przygotowują się do zimy. Dzieci rozwiązały jesienne zagadki oraz stworzyły opowiadanie przy użyciu kostek Story Cubes.

11.10. **Filia nr 16 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne dla dzieci w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek. Podczas spotkania uczestnicy zapoznali się z prostą grafiką komputerową, wzięły udział w grach logicznych, a przy pomocy maty, kolorowych kubeczków i kartoników zakodowały obrazki.

11.10. w **Filii nr 17 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** odbyło się spotkanie dla seniorów poświęcone publikacji Andrzeja Kosmali

Krzysztof Krawczyk. Życie jak wino. To uzupełniona, pełna anegdot i nieznanych faktów biografia, w której autor opowiedział o barwnym życiu piosenkarza, męskiej przyjaźni i kulisach sławy. Dyskusji nad książką towarzyszyły przeboje artysty.

11.10. Filia nr 30 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy przeprowadziła zajęcia edukacyjne ph. „Święto wszystkich drzew” zorganizowane z okazji Światowego Dnia Drzewa. Podczas spotkania dzieci z Klubu Odkrywców wysłuchały informacji na temat ważnej roli drzew w ekosystemie oraz wymieniły zwierzęta i ptaki, które budują gniazda i dziuple w ich koronach. Przy pomocy różnokolorowych liści i gałązek świerku uczestnicy podzielili drzewa na liściaste i iglaste, a na zakończenie wykonali barwny obraz własnego jesiennego drzewa.

11.10. Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu gościła Łukasza Simlata – aktora filmowego, teatralnego i telewizyjnego. Podczas rozmowy z krytykiem filmowym Łukaszem Maciejewskim opowiedział m.in. o wpływie pandemii na życie zawodowe, wymarzonej roli, a także nawiązał do popularnego serialu, w którym gra od 2008 roku.

12.10. w ramach programu America@Your Library® **Biblioteka Główna WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała spotkanie z dr. Adamem Piekarskim, prezesem Polskiego Stowarzyszenia Przyjaciół Indian, członkiem Polsko-Amerykańskiego Towarzystwa Etnologicznego i Muzeum Indian Amerykańskich w Waszyngtonie. Podczas spotkania poświęconego kulturze Indian Ameryki Północnej omówiono problem rdzennej tożsamości Indian.

12.10. w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek, w **Filii nr 13 dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** odbyły się zajęcia edukacyjne ph. „Szukaj liter i składaj słowa”, z wykorzystaniem zestawu wyposażonego w robota programowanego za pomocą ultradźwięków. Podczas spotkania dzieci stworzyły kombinację ruchów, której celem było przeniesienie robota z pozycji początkowej na pozycję docelową.

12.10. Filia nr 4 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy przeprowadziła zajęcia edukacyjne skierowane do dzieci w wieku 11-15 lat. Poprzez zabawę z wykorzystaniem rodzinnych gier planszowych „Statki” oraz „Sokole oko”, uczestnicy zapoznali się z zasadami kodowania. Spotkanie zorganizowano w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek.

13.10. w **Bibliotece Głównej WiMBP w Bydgoszczy** miało miejsce spotkanie autorskie z Agnieszką Milicką (Ezo Oneir) połączone z promocją książki *Przestrzenie Wenus* o kobietach dla kobiet. Poruszane w niej tematy to m.in.: kobiecość we współczesnym świecie, duchowość ciała, historia kobiet w czasach polowań na czarownice, pierwotna moc kobiety, wybór własnej drogi zgodnej z kobiecością.

13.10. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Inowrocławiu** odbyło się spotkanie autorskie z Jarosławem Krawczykiem, autorem książki *Dwa światy*, tomików wierszy *Szum Wszechświata* oraz *Garbate aniołki*. Ten ostatni został wydany w formie audiobooka. Gość zaprezentował kilka wierszy z obu zbiorów oraz opowiedział o poszukiwaniu drogi w walce z chorobą, literackim odczuciem i samorealizacji. Spotkanie poprowadziła Krystyna Świtalska.

14.10. **Filia nr 13 dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne ph. „Uczę się bawiąc”, w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek. Podczas twórczego spotkania dzieci wykorzystały zestaw wyposażony w robota oraz karty kierunkowe. Nie zabrakło również działań matematycznych. Uczestnicy wybrali miejsce ustawienia robota i zaprogramowali go tak, aby połączyć pięć liczb, które następnie zostały dodane.

14.10. w **Fili nr 4 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** miały miejsce zajęcia edukacyjne dla dzieci poświęcone programowaniu. Podczas spotkania przygotowanego z okazji Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek, uczestnicy poznali podstawowe pojęcia i warunkowania występujące w procesie kodowania. Przy pomocy kolorowych kubeczków stworzyli obrazek, a następnie wzięli udział w zabawie „Śnieżynkowy kod”. Na zakończenie samodzielnie stworzyli kolorowy obrazek na planszy oraz instrukcję wykonania według kodu.

14.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Strzelnie** przy współpracy z Zarządem Oddziału PTTK w Strzelnie zorganizowała spotkanie z Bernardem Milewskim, podróżnikiem i prezesem Płockiego Klubu Turystyki Kolarskiej PTTK Beneqteam. Od ponad 35. lat podróżuje na dwóch kółkach po różnych zakątkach świata. W czerwcu 2014 roku odbył wyprawę rowerową po Skandynawii. W ciągu 70. dni przejechał 6,2 tys. km. Odwiedził Litwę, Łotwę, Estonię, Finlandię, Norwegię i Szwecję. Podczas spotkania z czytelnikami gość przedstawił relację z wyprawy rowerowej do Odessy oraz wycieczek po Europie.

15.10. gościem **Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Barcin** był Krzysztof Leśniewski, kucharz, promujący lokalną kuchnię podczas jarmarków i inscenizacji historycznych, autor książek *Kuchnia Pałucka* i *Tradycyjna spiżarnia*. W 2014 roku został wyróżniony statuetką Century w kategorii Pasjonat roku. Prowadzi blog i fanpage „Kuchnia Pałucka”. Podczas spotkania autorskiego promującego najnowszą książkę *Wyrób konserw w słoikach i puszkach*, będącą zbiorem 160. przepisów, opowiedział o przygotowywaniu potraw w taki sposób, aby na dłużej zachować sezonowe smaki.

15-28.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** udostępniła wystawę ilustracji Piotra Sochy pt. „Pszczółki”. Ekspozycja przybliżyła magiczne królestwo pszczół, ich budowę, życie i zwyczaje. Każda pełna szczegółów ilustracja opatrzona została krótkim tekstem, który oprócz objaśnień, zawiera również wiele dodatkowych informacji i ciekawostek.

19.10. **Filia nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** gościła Teatr Form Różnych „Nasza Klasa”. Podczas spotkania artyści zaprezentowali program „Żarty na stronę” w reżyserii Teresy Wądzińskiej-Szpecht, według scenariusza Zdzisława Prussa. Przedstawiona satyra dotyczyła „uroków” życia w kwiecie wieku oraz stosunków społecznych.

19.10. z okazji Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek, **Filia nr 24 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne ph. „Zakodowana ortografia”. Dzięki współpracy z robotami, dzieci przyswoiły zasady poprawnej pisowni.

20.10. w **Filii nr 3 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** odbyły się zajęcia edukacyjne dla najmłodszych z okazji Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek. Podczas spotkania pt. „Krótki wstęp do logicznego myślenia, czyli kiedy wspólnie kodujemy, lepiej się rozumiemy” dzieci dowiedziały się jak ważna jest koncentracja, współpraca z drugą osobą, jasny komunikat i kodowanie. Na dużej błękitnej planszy wspólnie zakodowały litery alfabetu oraz wysłuchawszy poleceń stworzyły identyczny obraz bałwanka.

20.10. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Rogowie** odbyło się spotkanie autorskie z Karolem Soberskim poświęcone najnowszej książce *Zagadkowy kolekcjoner. Marian Haber – ziemianin, marszand, celebryta*. Publikacja powstała na podstawie archiwum Mariana Habera, które zaginęło w 1939 roku, a które zostało odnalezione przez autora w październiku 2020 roku. Składa się ono z ponad 16.000 dokumentów, m.in. listów, notatek, zdjęć. Atutem książki są liczne, niepublikowane wcześniej fotografie pochodzące z okresu międzywojennego.

20.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Tucholi** zorganizowała spotkanie z Jerzym Szwankowskim, regionalistą, doktorem nauk humanistycznych w zakresie historii, który za długoletnią pracę otrzymał od Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Złoty Medal. Został również laureatem Konkursu Wojewody Kujawsko-Pomorskiego na Animatorów Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Tradycji Województwa Kujawsko-Pomorskiego, a z rąk Starosty Tucholskiego otrzymał wyróżnienie w postaci Anioła Powiatu Tucholskiego. Gość wygłosił wykład ph. „Początki kolei w Tucholi”, któremu towarzyszyła prezentacja multimedialna oraz występ Dariusza Krygowskiego, który wykonał piosenki *Jedzie pociąg z daleka* i *Lokomotywa* nawiązujące do tematu spotkania skierowanego do młodzieży.

21.10. w **Filii nr 11 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci nawiązujące do obchodów Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek. Podczas spotkania uczestnicy zapoznali się z programowaniem w grze Scottie Go! z wykorzystaniem robotów Photonów, stworzyli także zakodowane obrazki z kolorowych kubeczków i patyczków.

21.10. **Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu** zorganizowała spotkanie z germanistą Kamilem Mykowskim, autorem książki *Po prostu mów! Język niemiecki bez gramatyki*. Podczas spotkania autorskiego gość opowiedział o swojej pracy dydaktycznej, a także zdefiniował umiejętność posługiwania się językiem niemieckim metodą konwersacyjną, która kładzie nacisk na użycie języka obcego w codziennych sytuacjach życiowych.

21.10. gościem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Strzelnie** była Joanna Nowak, autorka powieści obyczajowych: *Dopóki starczy sił*, *Już nie ucieknę*, *Klub porzuconych narzeczonych*, *Klub porzuconych narzeczonych 2*. Podczas spotkania autorskiego opowiedziała o swojej pasji, jaką jest pisanie książek.

22.10. **Filia nr 13 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne dla najmłodszych w ramach obchodów Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek. Dzięki graficznemu językowi Scratch, z wykorzystaniem robotów gąsienicowych Codey Rocky, uczestnicy zaprogramowali roboty w taki sposób, aby pokazywały animacje na wyświetlaczu LED, poruszały się i odtwarzały dźwięki.

22.10. **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** gościła podróżniczkę Magdalenę Brzezińską. Podczas spotkania zaprezentowała nagrania

i fotografie dokumentujące podróż do Pakistanu oraz przybliżyła kulturę i zwyczaje jego mieszkańców.

22.10. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tucholi** odbyło się otwarcie wystawy malarstwa Jadwigi Nowackiej pt. „Nostalgia”. W arkanach malarstwa olejnego wprowadził ją Józef Kukliński, który podczas wernisażu opowiedział o początkach malarskiej przygody artystki. Namalowała ponad pięćdziesiąt obrazów olejnych, które prezentowała na kilku wystawach zbiorowych w Czersku, Chojnicach oraz Tucholi. Zaprezentowana ekspozycja była jej pierwszą wystawą indywidualną. Na obrazach utrwala piękno otaczającego świata, a zwłaszcza klimat pięknych Borów Tucholskich. Twórczość malarki została zawarta w albumie *Tucholscy malarze*.

23.10. w Saloniku Literacko-Artystycznym **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Inowrocławiu** nastąpiło rozstrzygnięcie IX Wojewódzkiego Konkursu Krasomówczego „Trzech poetów”. Finaliści prezentowali wiersze Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Tadeusza Różewicza i Cypriana Kamila Norwida – Patronów roku 2021. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Bibliotekę pod Honorowym Patronatem Przewodniczącej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Elżbiety Piniewskiej, Starosty Inowrocławskiego Wiesławy Pawłowskiej i Prezydenta Miasta Inowrocławia Ryszarda Brejzy.

23.10. **Gminna Biblioteka Publiczna w Nowem** zorganizowała wieczór poetycki z Beatą Olszewską. Poetka zaprezentowała utwory pochodzące z tomiku *Pogrzebana przedwcześnie*, nawiązujące do upływającego czasu oraz śmierci.

24.10. w **Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni** odbył się wieczór poetycki Miłosa Czubachowskiego pt. „Od czego zacząć?”. Przygodę z pisaniem wierszy inspirowanych życiem i ludźmi, rozpoczął w wieku 16 lat. Podczas spotkania zaprezentowano kilkadziesiąt wierszy o różnorodnej tematyce.

27.10. w **Filii nr 14 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** rozstrzygnięto wakacyjne konkursy zorganizowane z okazji 100. rocznicy urodzin Stanisława Lema. Zadaniem uczestników zabawy literackiej ph. „100 słów na 100-lecie urodzin Stanisława Lema” było napisanie wiersza lub opowiadania fantastycznego nawiązującego do postaci pisarza. Konkurs plastyczny ph. „Stanisław Lem – człowiek z kosmosem w głowie” był okazją do stworzenia jego portretu. Jury przyznało nagrody wszystkim uczestnikom, a ich prace można było podziwiać na wystawie.

27.10. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Jaksicach** został rozstrzygnięty XXIX Dziecięcy Konkurs Recytatorski ph. „Jestem mistrzem poezji”. Celem konkursu online było upowszechnianie sztuki recytatorskiej w środowisku szkół podstawowych, popularyzacja poezji dla dzieci, kształtowanie nawyków obcowania z poezją oraz doskonalenie kultury żywego słowa. Uczestników oceniono w trzech kategoriach wiekowych: klasa „0”, klasa I-II, klasa III-IV.

28.10. gościem **Gminnej Biblioteki Publicznej w Pruszczu** była Magdalena Stykała – autorka powieści *Grunt pod nogami*. Podczas spotkania autorskiego pisarka opowiedziała o pracy nad książką oraz zamiłowaniu do Bieszczad, które stały się miejscem akcji powieści.

28.10. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Jaksicach** odbyło się przedstawienie Krakowskiego Teatru Edukacji i Profilaktyki „Maska”, pt. „Zagubione sumienie”. Para aktorów zaprezentowała scenki z życia szkoły, wcielając się w uczennicę i woźną, którzy umiejętnie pokazali, jak łatwo jest przyjąć postawę wroga wobec osób „niepasujących” do naszych wyobrażeń o „normalności”. Spektakl skierowany do uczniów szkoły podstawowej, poruszał problemy przemocy i agresji, a także braku szacunku. Kolejne przedstawienie pt. „Trzeźwe spojrzenie” poświęcono problemom alkoholowym. Spotkania odbyły się w ramach zajęć profilaktycznych, dzięki dofinansowaniu Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy w Inowrocławiu.

LISTOPAD

4.11. gościem **Biblioteki Głównej WiMBP w Bydgoszczy** był Rafał Skąpski, wieloletni wydawca, który przez 10 lat kierował Państwowym Instytutem Wydawniczym, wiceprezes Polskiego Radia (1998-2001) i wiceminister kultury (2001-2004). Od 2005 roku jest prezesem Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek. Jest także prezesem spółki Targi Książki organizującej Warszawskie i Śląskie Targi Książki. Od ponad 10 lat uprawia publicystykę na tematy kultury, w tym książek, historii, genealogii i bieżącej polityki. Spotkanie z czytelnikami poświęcono drugiemu tomowi wspomnień Zofii z Odrowąż-Pieniążków Skąpskiej *Dziwne jest serce kobiece. Wspomnienia z Pomorza i Hebdoma* w opracowaniu gościa.

4.11. **Filia nr 23 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne dla dzieci z okazji Święta Niepodległości. Podczas spotkania uczestnicy zapoznali się z informacjami na temat początków państwa polskiego, rozbiorów oraz odzyskania

niepodległości. Wspólnie zinterpretowali wiersz Władysława Bełzy *Katechizm polskiego dziecka*, a następnie wykonali polską flagę.

4.11. w **Bibliotece Publicznej w Pakości** nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu plastycznego ph. „Co kryje kosmos?” zorganizowanego z okazji 100. rocznicy urodzin Stanisława Lema. Celem konkursu dedykowanego dzieciom w wieku 5-6 lat było rozwijanie i promowanie talentów plastycznych dzieci, kształtowanie wyobraźni i inwencji twórczej dzieci oraz wrażliwości estetycznej, rozwijanie zdolności manualnych, a także zachęcenie do zainteresowania się zagadnieniami dotyczącymi kosmosu. Wśród kryteriów oceny znalazły się: zgodność z tematem oraz wskazaną techniką wykonania, ogólny wyraz artystyczny oraz wkład pracy własnej. Prace zgłoszone do konkursu przedstawiały układ słoneczny, deszcz meteorów, drogę mleczną, przybyszów z niezbadanych części Wszechświata, rakiety i przyrządy do obserwacji nieba.

4.11. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Sadkach** odbyły się zajęcia edukacyjne dla dzieci przygotowane z okazji Światowego Dnia Zwierząt. Podczas spotkania uczestnicy opowiedzieli o swoich zwierzętach oraz opiece nad nimi, a także zapoznali się z wybranymi punktami Światowej Deklaracji Praw Zwierząt. Na zakończenie dzieci wykonały plakat z hasłem „Jak możemy pomóc zwierzętom?” oraz stworzyły zagadki i piosenki nawiązujące do tematu.

5.11. **Filia nr 10 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** przeprowadziła zajęcia edukacyjne dla dzieci ph. „Jestem Polką i Polakiem!” nawiązujące do obchodów Święta Niepodległości. Podczas spotkania uczestnicy wysłuchali fragmentów książki Michała Rusinka *Jaki znak twój. Wierszyki na dalsze 100 lat niepodległości*, obejrżeli prezentację przybliżającą polskie symbole narodowe, odegrali scenki nawiązujące do rozbiorów i odzyskania niepodległości oraz wykonali kartki urodzinowe dla Polski.

5.11. z okazji Międzynarodowego Dnia Postaci z Bajek, **Gminna Biblioteka Publiczna w Sadkach** zorganizowała Bajkowy Bał Przebierańców. Najmłodszy czytelnicy przebrani za ulubione postaci z baśni i bajek, wzięli udział w pokazie strojów oraz zabawach tanecznych. Spróbowali również swoich sił w rozpoznawaniu rekwizytów z bajek, występach karaoke oraz tworzeniu kolorowych wizerunków literackich bohaterów.

8.11. gościem **Filii nr 24 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** był Krzysztof Pawlicki, instruktor kajakarstwa, organizator spływów kajakowych i animator życia społecznego w Starym

Fordonie. Czytelnicy wysłuchali prelekcji poświęconej fordońskim splywom i wyprawom kajakowym urządzanych wodnymi szlakami Wisły i Brdy. Pasjonaci kajakarstwa mieli okazję wyruszyć w podróż do Golubia-Dobrzynia oraz Chełmży, a także podziwiać piękne widoki w Bydgoszczy i jej okolic. Gość opowiedział również o fordońskiej gliniance, która zapisała się w pamięci starszych mieszkańców Fordonu. Ze swoją plażą i organizowanymi tam potańcówkami, stała się miejscem odpoczynku, relaksu i integracji społecznej. Spotkaniu towarzyszył pokaz zdjęć oraz filmów ilustrujących kajakarską przygodę.

9.11. Filia nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy przeprowadziła zajęcia literackie ph. „Boom na komiksy, czyli Smerfy i świat emocji”, w ramach akcji promującej komiksy i gry planszowe, zorganizowanej przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego wspólnie z Wydawnictwem Story House Egmont Sp. z o.o. Celem spotkania skierowanego do dzieci w wieku przedszkolnym było zaznajomienie ich z własnymi emocjami oraz zachęcenie do kreatywnej zabawy związanej ze stworzeniem własnego, niepowtarzalnego komiksu.

9.11. w Filii nr 10 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy odbyła się Biesiada pieśni żołnierskiej, przygotowana z okazji Święta Niepodległości. Podczas spotkania członkinie Koła Optymistycznych Czytelniczek rozmawiały na temat kultywowania tradycji narodowych oraz wspólnie wykonały pieśni patriotyczne. Wśród zaprezentowanych utworów znalazły się m.in. *Rota, Hej, hej ułani, O mój rozmarynie*.

10.11. w ramach 40. Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej Biblioteka Główna WiMBP w Bydgoszczy zaprezentowała program poetycko-muzyczny *Polacy* przygotowany z okazji 200. rocznicy urodzin Cypriana Kamila Norwida oraz 100. rocznicy urodzin Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Program był szczególnym rodzajem dyskursu o polskiej historii, jak również stał się głosem pełnym odniesień do aktualnej rzeczywistości. Utwory obu poetów, tak odległe w czasie, tworzyły wspólny dwugłos, w którym na dalszy plan schodzą styl, epoki, w których powstały, zaś łączy je wspólna idea myśli. W programie wystąpili bydgoscy aktorzy: Wanda Dolman-Rzyska i Eugeniusz Rzyski – interpretacja wierszy oraz Roma Warmus – śpiew.

10.11. w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Barcin odbył się koncert z okazji Narodowego Święta Niepodległości. Podczas spotkania uczestnicy wysłuchali koncertu pieśni patriotycznych w wykonaniu Darii Wójcik (sopran) oraz Remigiusza Kuźmińskiego (tenor).

10.11. **Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle** zorganizowała wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych. Przy akompaniamencie altówki i gitary oraz towarzyszącemu im wokalu Anny i Agnieszki Masloch, zgromadzona publiczność wykonała kilka popularnych utworów. Zabrzmiały m.in.: *Przybyli ulani, Wojenka, wojenka, My pierwsza brygada, Rozkwitają pąki białych róż.*

10.11. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Sadkach** ogłoszono wyniki II edycji konkursu plastycznego ph. „Używki...wołę inne rozrywki. Żyję zdrowo i wesoło”. Konkurs przeprowadzony został w pięciu kategoriach wiekowych: przedszkole, klasy I-III, IV-VI, VII-VIII, szkoła ponadpodstawowa. Wpłynęło 60 prac, które zostały ocenione m.in. pod względem zgodności z tematem, oryginalności i pomysłowości, kreatywności.

15.11. **Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim** zorganizowała spotkanie autorskie z regionalistą Leszkiem Skazą, połączone z promocją najnowszej książki *Pałace i dwory gminy Sępólno Krajeńskie. Historia – Właściciele – Wspomnienia – Legendy*. Publikacja jest 25. pozycją z cyklu *Krajeńskie Zeszyty Historyczne* ukazującego się od 2000 roku. Autor opisał 14 miejscowości wiejskich gminy Sępólno Krajeńskie oraz znajdujące się w nich majątki i dwory. Osobny rozdział poświęcony został średniowiecznym zamkom i dworom samego miasta. Całość zilustrowano 260. archiwalnymi i współczesnymi fotografiami, rysunkami, mapami i planami oraz opatrzone licznymi przypisami i wyborem najważniejszej bibliografii tematu.

16.11. w **Bibliotece Publicznej w Pakości** rozstrzygnięto konkurs literacki ph. „Człowiek we Wszechświecie” zorganizowany z okazji 100. rocznicy urodzin Stanisława Lema. Celem konkursu, skierowanego do uczniów klas VII-VIII szkół podstawowych z terenu Gminy Pakość, było rozwijanie i promowanie talentów pisarskich młodzieży, kształtowanie wyobraźni i inwencji twórczej młodzieży, zachęcanie młodzieży do wiary w swoje możliwości i talenty oraz zachęcanie do zainteresowania się zagadnieniami związanymi z kosmosem. Zadaniem uczestników było samodzielne napisanie opowiadania, którego tematyka dotyczyła kosmosu i zagadnień z nim związanych. Wśród kryteriów oceny znalazły się: zgodność z tematem, pomysł, ogólny wyraz artystyczny oraz poprawna pisownia.

16.11. **Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubiniu** gościła podróżnika amatora – Szymona Springera. Podczas spotkania inauguracyjnego cykl warsztatów dotyczących podróżowania, uczestnicy dowiedzieli się jakie są zalety zrównoważonej turystyki, gdzie szukać ciekawych przygód oraz dobrego noclegu.

18.11. w Saloniku Literacko-Artystycznym **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Inowrocławiu** odbyło się spotkanie autorskie dla dzieci z Włodzimierzem „Paproduziadem” Dembowskim, wokalistą i twórcą tekstów dla zespołów Łąki Łan, November Project oraz Dziady Kazimierskie, autorem książki *Nowe przygody krasnoludków*. Eko-filozoficzne perypetie małych bohaterów stały się pretekstem do ciekawej, literackiej podróży poruszającej ważne tematy, które często umykają w pędzie codziennego życia.

18-19.11.21 w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Gostycynie** odbyły się zajęcia literackie skierowane do uczniów klas I-II szkoły podstawowej, przeprowadzone w ramach akcji „Boom! Na komiksy i gry planszowe w bibliotece” zorganizowanej przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informatycznego wspólnie z Wydawnictwem Story House Sp. Z o.o. Podczas warsztatu opartego o komiksy z serii *Smerfy i świat emocji*, dzieci określiły swoje uczucia oraz stworzyły atlas emocji. Wykonały również kilka ćwiczeń oddechowych, które pomagają wyciszyć negatywne emocje. Na zakończenie przeczytały historię *Smerfotka jest takim samym smerfem jak inne*, a następnie porozmawiały na temat uczuć głównych bohaterów.

19.11. gościem **Filii nr 19 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** była Agnieszka Nikczyńska-Wojciechowska, autorka powieści *To, co ukryte*. Podczas spotkania autorskiego pisarka zaprezentowała swoją debiutancką książkę opowiadającą historię dwójki młodych ludzi, których dzieli niemalże wszystko, a łączy pasja do muzyki. Z czasem na ich drodze stają duchy z przeszłości.

19.11. gościem **Rejonowej Biblioteki Publicznej w Szubinie** była prof. Elżbieta Szubertowska – pedagog, dyrygent, doktor nauk humanistycznych w zakresie teorii muzyki. Podczas spotkania skierowanego do osób dorosłych poruszyła wybrane zagadnienia edukacji muzycznej. Zwróciła uwagę na rolę śpiewu, który wpływa pozytywnie na dzieci i dorosłych, przeciwdziała depresji, nadciśnieniu, obniża poziom stresu i zapobiega utracie pamięci. Podkreśliła również społeczną wagę wychowania muzycznego dla rozwoju kultury.

20.11. w **Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Żninie** miała miejsce promocja książki *Kroniki królów polskich od Lecha do Ziemowita*. Gościem był prof. Ignacy Lewandowski, autor pierwszego polskiego tłumaczenia prezentowanego dzieła. W uroczystości zorganizowanej dla uczczenia działalności pałuckiego profesora uczestniczyli przedstawiciele świata nauki, żnińscy działacze kultury, przedstawiciele samorządu gminy i powiatu. Spotkanie odbyło się z inicjatywy Żnińskiego Towarzystwa Kultury przy współpracy ze żnińską Książnicą.

22.11. gościem **Filii nr 4 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** była Danuta Krupecka, autorka tomików: *Samotność sensu*, *Echo próżni*, *Słońce ubogich*, *Anatomia miejsca* oraz *Dokąd idziesz?* Dyskusję o zbiorze wierszy *Idę po kamieniach* poprowadził Jarosław Stanisław Jackiewicz założyciel grupy Myśl Poetycka. Oprawę muzyczną zapewnił Juliusz Rafeld.

22.11. **Filia nr 10 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne dla dzieci z okazji Międzynarodowego Dnia Pluszowego Misia. Podczas spotkania dzieci opowiedziały o swoich ulubionych misiach, a także poznały ciekawostki na temat misiów znanych z literatury. Londyńskim autobusem wyruszyły śladem Paddingtona, dowiedziały się dlaczego Miś Uszatek ma klapnięte uszko oraz poznały przyjaciół Kubusia Puchatka.

22.11. gościem Klubu Podróżników **Biblioteki Publicznej w Sępólnie Krajeńskim** był lokalny fotograf, reporter i pasjonat podróży Andrzej Ossowski, który opowiedział o swojej podróży do Rumunii. Dzięki przygotowanej prezentacji, czytelnicy mieli okazję podziwiać m.in. Bukareszt, przydrożne kapliczki, kościoły oraz krajobraz górski. Przybliżył również największą turystyczną atrakcję Rumunii – Drogę Transfagaraską. W jej kulminacyjnym punkcie znajduje się najdłuższy w Rumunii tunel o długości przeszło 800. metrów. Ponadto na przeszło 150. kilometrowej, serpentynowej trasie znajduje się 27 wiaduktów, 830 mostów i kilka mniejszych tuneli. 2.12. gość odwiedził **Miejską Bibliotekę Publiczną w Tucholi**. Spotkanie połączone z promocją tomiku poezji *Zbieracz okrucichów* oraz wystawą fotograficzną pt. „Dźwięki zapisane światłem” poprowadził tucholski poeta, Kazimierz Rink. Wydarzeniu towarzyszył minirecital poezji śpiewanej w wykonaniu Eleonory Stosik i Janusza Ciży.

23.11. **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** zorganizowała spotkanie autorskie z muzykiem Tomaszem Organkiem połączone z promocją książki *Teoria opanowywania trwogi*, wydanej w 2019 roku. Gość opowiedział o swojej pracy nad publikacją, a także wspominał nauczycieli z rodzinnych Raczek, którzy poszerzyli jego horyzonty, m.in. literackie oraz rozbudzili zainteresowanie światem. Nawiązał również do kultowej trasy koncertowej „Męskie Granie”, a także wydanych w tym roku płyt *Ocali nas miłość* i *Na razie stoję, na razie patrę*.

23.11. w **Rejonowej Bibliotece Publicznej w Szubiniu** odbyło się spotkanie autorskie z Krzysztofem Gawkowskim, autorem publikacji naukowej *Cyber Kolonializm o szansach i zagrożeniach cyfrowej rewolucji* oraz powieści

kryminalnych: *Cień Przeszłości, Piętno Prawdy*. Gość promował swoją najnowszą książkę *Odnowa*, której akcja toczy się w Bydgoszczy, Inowrocławiu, Nakle i Szubinie.

23-24.11. **Filia nr 14 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne dla najmłodszych z okazji Dnia Kredki. Podczas spotkania dzieci zapoznały się z historią kredki, wzięły udział w zabawach logicznych oraz muzyczno-ruchowych. Wysłuchały również przygotowanych przez bibliotekarzy opowiadań: *Kredka* powstałego na podstawie książki Małgorzaty Musierowicz oraz *Kłótnia zaczarowanych kredek*.

27.11. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Inowrocławiu** miało miejsce rozstrzygnięcie IX Wojewódzkiego Konkursu Krasomówczego TU JESTEM, skierowanego do młodzieży z regionu kujawsko-pomorskiego. Młodzi miłośnicy pięknego opowiadania zaprezentowali walory historyczne i przyrodnicze ich „małej ojczyzny”. Jurorzy: Urszula Guźlecka (dziennikarka TVP Bydgoszcz, uhonorowana tytułem „Mistrz Mowy Polskiej”), Krystyna Lewicka-Ritter (dziennikarka, popularyzatorka folkloru kujawskiego), Bogdan Wojtkowiak (inowrocławski historyk i regionalista) wyłonili zwycięzców, przyznając nagrody i wyróżnienia. Konkurs odbył się pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego, Przewodniczącej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego Elżbiety Piniewskiej oraz Prezydenta Miasta Inowrocławia Ryszarda Brejzy.

29.11. gościem **Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Żnieniu** była Renata Marciniak, która w ramach spotkań Klubu Podróżników zabrała czytelników w podróż po najpiękniejszych wyspach Oceanu Indyjskiego. Opowiedziała o swoich wrażeniach z egzotycznej wyprawy, a także przybliżyła uczestnikom piękno przyrody, lokalne tradycje oraz życie codzienne mieszkańców wysp Oceanu Indyjskiego m.in.: Madagaskaru, Reunion, Mauritiusu, Sezeli, Praslinu.

30.11. **Biblioteka Publiczna w Sępólnie Krajeńskim** zorganizowała spotkanie w Klubie Podróżnika z Elżbietą Skibińską, która zabrała czytelników w wirtualną podróż do Włoch. Przygotowana przez gościa prezentacja przybliżyła m.in. słoneczny Rzym, San Gimignano, Pompeje, Neapol i malowniczą wyspę Capri.

GRUDZIEŃ

1.12. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Jaksicach** odbył się muzyczny spektakl dla dzieci pt. „Staruszek z Zimowej Krainy” w wykonaniu Teatru Bajecznego w Bydgoszczy.

2.12. gościem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mogilnie** był aktor filmowy i teatralny Adam Woronowicz. Podczas spotkania opowiedział o swojej pasji, pracy z największymi aktorami scen teatralnych oraz trudnej pracy na planie filmowym. Wspomnił również rodzinną białostoczczyznę. Spotkanie było także okazją do przypomnienia wiersza Zbigniewa Herberta *Przesłanie Pana Cogito* w nawiązaniu do filmu *Herbert. Barbarzyńca w ogrodzie* ukazującego skomplikowaną i złożoną osobowość bezkompromisowego poety. Współtwórcą wydarzenia było Stowarzyszenie Twórcze Horyzonty ze Wschowy.

3.12. **Filia nr 16 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała zajęcia edukacyjne z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych. Podczas spotkania dzieci dowiedziały się jakie udogodnienia wprowadzono w bibliotece dla ułatwienia niepełnosprawnym korzystania z jej zbiorów. Poznały książki z dużymi literami, audiobooki oraz publikacje dla niewidomych pisane alfabetem Braille’a. Dzieci wysłuchały również opowiadania *Bursztyn* Aleksandry Chmielewskiej z serii *Bajki bez barier*. Na zakończenie wykorzystawszy alfabet Braille’a, wykleiły plasteliną swoje imiona.

3.12. w Saloniku Literacko-Artystycznym **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Inowrocławiu** odbył się wernisaż wystawy pt. „Wehikuł czasu. Święta w czasach PRL” pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Inowrocławia Ryszarda Brejzy. Zaprezentowane eksponaty, użyczone przez mieszkańców Inowrocławia i okolic przeniosły odwiedzających w sentymentalną podróż do świata dzieciństwa, kolejek i przedświątecznej gorączki. Klimat tamtych Świąt podkreśliły również artykuły z lokalnych gazet wydanych między 1952 a 1989 rokiem. Wystawę można było obejrzeć do 31.12.2021 roku.

3.12. **Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Nakle** zorganizowała wieczór poetycki ph. „Polacy” podsumowujący obchody 200. rocznicy urodzin Cypriana Kamila Norwida oraz 100. rocznicy urodzin Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Wiersze wybitnych polskich poetów zaprezentowali: Wanda Dolman-Rzyska, Roma Walmus oraz Eugeniusz Rzyski. 15.11. artyści wystąpili również w **Bibliotece Publicznej w Sępólnie Krajeńskim**.

3.12. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Sadkach** ogłoszono wyniki XII Gminnego Konkursu Plastyczno-Literackiego pt. „List do Św. Mikołaja”. Konkurs przeprowadzony został w pięciu kategoriach wiekowych: przedszkole, klasy I-III, IV-VI, VII-VIII, szkoła ponadpodstawowa. Nadesłano 63 prace, które zostały ocenione m.in. pod względem oryginalności i pomysłowości, kreatywności, estetyki wykonania.

7.12. w **Filii nr 3 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** odbyło się głośne czytanie ph. „Kiedy mężczyzna w czerwonym stroju lata nad dachami – to znak, że idą Święta”. Podczas spotkania dzieci wysłuchały fragmentów książki Helen Stephens pt. *Jak schować Lwa w Święta*, odpowiedziały na pytania dotyczące poznanej opowieści oraz rozwiązały świąteczne zagadki, ozdobiły choinkę świecącymi gwiazdkami. Uczestnicy stworzyli również bożonarodzeniowy stroik, a także dowiedzieli się, jak wyglądają święta w innych częściach świata.

7.12. **Filia nr 10 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** przeprowadziła świąteczne warsztaty dla dorosłych. Podczas spotkania członkinie Koła Optymistycznych Czytelniczek ozdobiły świece techniką decoupage oraz wykonały kartki bożonarodzeniowe.

7.12. **Filia nr 24 dla dorosłych z Oddziałem dla dzieci i młodzieży WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała mikołajkowe warsztaty, podczas których dzieci wykonały świąteczne nadruki na płóciennych torbach. Wśród kolorowych ozdób znalazły się: bałwanki, choinki, Mikołaje, bombki, płatki śniegu oraz dzwoneczki.

7.12. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Świeciu** odbyło się spotkanie autorskie online z Agatą Witkowską-Panas, autorką książki dla dzieci *Muzeum Rzeczy Jasnomagicznych*. Rozmowę poprowadziła Kinga Willim.

7.12. gościem **Biblioteki Głównej WiMBP w Bydgoszczy** był Maciej Czerniak – dziennikarz *Gazety Pomorskiej*, absolwent filologii polskiej UKW w Bydgoszczy. Przygodę z dziennikarstwem rozpoczął w czasopiśmie *Atheneum*, wydawanym przez Koło Inicjatywy Dziennikarskiej Atheneum na UKW. Odbył kurs reportażu dokumentalnego pod okiem filmowców Marcina Sautera i Macieja Cuske. W latach 2006-2007 współautor cyklu emitowanych w TVP miniatur i etiud dokumentalnych pod tytułem „Wieczór z dokumentem”. Od 2008 roku związany z *Gazetą Pomorską*. Autor reportaży i tekstów newsowych. Specjalizuje się w tematyce kryminalnej, prawnej i społecznej. Reporter sądowy. Współpracuje z miesięcznikami *Śledztwo*, *Detektyw* i *Reporter*. Spo-

tkanie połączono z promocją kryminalnej powieści *Ludzie z miasta* (premiera 21 lipca 2021).

8.12. **Miejska Biblioteka Publiczna w Mogilnie** zorganizowała spotkanie z Tomaszem Owsianym – reporterem, podróżnikiem, autorem książek *Kraj naprawdę i na niby. Reportaże z Gujany Francuskiej, Pod ciemną skórą Filipin, Madagaskar. Tomek na Czerwonej Wyspie*. Prelegent opowiedział m.in. o zwyczajach ceremonii przesłuchania zmarłego u Maronów, o życiu i skutkach postępującej modernizacji u Indian Teko i Wayana, o czasie gdy zamieszkiwał u starego szamana i proroka Pidimy. Interesującym zakończeniem prezentacji była opowieść o świecie nielegalnych poszukiwaczy złota. Współtwórcą wydarzenia było Stowarzyszenie Twórcze Horyzonty ze Wschowy.

9.12. w **Filii nr 14 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** miała miejsce wystawa prac artystycznych ph. „Szeptane barwą i kreską”. Gościem była Ewa Górecka – bydgoszczanka, absolwentka Liceum Plastycznego w Bydgoszczy, uczennica Mariana Turwida. Zaocznie studiowała malarstwo o profilu pedagogicznym w Poznaniu. Przez wiele lat uczyła plastyki w szkole. Wystawa objęła wszystkie etapy twórczości artystki – od wczesnych prac wykonanych ołówkiem, poprzez obrazy olejne, akwarele, akryle, a także obrazy malowane na szkle. W swojej pracy wykorzystuje różne materiały, nie wyłączając kamieni, starych drzwiczek, desek, kory. Ich umiejętne połączenie tworzy niepowtarzalną atmosferę dzieła. Ekspozycję, na którą złożyły się prace pochodzące z prywatnych zbiorów, można było obejrzeć do 29 grudnia 2021 roku.

9.12. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Mogilnie** gościł Krzysztof Piersa – terapeuta uzależnień, pasjonat gier komputerowych, autor książek *Komputerowy ćpun, Trener marzeń*. Tematami spotkania autorskiego skierowanego do młodzieży były problemy związane z nałogowym graniem oraz sposoby radzenia sobie z hejtem w Internecie. Spotkanie odbyło się w ramach projektu ufundowanego ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii: „Razem przeciw współczesnym uzależnieniom – pokonajmy cyberzagrożenia, samotność, depresję”.

9.12. gościem **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tucholi** był Arkady Paweł Fidler – wnuk pisarza i podróżnika Arkadego Fiedlera. Podczas spotkania z młodzieżą promował książkę *Pod prąd. Elektrycznym autem przez Afrykę*. Kolejne spotkanie poświęcił publikacji *Maluchem przez Afrykę* przybliżającą podróż wzdłuż Afryki Wschodniej, z Egiptu do RPA.

9-10.12. **Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu** zorganizowała mikołajkowe spotkania z Teatrem Katarynka, który przygotował dla najmłodszych dwa spektakle: „Bałwanek Tiko i królowa Fruncja” oraz „Polarna przygoda”.

9.12. gościem **Biblioteki Publicznej w Łabiszynie** była Katarzyna Zdanowicz – dziennikarka pochodząca z Solca Kujawskiego, znana widzom z telewizji TVN 24, współpracuje z tygodnikiem *Polityka*. Podczas spotkania zaprezentowała publikację *Zawsze mówi, że wróci. Żony himalaistów opowiadają o życiu w cieniu wielkiej góry*. Autorka oddaje głos dziewięciu kobietom, żonom himalaistów: Ewie Kurtyce, Katarzynie Wielickiej, Izabeli Hajzer, Elżbiecie Pawlikowskiej, Elżbiecie Dąsal, Anieli Łukaszewskiej, Annie Solskiej-Mackiewicz, Aleksandrze Leksińskiej i Agnieszce Korpala. Opowiedziały o kulisach powstawania książki, warsztacie pisarskim i literackich pomysłach na przyszłość. 10.12. dziennikarka odwiedziła **Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Barcin**.

10.12. w **Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy Barcin** odbyły się zajęcia edukacyjne na temat twórczości Stanisława Lema, skierowane do uczniów klasy V Zespołu Szkół w Barcinie. Podczas spotkania dzieci zapoznaly się z ciekawostkami dotyczącymi życia pisarza oraz wzięły udział w zgaduj-zgaduli poświęconej jego twórczości. Uczestnicy zaprojektowali także własne urządzenia i maszyny przyszłości.

13.12. **Biblioteka Główna WiMBP w Bydgoszczy** zorganizowała wystawę podsumowującą projekt ph. „Biblioteka gromadzi wspomnienia. 40. rocznica wprowadzenia stanu wojennego”. Ekspozycję w całości stworzyły materiały otrzymane od mieszkańców i sympatyków Bydgoszczy, m.in.: fotografie pochodzące z prywatnych archiwów, kartki na żywność, niepowtarzalne znaczki pocztowe, z tzw. drugiego obiegu oraz artykuły z gazet, dotyczące ówczesnej rzeczywistości. Ciekawym elementem były osobiste wspomnienia uczestników projektu, którzy opowiedzieli o swojej reakcji na wiadomość o wprowadzeniu stanu wojennego i o realiach życia codziennego. Przeczytać je można było na specjalnych planszach lub odsłuchać w oryginalnym telefonie z lat 80. Dodatkowo, dzięki uprzejmości Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa w Grębocinie oraz jego założyciela, konserwatora zabytków, Dariusza Subocza, Biblioteka zaprezentowała część prawdziwej podziemnej drukarni toruńskiego środowiska Solidarności, której nigdy nie udało się namierzyć i zlikwidować. W latach osiemdziesiątych wychodziły z niej ulotki i niezależne gazety dodające ducha mieszkańcom regionu. Na miejscu można było samodzielnie powielić druki na prasie do powielania. Wystawie głównej towarzyszyły dwie małe ekspozycje: „Publikacje dotyczące stanu wojennego” oraz „Muzyka stanu wojennego”.

13.12. w **Gminnym Centrum Kultury i Biblioteki w Keyni** nastąpiło otwarcie wystawy pt. „Ofiary stanu wojennego – Wojciech Cieślewicz”. 13 grudnia 1982 roku dziennikarz Głosu Wielkopolskiego został pobity przez funkcjonariuszy ZOMO. Zmarł 2 marca 1982 roku. Ekspozycję można było obejrzeć do 15 stycznia 2022 roku.

14.12. w **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Inowrocławiu** odbył się spektakl Inowrocławskiego Teatru Otwartego. Młodzi aktorzy z I L.O. z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Jana Kasprówicza, pod kierunkiem Elżbiety Pinińskiej, zaprezentowali sztukę poświęconą twórczości poetów: Cypriana Kamila Norwida, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i Tadeusza Różewicza.

14.12. **Miejska Biblioteka Publiczna w Tucholi** zorganizowała spotkanie ph. „Nowe odkrycie Ameryki” z okazji 113. rocznicy urodzin patrona księżnicy Aleksandra Janty-Połczyńskiego – polskiego prozaika, dziennikarza, tłumacza, bibliofila. Goście wysłuchali minirecitalu Dariusza Krygowskiego, który zaśpiewał piosenki z tekstami : *O Brdzie, Pochwała pól, Matecznik i Pieśń trampa*. Uczniowie z Zespołu Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi zaprezentowali fragmenty jego prozy. Teksty pochodziły z wydanego w 1973 roku tomu opowiadań o charakterze pamiętnikarskim *Nowe odkrycie Ameryki*, w którym autor przedstawił nie tylko dzieje swojego życia w Ameryce, ale także świadectwo polskiej emigracji. Książka zawierająca bogaty materiał autobiograficzny dedykowana jest żonie Walentynie Janta-Połczyńskiej, „Niezawodnemu Sprzymierzeńcowi w każdej z prób jakie niosło życie”. Zmarła 2 kwietnia 2020 roku w wieku 107 lat, a 10 września 2021 roku spoczęła u boku męża w katakumbach Cmentarza Powązkowskiego w Warszawie.

17.12. w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Gostycynie** gościła Anna Barczyk-Mews, socjolog, autorka powieści *m+p=Love, Alter ego*. Na co dzień pracuje w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gostycynie, a mieszka w Tucholi. Prowadzi na Instagramie profil *@dom_na_przedmiesiach*, w którym przedstawia swoją codzienność. W książkach promuje Bory Tucholskie. Podczas spotkania autorskiego opowiedziała o swojej twórczości, pierwszych recenzentach jej powieści oraz pracy nad kolejnymi książkami: *Pamiętnik mojej mamy, Gra pozorów*.

22.12. w **Filii nr 5 dla dorosłych i dla dzieci WiMBP w Bydgoszczy** miał miejsce występ Teatru Form Różnych „Nasza Klasa”. Przy akompaniamencie skrzypiec Waldemara Knadego zaprezentowano świąteczny repertuar, w skład którego weszły wiersze, kolędy oraz pastoralki.

JAK TO ROBIĄ INNI (aktywne formy uczestnictwa w życiu kulturalnym regionu)

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy

Bydgoskie Środy Literackie

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy, wzorem odbywających się w międzywojniu Wileńskich Śród Literackich, zainaugurowała cykl spotkań z bydgoskimi twórcami.

W ramach pierwszej Bydgoskiej Środy Literackiej odbyło się spotkanie z poetką i animatorką kultury, Heleną Dobaczewską-Skoniczka, która poetyckie inklinacje odziedziczyła po swojej babci, Wandzie Niedziałkowskiej-Dobaczewskiej, uczestniczce, a często też współorganizatorce wileńskich spotkań. Bohaterce wieczoru towarzyszyli fotografik Barbara Małecka oraz poeta i kompozytor Wiesław „Marcyś” Marcysiak. Kolejnym gościem był Stefan Pastuszewski – bydgoski poeta, prozaik, krytyk literacki, publicysta i wydawca. Był posłem I kadencji Sejmu (1991-1993) i wiceprezydentem Bydgoszczy (1994-1998). Miłośnik historii literatury z fundamentem uniwersyteckim, autor *Krótkiej historii literatury w Bydgoszczy* (2020). Podczas spotkania zdradził tajniki powstawania publikacji ukazującej dzieje literatury i życie literackie Bydgoszczy na przestrzeni kilku wieków. Spotkaniu towarzyszyła wystawa prac Anny Osińskiej – bydgoszczanki z wileńskimi korzeniami, w twórczości której ekspresyjne portrety i dynamicznie pojęty pejzaż przeplatają się ze swobodnymi impresjami malarskim ujmującymi motyw krajobrazowy.

W październikowej odsłonie gościem cyklu był Tadeusz Oszubski – prozaik, krytyk, dziennikarz, członek Związku Literatów Polskich. Współpracuje z czasopismami o tematyce fantastycznej i ezoterycznej (jest stałym współpracownikiem miesięczników *Czwarty Wymiar* i *Nieznany Świat*). Oprócz tego znany jest głównie jako pisarz fantasy. Debiutował w 1991 roku opowiadaniem *Hobby starszego pana*, zamieszczonym w tygodniku *Kujawy i Pomorze*. Od 17 października 2017 roku jest także Dyrektorem Kreatywnym w Fundacji „Nasza Tradycja – Nasza Przyszłość”.

W ramach Bydgoskich Śród Literackich odbyły się również ZADUSZKI POETYCKIE. Gościem była Małgorzata Grajewska, bydgoska poetka, która debiutowała w 2013 roku zbiorem trenów *blisko bliżej za daleko*. Jej druga książka poetycka *Podpalam żyrafę* została wydana w 2017 roku. Najnowsza książka *Obecność, prawie czułość* ukazała się w 2021 roku, w wydawnictwie Galerii Autorskiej Jana Kaji i Jacka Solińskiego. Poetka należy do bydgoskie-

go Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. W drugiej części spotkania, poprowadzonego przez Helenę Skonieczkę, bydgoscy poeci zaprezentowali swój wiersz poświęcony bliskiej osobie, zapalając symboliczne światełko.

Grudniowym gościem cyklu była Alina Rzepecka – poetka, matematyczka, urodzona w Lipnicy na Kaszubach, która swoje dorosłe życie związała z Bydgoszczą. Autorka tomików poetyckich: *Bezsenność* (Wrocław 2005), *Oswajanie snów* (Bydgoszcz 2014) i *Punkty styczności* (Bydgoszcz 2018). Spotkaniu towarzyszyła wystawa prac plastycznych Krzysztofa Kamińskiego – absolwenta Akademii Wychowania Fizycznego w Gdańsku, związanego z Bydgoszczą od 60 lat. Reprezentant Polski w gimnastyce sportowej, pedagog, pasjonat sportu, czynnie uprawiający wiele dyscyplin, człowiek wielu talentów – maluje, gra na gitarze. Spotkanie poprowadziła Helena Skonieczka.

Filia w Piechcinie Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Barcin

„O podróżach bliskich i dalekich”

W terminie od 22 marca do 31 grudnia 2021 roku Filia w Piechcinie Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Barcin realizowana projekt ph. „O podróżach bliskich i dalekich”, dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki.

Wydarzenie zainaugurowało spotkanie online, którego gościem był Tadeusz Chudecki – absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Warszawie, aktor filmowy i teatralny, reżyser programów telewizyjnych, tłumacz, podróżnik. Odwiedził ponad 140 krajów świata na wszystkich kontynentach. Jest autorem książek podróżniczych: *Dalej w drogę. Łatwe i tanie podróżowanie po Europie i okolicach, czyli wszystko, co turysta wiedzieć powinien*, *Wspaniałe podróże na każdą kieszeń, czyli Europa za 100 euro*, *Historia jednej podróży. Azja*. Ta ostatnia, zaprezentowana podczas wirtualnej rozmowy, relacjonuje podróż po kontynencie, który dla Europejczyków staje się coraz bardziej atrakcyjnym miejscem wypoczynku, pełnym egzotycznych krajobrazów i zapachów.

O wyprawie na Czarny Kontynent Fiatem 126 p, liczącej 16 tysięcy kilometrów, opowiedział podczas kolejnego spotkania online Arkady Paweł Fidler, wnuk wybitnego pisarza i podróżnika Arkadego Fiedlera, producent filmów podróżniczych, fotograf, pasjonat dalekich wypraw samochodowych. W ramach autorskiego projektu filmowo – podróżniczego „PoDrodze”, zrealizował trzy wyprawy: w 2009 roku Maluchem wzdłuż granic Polski, w 2014 roku Maluchem przez Afrykę (projekt nominowany do nagrody TRAVELERY National Geographic) i w 2016 roku Maluchem przez Azję. Organizuje wyprawy samochodowe do Namibii, Botswany i Zambii, jest autorem książek podróżniczych:

Pod prąd. Elektrycznym autem przez Afrykę i Maluchem przez Afrykę. W niej opisuje trasę biegnącą przez terytorium 11. krajów: Egipt, Sudan, Etiopię, Kenię, Ugandę, Rwandę, Tanzanię, Zambię, Botswanę, Namibię i RPA.

Gościem dwóch spotkań poświęconych krajom Ameryki Południowej oraz Bliskiego Wschodu był Michał Szulim – podróżnik, dziennikarz RADIA DLA CIEBIE, współpracownik pisma podróżniczego *All Inclusive*, twórca strony www.MiejsceZaMiejscem.pl, wokalista zespołu PLATEAU. Autor zbiorów felietonów podróżniczych: *Miejsce za miejscem, czyli podróże małe i duże* oraz *Miejsce za miejscem, czyli podróże małe i duże...ciąg dalszy*. Podczas spotkania online ph. „Argentyna i Urugwaj, czyli Buenos Aires, ogniste tango i ...najbiedniejszy prezydent świata” uczestnicy m.in. zwiedzili stolicę Argentyny, poznali historię tanga oraz wiele ciekawostek na temat Urugwaju, w którym panuje absolutna wolność obywateli. „Izrael i Jordania, czyli biblijne miejsca, zwyczajnie Żydów u Arabów i cudowna Petra” to tytuł drugiego spotkania zorganizowanego w bibliotece. Gość opowiedział o biblijnych miejscach oraz tajemniczych zwyczajach ortodoksyjnych Żydów, legendarnej jordańskiej Petrze uznanej za jeden z nowych cudów świata, religii Arabów, Beduinach, potrawach, które jada się w Izraelu i Jordanii oraz specyfice Morza Martwego.

Po wakacyjnej przerwie Biblioteka zaprosiła na dwa spotkania z Markiem Pindralem – podróżnikiem, fotografem, pisarzem, dziennikarzem, wykładowcą akademickim, tłumaczem i twórcą pokazów multimedialnych, autorem książek *W cieniu minaretów. Oman, Indie czyli świat* oraz *Chiny od góry do dołu, Pocztywki ze świata*. Artykuły poświęcone dalekim wyprawom publikuje m.in.: w *Gazecie Wyborczej, Poznaj Świat, Globtroterze, Pielgrzymie, Głosie Politechniki i Świecie Koni*. Dwa lata spędzone w Chinach pozwoliły autorowi dokładnie poznać kraj, w którym został uznany za szpiega, część mieszkańców śpi w płaszczach, a po ulicach chodzi w piżamach. Uczestnicy mieli okazję odwiedzić wioskową szamankę, domy bogate i biedne, wysłuchać o chrzcie kurzą krwią oraz o tym, czy rzeczywiście można jeść wszystko, co ma nogi, z wyjątkiem stołu. Dowiedzieli się także kto nosi na głowie włosy zmarłych przodków, nadal czci drzewa i dlaczego ciągle pali się tam pieniądze. Gość podzielił się również wrażeniami z podróży do Indii. Przybliżył miejsca rzadziej odwiedzane przez turystów, m.in. Bibliotekę Liści Palmowych, gdzie spisane są losy ludzkości oraz świątynię Karni Mata, która słynie z żyjących tam szczurów.

O życiu po drugiej stronie Bałtyku opowiedział Maciej Zborowski – skandynawista, rusycysta, doktor językoznawstwa, miłośnik skandynawskiej przyrody i odkrywca nowych niuansów nordyckiej psychiki, autor publikacji *Nie taka Szwecja lagom. 20 mitów o sąsiedzie z północy, Na północ. Szwecja znana i nieznaną, Skandynawia – przewodnik ilustrowany, Szwecja – przewodnik ilustrowany*. Gość zabrał uczestników w podróż do Szwecji. Przedstawił mieszkańców tego niezwykłego kraju, oprowadził po miejscach, które warto

odwiedzić oraz opowiedział o tym, czym żyją szwedzka ulica oraz szwedzki salon.

Wyjątkowy pokaz slajdów pt. „Złoto, ochra i życie przez duże Ż” poświęcone wyprawie do Tanzanii zaprezentował Leszek Szczasny – globtroter, politolog, filozof, fotograf, autor książki *Świat na wyciągnięcie ręki*. Podczas spotkania z czytelnikami przedstawił nie tylko turystyczne miejsca tego inspirowanego kraju, ale skupił się na prawdziwym życiu codziennym mieszkańców, dalekim od folderów i newsów medialnych. Wśród odwiedzonych miejsc znalazły się m.in. fundacja pomagająca dziewczynom z biednych rodzin w Mwanzie, kopalnia złota w Geicie, Park Lake Manyara. Opowiedział również o niemieckich śladach kolonialnej przeszłości w Biharamulo oraz grobach polskich uchodźców z czasów II wojny światowej w Tengeru. Kolejne spotkanie gość poświęcił projektowi reportażowo – fotograficznemu pt. „Polska na szóstkę”, w którym odkrywa mało znane atrakcje rodzimego kraju. W ponad 20. rozdziałach slajdowiska, przybliżył magiczne podlaskie bezdroża, kunsztowne roztoczańskie nekropolie, górnośląskie pokopalniane hałdy, niedoceniane Pogórze Przemyskie oraz czarowny Lublin.

Na zakończenie projektu ph. „O podróżach bliskich i dalekich” rozstrzygnięto quiz podróżniczy oraz powołano Klub Podróżnika skupiający miłośników krajoznawczych wycieczek oraz dalekich podróży po świecie.

W ramach wydarzenia odbyło się 10 spotkań, w których wzięły udział 194 osoby. Łączny koszt projektu wyniósł 14.030 zł, z czego 11.030 pochodziło z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki.

Biblioteka Miejska w Inowrocławiu

„Protokół Kulturalny XV”

„Protokół Kulturalny XV” to zadanie realizowane przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Inowrocławiu oraz Koło Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Inowrocławiu, dofinansowane ze środków Urzędu Miasta Inowrocławia. W ramach wydarzenia, w terminie od 1 marca do 30 listopada 2021 roku, w Bibliotece Głównej oraz filiach odbyły się działania promujące czytelnictwo wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Projekt miał charakter interdyscyplinarny, a jego celem było propagowanie książki jako źródła wiedzy i zabawy oraz rozwijanie aktywności twórczej odbiorców, w tym również osób niepełnosprawnych. Wśród propozycji znalazły się: spotkania autorskie, spektakle teatralne, zabawy dla dzieci, warsztaty, konkurs literacki oraz impreza czytelnicza ph. „Wieczór z Andersenem”.

Cykl imprez kulturalnych dla najmłodszych zainaugurowało przedstawienie Teatru Małe Mi pt. „Pan drops i jego trupa”, przygotowane z okazji Dnia Dziecka. Za sprawą zabytkowego kufra, który zamienił się w teatralną scenę, najmłodszy poznali historię o włóczęgach, wagaśnikach, trubadurach. Kolejne spektakle stały się okazją do twórczych zabaw z wyobraźnią. Na musicalową opowieść pt. „Muzyczne Zoo” zaprosił Teatr Katarynka. Mali widzowie poznali historię przyjaźni małpki Eli i słonika Trąbonika. Dzięki zaskakującym i zabawnym sytuacjom oraz ciekawej oprawie muzycznej, wspólnie z bohaterami przeciwstawia się zamknięciu Zoo i krzyżują plany Biznesmena. Teatr Magmowcy przygotował przedstawienie pt. „Jesienna przygoda w kuchni” o perypetiach Starego Garnka, który uważał, że jest za stary, niepotrzebny i nie potrafi dobrze gotować. Teatr Bajeczny zaprezentował spektakl „Pastuszek Kłamczuszek” opowiadający historię małego pastuszka, który lubił leniuchować, zgubił owieczki i okłamał mamę. „Śmieciaki ratują świat” to tytuł przedstawienia w wykonaniu aktorów Teatru TAK. Dzieci razem z bohaterami opowieści nauczyły się dbać o środowisko, by ochronić Ziemię przed zagładą.

Ciekawi świata mali odkrywcy uczestniczyli w szeregu twórczych warsztatów poprowadzonych przez Lidę Gralak z „Animacji na kółkach”. Podczas spotkania ph. „Świat pod mikroskopem”, dzieci poznały działanie mikroskopu, a następnie obejrzały przygotowane preparaty, m.in.: kawałek sznurka, skórkę czosnku, cząstki pomarańczy, odnoże pszczoły, aparat gębowy komara. Dzięki zajęciom z wykorzystaniem suchego lodu, uczestnicy zaobserwowali zjawisko sublimacji, czyli zmiany kostek lodu w gaz. W wyniku ciekawego eksperymentu, dzieci miały okazję pospacerować w białej chmurze, zanurzyć głowę w chłodnym dymie oraz potrzymać magiczną bańkę mydlaną nad głową. Podczas kolejnych warsztatów uczestnicy obejrzały bąbelkowy pokaz z muzyką w tle, a także nauczyły się własnoręcznie tworzyć akcesoria do robienia baniek. „Fajna sprawa – książka i zabawa” to tytuł literackich warsztatów opartych na baśni braci Grimm *Jaś i Małgosia*. Po wysłuchaniu opowieści, dzieci uczestniczyły w zabawach inspirowanych przygodami głównych bohaterów.

Cykl kreatywnych warsztatów przeprowadziła również grupa animacyjna „Pomysłowy Dobromir”. Pod jej okiem dzieci poznały proces powstawania odlewów gipsowych oraz stworzyły własne ozdoby z gipsu, ozdobiły kolorowymi motywami torby ekologiczne, wykonały efektowne ozdoby choinkowe z wiórków drzewa osikowego, a także świece z parafiny żelowej oraz pachnące mydełko.

Chemiczne wulkany, jojo oraz balonowe szaszłyki to efekty wybuchowych doświadczeń przeprowadzonych podczas warsztatów chemicznych przez animatorkę z Kreatywnej Sali Zabaw „Bim, Bam, Bom”. Kolejne twórcze spotkanie poświęcono technice malowania na szkle.

Pracownia „Craft Room” przygotowała warsztaty, podczas których miłośnicy przyrody nie tylko zapoznali się z ciekawostkami dotyczącymi pożytecznych owadów, ale także stworzyli dla nich bezpieczne domki.

Podczas imprezy czytelniczej ph. „Wieczór z Andresenem”, dzieci obejrzały m.in. pokaz iluzji pt. „Czytanie to magia”. Za sprawą iluzjonisty Piotra Szumnego oraz jego towarzysza Profesora Alfa, najmłodszy dowiedzieli się, kim jest chochlik drukarski, dlaczego w budowie zdania ważna jest kropka oraz jakie tajemnice kryje w sobie książka.

W ramach spotkań z cyklu „Mały wielki świat – o kulturach dla najmłodszych”, w podróż do magicznego Iranu zabrał uczestników Albert Kwiatkowski – autor książki *Bah bah. Iran dla dociekliwych*. Gość opowiedział o mieście polskich dzieci, ochronie gepardów, spalonej słońcem pustyni, daktylowych gajach, pięknych ogrodach oraz łapaczach wiatru. Oprowadził także po kopalniach turkusów, gwarnych bazarach, zaspanych piaskiem zigguratach, glinianych miastach podobnych do labiryntów i starożytnych ruinach. Egzotycznym opowieściom gościa towarzyszyły dźwięki wschodniej muzyki w wykonaniu Tomasza Podgórskiego.

Wśród wydarzeń kulturalnych zorganizowanych przez Bibliotekę, znalazła się również XXX edycja konkursu czytelniczego „Wielka Gra”, skierowanego do uczniów szkół podstawowych z miasta i powiatu inowrocławskiego. Zadaniem uczestników było wybranie jednego z trzech tematów konkursowych oraz zapoznanie się z nawiązującą do nich literaturą piękną. Wśród zaproponowanych książek znalazły się: *Psierociniec* oraz *Psierociniec. W poszukiwaniu straconego wężu* Agaty Widzowskiej, *Lukrecja* i *Lukrecja stawia na swoim* Anny Gosciny oraz *Igrzyska śmierci* Suzanne Collins.

Biblioteka przygotowała również cykl kreatywnych warsztatów dla dorosłych. Twórcze spotkania objęły: warsztaty z tworzenia czekoladowników techniką scrapbookingu, warsztaty, podczas których pod okiem animatorów z grupy „Pomysłowy Dobromir” powstały minigródki zamknięte w słoiku, warsztaty poprowadzone przez animatora z grupy „Modra Sova”, które stały się okazją do stworzenia kolekcji lalek – motanek, warsztaty artystyczne pod kierunkiem Agnieszki Szatkowskiej, która zapoznała uczestników z techniką malowania na szkle i zdobienia wazonów.

Zasady komponowania zdrowych posiłków przybliżyła, podczas warsztatów żywieniowych, Marzena Żurek – doradca i edukator żywieniowy, specjalista ds. psychodietetyki, autorka książki *Dieta dorosłego człowieka*.

Na egzotyczną wyprawę do południowo-wschodniej Azji zaprosili podróżnicy Alicja Kubiak i Jan Kurzela, autorzy książki *Indonezja. Ludożercy wczoraj i dziś*. Przedstawili relację z wizyty w najbardziej oddalonych od cywilizacji zakątkach Indonezji. Spotkaniu towarzyszyła prezentacja nagrań, zdjęć i unikatowych pamiątek z podróży w postaci tradycyjnych strojów plemion Dani i Korowajów.

Gościem Biblioteki była również Anne Applebaum – dziennikarka, autorka książek m.in.: *Gulag, Czerwony glód, Za żelazną kurtyną, Zmierzch demokracji. Zwodniczy powab* oraz artykułów prasowych, w których przedstawia wnikliwe analizy dotyczące historii krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz współczesnych wyzwań. Podczas spotkania zorganizowanego w Kujawskim Centrum Kultury, pisarka opowiedziała o tym, jak poznanie historii przybliża do zrozumienia aktualnych procesów politycznych i społecznych. Tłumaczyła, dlaczego każdy może przyczynić się do wzmocnienia demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Wyjaśniła także, jak ważne jest sprawdzanie wiarygodności źródeł popularnych informacji.

W ramach projektu ph. „Protokół Kulturalny XV” zrealizowano 36 wydarzeń, w których uczestniczyło 766 osób.

„Eko-dzieciaki VIII”

W terminie od 7 kwietnia do 29 października 2021 roku Miejska Biblioteka Publiczna w Inowrocławiu zrealizowała projekt ph. „Eko-dzieciaki VIII”, dofinansowany przez Wydział Gospodarki Komunalnej, Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Inowrocławia, w ramach programu „Realizacja zadania publicznego w zakresie edukacji ekologicznej w 2021 roku”. Celem projektu było wypracowanie trwałych postaw proekologicznych u dzieci i młodzieży, nabywanie opiekuńczego stosunku do świata roślin i zwierząt, a także kształtowanie mądrego i umiejętnego współżycia człowieka z przyrodą. Ideą zadania było również rozwijanie poczucia troski i odpowiedzialności za obecną i przyszłą jakość życia na Ziemi, promowanie ekologicznej wiedzy, poglądów oraz wyobrażeń o środowisku i jego zagrożeniach. W ramach projektu, w Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz filiach, zorganizowano kreatywne warsztaty wprowadzające dzieci w świat ochrony środowiska, konkurs plastyczny oraz interaktywne przedstawienie o tematyce ekologicznej.

W fascynujący świat roślin wprowadziły młodych pasjonatów przyrody warsztaty ekologiczne przygotowane przez Modrą Sovę. Dzieci wykonały bombę ekologiczną składającą się z gliny, torfu, ziemi i dawnej ilości nasion różnorodnych roślin. Dowiedziały się również do czego dawniej służyły bomby nasienne oraz jak należy wykorzystywać je współcześnie.

Kolorowy podwodny świat, pełen fantastycznych stworzeń przybliżyły warsztaty pt. „Ocean 3D” poprowadzone przez animatorki z Pracowni Kreatywnej „Craft-Room”. Dzieci wykonały trójwymiarowy ocean, a także wzięły udział w dyskusji na temat zanieczyszczeń oceanów i czasu, w jakim rozkładają się odpady takie jak: plastikowa butelka, gryzek jabłka, czy aluminiowa puszka. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również twórcze warsztaty rękodzielnicze, podczas których dzieci wykonały swoje pierwsze makatki z włóczek

i sznurków. Pod okiem animatorów z grupy „Pomysłowy Dobromir” powstały niepowtarzalne obrazy wykonane przy użyciu kolorowego piasku oraz miniaturowy las w słoiku.

W Saloniku Literacko-Artystycznym zagościł Teatr Bajeczny, który zaprezentował spektakl pt. „Król dżungli” przeplatany muzyką, śpiewem i elementami animacji. Wspólnie z lwem Teodorem i jadowitą Żmiją przybliżyli najmłodszym czytelnikom słowo „ekologia” oraz zasady *savoir-vivre*.

Miłośnicy kreatywnych wyzwań wzięli udział w VIII edycji konkursu ekologicznego ph. „Zrób coś ładnego prawie z niczego”. Celem konkursu skierowanego do uczniów klas I-III szkół podstawowych było rozwijanie wyobraźni, inwencji twórczej i zdolności manualnych przy wykorzystaniu różnorodnych surowców wtórnych oraz kształtowanie i promowanie postaw sprzyjających trosce o środowisko naturalne. Zadaniem uczestników było wykonanie ekogadżetów z surowców naturalnych i wtórnych m.in.: szyszek, kasztanów, orzechów, wełny, sznurka, plastikowych butelek, opakowań z tworzyw sztucznych, tektury, korków, drewna, papierów, płyt CD, plastikowych nakrętek. W skład jury weszli animatorzy z grupy „Pomysłowego Dobromira”, którzy przyznali 3 nagrody i 14 wyróżnień.

W ramach projektu ph. „Eko-dzieciaki VIII” zorganizowano 11 imprez, w których wzięło udział 211. uczestników.

„Było minęło, czy przeminęło?”

Biblioteka Miejska w Inowrocławiu otrzymała dofinansowanie ze środków Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury, w ramach programu Partnerstwo dla książki, na realizację zadania ph. „Było minęło, czy przeminęło?”. Celem projektu była aktywizacja społeczności lokalnej oraz rozbudzanie zainteresowania historią w wymiarze doświadczeń zwykłych ludzi i ich rodzin. W terminie od 1 czerwca do 30 listopada 2021 roku przeprowadzono m.in. spotkania autorskie, warsztaty stolarskie, szycia, napraw domowych.

Spotkania z wyjątkowymi gośćmi stały się niepowtarzalną okazją do podróży w przeszłość. Dr Emanuela Tatariewicz, autorka książki *Dwór polski. Literackie obrazy w prozie XIX i XX wieku*, przybliżyła uczestnikom życie w dawnych dworach polskich, które były nieodłącznym elementem krajobrazu i rodzimej kultury. Wielu z nich już nie ma, a spośród tych, które przetrwały, mnóstwo uległo degradacji. Zwróciła uwagę na to, jak bardzo tradycja i zwyczaje wpływały na życie dworu. Przykładem są barwne obyczaje, bogactwo kulinarne, religijność czy sposoby leczenia charakterystyczne dla przestrzeni dworskiej. Spotkanie pt. „Literacki obraz dworu” wzbogacono prezentacją fotografii pochodzących z prywatnej kolekcji gościa.

Opowieściami o swojej rodzinie podzielił się Jan Lubomirski-Lancokoroński, prezes Fundacji Książąt Lubomirskich, autor trzypięciotomowej publikacji *Lubomirscy Książęta Polscy*. Pierwszy tom trylogii przedstawia początki rodu Lubomirskich. Znajdują się w nim legendy dotyczące pochodzenia oraz historyczne wzmianki o pierwszych członkach rodziny, takich jak: Zbigniew ze Szczyrzyca, Jakub Lubomirski, Stanisław Lubomirski czy Sebastian Lubomirski – żupnik krakowski. Drugi tom opisuje sylwetki najważniejszych członków rodu z XVII i XVIII wieku: Stanisława Lubomirskiego, Jerzego Sebastiana Lubomirskiego, Stanisława Herakliusza Lubomirskiego, marszałka wielkiego koronnego Stanisława Lubomirskiego oraz jego żony Izabeli z Czartoryskich Lubomirskiej. Trzeci tom przedstawia sylwetki książąt Lubomirskich od XIX wieku aż do wybuchu drugiej wojny światowej: Zdzisława Lubomirskiego, Władysława Lubomirskiego, Jana Tadeusza Lubomirskiego, Aleksandra Lubomirskiego. Wszystkie opisy postaci zostały ozdobione portretami z Kolekcji Książąt Lubomirskich oraz polskich i zagranicznych muzeów. Wydarzenie ph. „Z herbem w tle” odbyło się online.

Dla rodziców, dzieci oraz dziadków przygotowano warsztaty pt. „Bona, guwernantka – edukacja domowa kiedyś powszechna, czy dzisiaj możliwa?” poprowadzone przez pedagoga i neurologopedę Weronikę Piskadło. Tematem zajęć była działalność włoskiej lekarki Marii Montessori, twórczyni metody polegającej na kształtowaniu umiejętności dziecka według jego indywidualnego tempa rozwoju. Podczas spotkania rodzice dowiedzieli się, jak wykorzystać potencjał dziecka i wspierać jego rozwój, a dzieci miały możliwość na miejscu wykonać ciekawe i pomysłowe ćwiczenia.

„Szczęśliwe dzieciństwo” to tytuł kolejnych warsztatów przeprowadzonych przez Katarzynę Wesołowską, animatorkę z Muzeum Zabawek i Bajek z Torunia, która zaprezentowała kilka zabawek z przeszłości, m.in. stuletnią lalkę, domek dla lalek z czasów międzywojennych, bączka wydającego dźwięki. Podczas twórczych zajęć, dzieci wspólnie z opiekunami wykonały pacynki, lalki i kolorowe bączki. Okazją do stworzenia albumów upamiętniających ważne rodzinne wydarzenia stały się warsztaty ph. „Silva rerum – zapiski domowe, kroniki domowe”. Pod okiem Anny Skowrońskiej z Pracowni Craft Room powstały współczesne kroniki rodzinne wykonane techniką scrapbookingu.

Kolejne warsztaty pt. „Stare – dzisiaj nowe” poprowadził Jarosław Maćkowiak, wykładowca, stolarz, rzeźbiarz i konserwator. Gość zapoznał uczestników z metodami odnawiania starych mebli za pomocą papieru ściernego, szlifierki i opalarki. Nie zabrakło także bejcowania, woskowania, oklejania i lakierowania. Z kolei Michał Radwański, architekt, inżynier i projektant z Pracowni Cech w Toruniu przeprowadził warsztaty pt. „Złota rączka po dziadku” poświęcone drobnym naprawom domowym, m.in.: montowaniu gniazdek elektrycznych, włączników, klamek, taśmy z oświetleniem ledowym oraz półek.

Okazją do wymiany doświadczeń krawieckich stały się trzydniowe warsztaty przeróbek i naprawy odzieży ph. „Oszczędna i gospodarna pani domu”, poprowadzone przez krawcową recyklingową Agnieszkę Rogaszewską z Fundacji Alternatywnej, która przybliżyła uczestnikom historię mody i szycia.

Podsumowaniem wydarzeń zorganizowanych w ramach projektu „Było minęło, czy przeminęło?” był wernisaż wystawy fotografii i pamiątek nadesłanych przez mieszkańców Inowrocławia. Obok zdjęć wyeksponowane zostały odnowione na warsztatach stare meble, ubiory poddane przeróbkom, przedmioty związane z właścicielami wytwórni mebli „Bracia Malczyk”, działającej na lokalnym rynku w okresie międzywojennym, a więc oryginalne katalogi meblarskie oraz narzędzia stolarskie z epoki. Zaprezentowano również książki z dziedziny mody i stolarstwa pochodzące ze zbiorów Biblioteki Miejskiej oraz wydaną w ramach projektu broszurę *Przepis babci. Rodzinna tradycja kulinarna inowrocławian*, w której znalazły się najciekawsze rodzinne receptury zebrane podczas akcji ph. „Według przepisu babci”. Ekspozycję można było obejrzeć do 30 listopada 2021 roku.

W ramach projektu ph. „Było minęło czy przeminęło?” odbyło się 10 wydarzeń, w których uczestniczyło 475. uczestników.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lnianie

KM „ROZRUSZNIK”

Gminna Biblioteka Publiczna w Lnianie zrealizowała projekt grantowy ph. Utworzenie dwóch klubów młodzieżowych pod wspólną nazwą KM „ROZRUSZNIK” w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Gminy Powiatu Świeckiego” na lata 2014-2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi 11 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Celem projektu, zrealizowanego w terminie od 1 marca do 31 sierpnia 2021 roku, było utworzenie dwóch klubów młodzieżowych dla grupy 15. młodych ludzi zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz 2. osób z ich otoczenia zamieszkujących Gminę Lniano. Grupę docelową projektu stanowiły dzieci i młodzież w wieku 7-18 lat, korzystające z pomocy społecznej, pochodzące z rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz osoby niepełnosprawne. Kluby działające w Ostrowitem i Brzemionach stały się miejscem, w którym można było spędzić wolny czas, a przede wszystkim zrealizować swoje pasje oraz nabyć przydatne kompetencje, m.in.: informatyczne, społeczne, obywatelskie z uwzględnieniem świadomości i ekspresji kulturalnej. Zajęcia odbywały się w dwóch świetlicach wiejskich – dwa razy w tygodniu po trzy godziny.

Działania przeprowadzone w ramach projektu podzielono na 3 panele. W skład panelu ogólnego weszły alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu (gry zespołowe, stolikowe i logiczne); zajęcia rękodzielnicze (sploty makramowe, łapacze snów); warsztaty artystyczno-literackie, podczas których uczestnicy stworzyli barwne pejzaże, a dzięki słownym zabawom powstały ciekawe historie; zajęcia wychowawcze z elementami wsparcia, np. w odrabianiu lekcji oraz przygotowywaniu różnych projektów szkolnych.

Panel specjalistyczny objął zajęcia z profilaktyki współczesnych zagrożeń środowiskowych pod kierunkiem specjalisty psychologa, który przybliżył sposoby radzenia sobie z emocjami i stresem oraz pokazał jak być asertywnym; zajęcia fotograficzne i filmowe, podczas których klubowicze m.in. nauczyli się odpowiedniego kadrowania oraz synchronizacji oraz poznali tajniki tworzenia filmu metodą poklatkową; zajęcia sportowe STEPPER FIT z elementami aerobiku; zajęcia naukowo-techniczno-badawcze w formie warsztatów z LEGO Mindstroms poświęcone programowaniu robotów; zajęcia kulinarne z zakresu zdrowego żywienia.

W panelu studyjno-edukacyjno-integracyjnym znalazły się kolejne atrakcje. Na plaży nad jeziorem w Ostrowitem zorganizowano międzypokoleniowy piknik integracyjny, podczas którego Teatr Bajeczny z Bydgoszczy zaprezentował spektakl pt. „Król dżungli”, a aktorzy zaprosili dzieci i młodzież do wspólnej zabawy z chustą animacyjną. Ogłoszono również wyniki konkursu plastycznego. Przyznano jedną nagrodę główną i dwa wyróżnienia. Oryginalne prace można było podziwiać na wystawie plenerowej. Podczas pikniku odbyły się również warsztaty z obsługi drona poprowadzone przez trenera zajęć fotograficznych i filmowych. Klubowicze oraz pozostali uczestnicy mieli możliwość sterowania dronem i wykonania zdjęć z powietrza. Wyjazd studyjny do Bydgoszczy na warsztaty sztuki filmowej stał się okazją do poznania pracy scenarzysty oraz etapów powstawania filmu. Klubowicze obejrzeni również produkcję *Krudowie 2* w kinie „Helios”. Zwiedzanie Torunia podczas dwudniowej wycieczki rozpoczęło się od wizyty w Toruńskich Inspiracjach, gdzie uczestnicy samodzielnie wykonali pamiątki. Następnie udali się do Centrum Popularyzacji Kosmosu „Planetarium Toruń” na pokaz astronomiczny pt. „Makrokosmos” oraz do Geodium na interaktywną wystawę stworzoną w toruńskim Planetarium wg własnego, oryginalnego pomysłu. Klubowicze mieli okazję zobaczyć wybuchający wulkan, kolekcję skał i minerałów, pole magnetyczne, efekt Coriolisa, cyklon i wiele innych ciekawych rzeczy poświęconych Ziemi jako planecie. Podczas spaceru ulicami miasta uczestnicy podziwiali architekturę gotycką, runy zamku krzyżackiego, Dwór Artusa, Dom Kopernika i Krzywą Wieżę. W programie wycieczki znalazło się również nocne zwiedzanie Fortu IV – oryginalnego fortu pruskiego z XIX wieku z salami stylizowanymi na wzór żołnierskich koszar. Kolejnym przystankiem na trasie było Centrum Nowocze-

sności Młyn Wiedzy, w którym można było zwiedzić wystawy: „O obrotach”, „Rzeka”, „przeŻYCIE”, „przebudowa”, „IDEE”, „...To takie proste!”, „Wmiksuj się!”, „Ścieżki dorastania”. Młyn Wiedzy przybliżył wiele tematów z zakresu nauk przyrodniczych, wiedzy technicznej, środowiska naturalnego. Ostatnim punktem programu była wizyta w Żywym Muzeum Piernika, w którym odbyły się warsztaty piernikarskie przybliżające tradycję wypieku toruńskiego piernika, historię miasta, średniowieczną kulturę i język.

Na zakończenie projektu zorganizowano spotkanie podsumowujące dla całej grupy wraz z opiekunami i zaproszonymi gośćmi. Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Lnianie oraz koordynator projektu Iwona Cynarzewska przedstawiła sprawozdanie z przebiegu działań. Każdy uczestnik otrzymał certyfikat uczestnictwa w warsztatach, w których systematycznie brał udział. Odbyło się również rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego. Prowadzący zajęcia fotograficzne i filmowe Bartosz Ryszkowski wyłonił trzech laureatów, a pozostali uczestnicy otrzymali wyróżnienia. Uczestnicy spotkania otrzymali także specjalnie przygotowane kubki ze zdjęciem grupowym wykonanym na pikniku integracyjnym w Ostrowitem oraz kubki ze zdjęciami powstałymi podczas warsztatów fotograficznych. Klubowicze przygotowali pokaz taneczny, a słodki poczęstunek wykonała Monika Socha prowadząca zajęcia kulinarne. Zaprezentowano również fotoreportaż z realizacji projektu – zdjęcia z zajęć, pikniku, wycieczki do Bydgoszczy i Torunia. Miłą niespodzianką było przygotowanie przez klubowiczów pokazu tanecznego.

W punktach bibliotecznych w Ostrowitem i Brzemionach nadal działają kluby młodzieżowe „Rozrusznik”. W spotkaniach odbywających się dwa razy w tygodniu uczestniczy coraz więcej młodzieży.

Całkowity koszt projektu grantowego ph. Utworzenie dwóch klubów młodzieżowych pod wspólną nazwą KM „ROZRUSZNIK” wyniósł 52.685 zł, z czego 50.000 zł pochodziło ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Biblioteka - Centrum Kultury i Promocji Gminy w Lubiewie

„Czytaj zmysłami”

Biblioteka – Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo oraz Filia w Bysławiu realizowały projekt ph. „Czytaj zmysłami” dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach programu Partnerstwo dla książki. Tematem przewodnim projektu, realizowanego od maja do grudnia 2021 roku, były zmysły: wzrok, słuch, dotyk oraz smak. Wśród propozycji skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych znalazły się spotkania autorskie, kreatywne warsztaty oraz konkursy czytelnicze.

W niezwyklej podróży po literaturze zabrali czytelników autorzy książek dla dzieci i młodzieży: Paweł Beręsewicz – pisarz poeta, tłumacz, leksykograf, autor powieści (m.in.: *Poczet psujów polskich, Jak zakochałem Kaśkę Kwiatek, Pieniądze albo kasa, Pan od angielskiego*), opowiadań i wierszy dla dzieci, laureat nagrody „Guliwera”, konkursu literackiego Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Nagrody Literackiej im. Kornela Makuszyńskiego; Grzegorz Kasdepke – pisarz dla dzieci i młodzieży, autor scenariuszy, dziennikarz, twórca powieści, m.in. *Mam prawo, Kuba i Buba, Tylko bez całowania, A ja nie chcę być księżniczką, Mity dla dzieci, Potworak i inne kosmiczne opowieści, Kacperiada*; Roksana Jędrzejewska-Wróbel – pisarka, doktor literaturoznawstwa, autorka scenariuszy i adaptacji scenicznych oraz książek dla dzieci (m.in.: *Florka. Z pamiętnika Ryjówki, Florka. Listy do Józefiny, Florka. Listy do babci, Sznurkowa historia*). Podczas spotkania z pisarką dzieci wysłuchały opowiadania *Trzy obrotne świnki* oraz poznały etapy wydawania książki. Gościem biblioteki była również Anna Barczyk-Mews, mieszkająca w Tucholi autorka książek o miłości: *m+p=love* oraz *Alter ego*.

Okazją do rozwijania kreatywności stały się warsztaty wykorzystujące różne techniki: warsztaty komiksowe z ilustratorką – Joanną Zagner-Kołat, która przybliżyła etapy powstawania komiksów, a pod jej okiem uczestnicy stworzyli własne historyjki obrazkowe; warsztaty ilustratorskie z Danielem de Latour – rysownikiem, ilustratorem, autorem komiksów i ilustracji do książek Justyny Bednarek z serii *Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek*, który opowiedział o swojej pracy oraz wspólnie z dziećmi stworzył niepowtarzalne ilustracje; międzypokoleniowe manualne warsztaty z tworzenia książek dotyczących poprowadzone przez pasjonatów tyflografiki i designu - Patrycję Zamilską i Kiryła Knowałowa z Fundacji Kołobajka, którzy zapoznali młodych twórców z alfabetem Braille’a oraz zainspirowali do wykonania autorskich ilustracji metodą tyflografiki; warsztaty głośnego czytania, przygotowane przez aktorkę Edytę Soboczyńską, podczas których uczestnicy mieli okazję udoskonalić swoje umiejętności, a następnie wykorzystać je w konkursach czytelnicznych.

„Mój audiobook” to konkurs skierowany do dzieci, młodzieży i dorosłych. Ich zadaniem było wybranie jednego z trzech przygotowanych tekstów (*Grad i woda orzechowa, Pożar i drzewo, Serce i kiszonki*) oraz nagranie go w duecie, w formie pliku dźwiękowego (MP3) o nazwie *Mity założycielskie Lubiewa*. W ramach V edycji Gminnego Konkursu Głośnego Czytania, 35. uczniów klas IV-VI oraz VII-VIII szkoły podstawowej zaprezentowało fragmenty powieści: Kate Milford *Przygoda w Greenglass House* oraz Joanny Jagiełło *Kawa z kardamonem*. Jury oceniło bezbłędną i płynną prezentację tekstu, przedstawienie tekstu z oddaniem akcentów logicznych i emocjonalnych oraz przekazanie celu czytanego tekstu (informacja, przeżycie, perswazja). W każdej kategorii wiekowej przyznano trzy nagrody i wyróżnienie.

Dla miłośników twórczych wyzwań, Biblioteka przygotowała także konkursy plastyczne: „Ilustracja ulubionej książki” oraz „Ilustracja czytana dotykiem”. Prace wykonane dowolną techniką nagrodzono w trzech kategoriach wiekowych (6-8 lat, 9-12 lat, 13-17 lat, dorośli), a następnie udostępniono w formie wystawy w bibliotece oraz galerii zdjęć na stronie internetowej. Doskonałą znajomość ulubionych dań bohaterów literackich można było zaprezentować podczas kolejnego konkursu tematycznego ph. „Zasmakuj w literaturze”. Zadaniem uczestników było opisanie potrawy wybranego bohatera oraz przedstawienie oryginalnego przepisu.

Projekt ph. „Czytaj zmysłami” został dofinansowany w kwocie 15.000 zł ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Partnerstwo dla książki.

„Poznawanie przez podróżowanie”

„Poznawanie przez podróżowanie” to projekt zrealizowany przez Bibliotekę-Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo oraz Filię w Bysławiu, dofinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach programu Partnerstwo dla książki. Wśród zaproponowanych działań skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych znalazły się: spotkania z autorami książek podróżniczych oraz podróżnikami, warsztaty plastyczne, konkursy, gry terenowe, akcja ph. „Pocztówka z podróży”, a także plebiscyt na najlepszą książkę podróżniczą. Projekt realizowany od maja do grudnia 2021 roku, zainaugurowano podczas XVIII edycji ogólnopolskiego programu „Tydzień Bibliotek”.

Dorośli czytelnicy spotkali się ze znanymi dziennikarzami i podróżnikami: Jarosławem Kretem – autorem licznych reportaży, filmów dokumentalnych oraz książek podróżniczych (m.in.: *Moje Indie, Mój Egipt, Mój Madagaskar, Planeta według Kreta*); Jakubem Poradą – autorem programu „Pokaż nam świat”, „Polska na weekend”, cyklu podróżniczego „Porada na weekend” oraz książek podróżniczych: *Porada da radę. Tanie latanie, Polska da radę. Przewodnik osobisty, Porada na Europę. Tanie podróżowanie* i *Porada na Europę 2. Tanie podróżowanie*; Marcinem Mellerem – miłośnikiem Gruzji, współautorem książki *Gaumardżos! Opowieści z Gruzji*, autorem publikacji *Między wariatami – Opowieści terenowo-przygodowe, Sprzedawca arbuźów, Nietoperz i suszone cytryny*.

Gośćmi spotkań autorskich dla dzieci byli: Marzena Filipczak – podróżniczka, dziennikarka, autorka książek o samodzielnym podróżowaniu (*Jadę sobie, Lecę dalej, Między światami, Rozważnie i romantycznie, Poczuj PL*), która podczas spotkania pt. „Dzieci świata” opowiedziała najmłodszym o tym, jak żyją ich rówieśnicy w dalekich zakątkach Ziemi oraz Marcin Koziół – pisarz dla

dzieci i młodzieży, autor serii m.in. *Pogoda dla puchaczy*, *Stajnia pod tęczę*, *Detektywi na kółkach*, *Wombat Maksymilian*. Ta ostanía stała się inspiracją do powstania gier terenowych będących atrakcyjną formą rozrywki dla miłośników przygód głównego bohatera. Podczas edukacyjnej zabawy w plenerze dzieci zapoznały się z ciekawostkami na temat Australii, rozwiązały zagadki dotyczące najmniejszego kontynentu oraz wspólnie stworzyły rymowankę.

W ramach projektu odbyły się również kreatywne spotkania poświęcone podróżowaniu po świecie. Trzydniowe warsztaty manualne dla dzieci i dorosłych poprowadziła artystka z Torunia, autorka scenografii do wielu spektakli Alicja Wiślińska-Kornacka. Dorośli poznali metody tworzenia wielogabarytowych map i plansz, które następnie stały się doskonałym materiałem do dalszej pracy z małymi artystami. O dźwiękach całego świata opowiedzieli podróżnicy Anna i Krzysztof Kobusowie podczas warsztatów ph. „Muzyka świata”. Podzielili się wrażeniami z dalekich wypraw po Azji, Afryce i Ameryce. Przywiezione z różnych zakątków świata instrumenty, takie jak: grzechotki, dzwoneczki, bębny, kołatki, kije deszczowe, gongi, tybetańskie misy posłużyły do wspólnego stworzenia niepowtarzalnej muzycznej opowieści.

Biblioteka zorganizowała również konkursy: czytelniczy dla dzieci ph. „Podróżnik”, którego celem było zebranie 10. pieczętek odpowiadających 10. wypożyczonym i przeczytanym książkom oraz literacki adresowany do dzieci, młodzieży i dorosłych pt. „Dziennik z podróży”. Zadaniem uczestników było opisanie rzeczywistej lub fikcyjnej wyprawy, którą autor odbył z bohaterem literackim. Wszystkim wydarzeniom zorganizowanym w ramach projektu towarzyszyła akcja „Pocztówka z podróży”. Do każdej wypożyczonej książki w bibliotekach w Lubiewie i Bysławiu dołączone zostały specjalne pocztówki. Oddający wrzucali je do walizek znajdujących się w bibliotekach, zapisując na nich odpowiedź na pytanie: W jaką podróż zabrała cię akcja danej książki ci? Ponadto Biblioteka ogłosiła plebiscyt na najlepszą książkę podróżniczą. Łącznie czytelnicy oddali 88 głosów. Najwięcej otrzymała książka *Nela na 3 kontynentach. Podróż w nieznanie*.

Projekt ph. „Poznanie przez podróżowanie” został dofinansowany w kwocie 15.000 zł ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach programu Partnerstwo dla książki.

Miejska Biblioteka Publiczna w Świeciu

„Festiwal podróżników „Piąty Ocean”

Festiwal podróżników „Piąty Ocean” to organizowane od 2017 roku, trzydniowe wydarzenie (18-20 listopada 2021 r.), które ma za zadanie opowiadać o świecie i inspirować do jego odkrywania. Jego współorganizatorem jest Miejska Biblioteka Publiczna w Świeciu. Podczas piątej edycji festiwalu, w bibliotece odbyły się prelekcje poświęcone nie tylko najdalszym zakątkom świata, ale także ciekawym miejscom w Polsce, w tym w województwie kujawsko-pomorskim.

Autorami pierwszej prelekcji tegorocznego festiwalu „Od Pacyfiku do Atlantyku” byli mieszkańcy Świecia – Janusz Janczewski i Przemysław Janczewski, którzy opowiedzieli o wspólnej sześciotygodniowej podróży po Ameryce Południowej. Różnymi środkami transportu przemierzali tysiące kilometrów między Peru i Brazylią. Kolejnym gościem była Monika Radzikowska, archeolog, podróżnik i edukator, która zabrała czytelników w niezwykłą podróż do krainy nieoczywistości. Podczas prelekcji pt. „Państwa uznane, nieuznane, prawie uznane i te niezdecydowane” przedstawiła miejsca, które urzekły ją nie tylko ciekawą historią, ale przede wszystkim bogatą kulturą i życzliwością mieszkańców. Rumunia, Mołdawia, kraj Gagauzów, Ukraina, Naddniestrze i Odessa to miejsca, w których nie brakuje polskich śladów.

Drugi dzień festiwalu otworzyły dwie prelekcje poświęcone urokliwym i mniej znanym zakątkom Polski, a także ciekawym miejscom w województwie kujawsko-pomorskim. Karolina Skowronek i Adrian Ślesieński to pochodzący z Bydgoszczy autorzy bloga „My – tu i tam”. Prowadzą również kanał w serwisie youtube, w którym można znaleźć materiały dotyczące Świecia i najbliższych okolic. Tematem kolejnego spotkania stał się Bhutan, azjatyckie królestwo, leżące między dwoma gigantami: Indiami i Chinami. Swoimi wrażeniami z tej podróży podzieliła się Felicja Bilaska, autorka ponad 20. przewodników turystycznych. Opowiedziała m.in. o oszałamiającej przyrodzie oraz wizycie w bhutańskim domu, w którym miała okazję posmakować lokalnych dań. Kolejnym prelegentem był Wojciech Nawrocki – fotograf, podróżnik i pletwonurek, który przedstawił historię swojej niezwykłej wyprawy na Antarktykę. Jego prelekcja pt. „Podwodna Antarktyka” była wprowadzeniem do wystawy znakomitych autorskich fotografii obrazujących dziką przyrodę siódmego kontynentu.

Cykl wydarzeń zorganizowanych w Bibliotece, w ramach Festiwalu zakończyło spotkanie z Dawidem Białowąsem – współautorem bloga „Gdzie los poniesie”, który opowiedział o podróży życia – „Pamir Highway – rowem przez najwyższe góry Tadżykistanu”. Wyprawa szlakiem Pamir Highway

to ponad tysiąc kilometrów przejechanych częścią historycznego Jedwabnego Szlaku handlowego, przez południowo-wschodni Tadżykistan i Kirgistan. Spotkaniu towarzyszył pokaz zdjęć przybliżający etapy podróży oraz życie codzienne mieszkańców odwiedzanych miejsc. Celem wyprawy rowerowej gościa było również dostarczenie kredek do nowo budowanego przedszkola w Murgobie.

Dopełnieniem wydarzeń zorganizowanych w Bibliotece było otwarcie drugiej festiwalowej ekspozycji - wystawy fotografii „Okno na Czarcie Góry”, będącej pokłosiem wrześniowego pleneru fotograficznego organizowanego przez TMZŚ w ramach projektu Czarcie Góry 2021.

W ramach Festiwalu podróżników „Piaty Ocean” odbyło się 7 spotkań, w których wzięło udział 413. uczestników.

NAGRODY LITERACKIE 2021

POLSKA

MARZEC

Nagroda Prezydenta Miasta Gdańska za Twórczość Translatorską im. Tadeusza Boya-Żeleńskiego: ANNA PRZEDPEŁSKA-TRZECIAKOWSKA
– tłumaczka literatury angielskiej i amerykańskiej

KWIECIEŃ

Poznańska Nagroda Literacka: JAN GONDOWICZ – literaturoznawca, tłumacz, wydawca

MAJ

Nagroda Literacka im. Marka Nowakowskiego: WOJCIECH FELIKS KUDYBA za zbiór opowiadań *I co dalej?*

CZERWIEC

Nagroda Literacka m.st. Warszawy w kategorii prozatorskiej: ZYTA RUDZKA za powieść *Tkanki miękkie*, w kategorii poetyckiej: RADOSŁAW JURCZAK za tomik *Zakłady holenderskie*

Nagroda Wielkiego Kalibru: ANNA KĄTOCH za powieść *Wiosna zaginionych*

Nagroda Transatlantyk: PROF. TOKIMASA SEKIGUCHI – tłumacz, popularyzator kultury polskiej w Japonii

LIPIEC

Nagroda im. Wisławy Szymborskiej za 2019: ANNA ADAMOWICZ za książkę *Animalia*

Nagroda im. Wisławy Szymborskiej za 2020: GENOWEFA JAKUBOWSKA-FIJAŁKOWSKA za książkę *Rośliny mięsożerne*

Nagroda im. Kazimierza Wyki: PROF. MARIA POPRZECKA – historyk i krytyk sztuki

Ogólnopolska Nagroda Literacka dla Autorki „Gryfia”: ZYTA RUDZKA za powieść *Tkanki miękkie*

SIERPIEŃ

Międzynarodowa Nagroda Literacka im. Zbigniewa Herberta:

amerykański poeta YUSEF KOMUNYAKAA

Nagroda Literacka Gdynia w kategorii proza: WALDEMAR BAWOLEK

za książkę *Pomarli*

Nagroda Literacka im. ks. Jana Twardowskiego: JACEK ŁUKASIEWICZ

za tomik *Cięcia*

WRZESIEŃ

Nagroda im. Ryszarda Kapuścińskiego: JESSICA BRUDER za książkę

Nomadland. W drodze za pracą

Nagroda Literacka im. Witolda Gombrowicza: ALEKSANDRA LIPCZAK

za książkę *Lajla znaczy noc*

Nagroda im. Cypriana Kamila Norwida: MARIA KARPIŃSKA za tom

opowiadań *Żywopłoty*

PAŹDZIERNIK

Wrocławska Nagroda Poetycka Silesius w kategorii książka roku:

KAMILA JANIAK za tom *Zakaz rozmów z osobami nieobecnymi fizycznie*

Nagroda Literacka Nike: ZBIGNIEW ROKITA za książkę *Kajś. Opowieść o Górnym Śląsku*

Ogólnopolska Nagroda Literacka im. Kornela Makuszyńskiego: JAN

BLIŹNIAK za książkę *Śrubek i tajemnice Maszynyerii*

Nagroda im. Jana Długosza: ZBIGNIEW MENTZEL za książkę *Kołakowski.*

Czytanie świata. Biografia

Literacka Nagroda Europy Środkowej Angelus: ukraińska pisarka

KATERYNA BABKINA za książkę *Nikt tak nie tańczył, jak mój dziadek*

Nagroda Czytelników im. Natalii Gorbaniewskiej: ukraińska pisarka

KATERYNA BABKINA za książkę *Nikt tak nie tańczył, jak mój dziadek*

Literacka Nagroda Warmii i Mazur Wawrzyn 2021: WŁADYSŁAW

SOBASZEK za książkę *Spiski życiowe*

Nagroda Conrada za najlepszy polski debiut 2020: ELŻBIETA

ŁAPCZYŃSKA za książkę *Bestiariusz nowohucki*

Górnośląska Nagroda Literacka Juliusz: MARTA GRZYWACZ za książkę

Nasza pani z Ravensbrück

Nagroda Literacka im. Jerzego Żuławskiego: WOJCIECH GUNIA

za powieść *Dom Motta* (z tomu *Dom wszystkich snów*)

Nagroda im. Beaty Pawlak: ALEKSANDRA LIPCZAK za książkę *Lajla*

znaczy noc

Nagroda Fandomu Polskiego im. Janusza A. Zajdla: AGNIESZKA HAŁAS za powieść *Czerń nie zapomina*, KRZYSZTOF MATKOWSKI I KRZYSZTOF REWIUK za opowiadanie *Święci z Vukovaru*

LISTOPAD

Nagroda Odry: ZYTA RUDZKA za powieści: *Ślicznotka doktora Josefa*, *Krótką wymianę ognia* oraz *Tkanki miękkie*

Nagroda Literacka im. Józefa Mackiewicza: PAWEŁ LISICKI za książkę *Dogmat i tiara*

Nagroda „Newsweeka” im. Teresy Torਾਂskiej: książka „Rzeczy osobiste” KAROLINY SULEJ

Nagroda Edytorska Pióro Fredry: MUZEUM NARODOWE WE WROCŁAWIU za książkę *Eryka i Jan Drostowie. Mistrzowie szkła ze zbiorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu* Barbary Banas

GRUDZIEŃ

Nagroda Historyczna im. Kazimierza Moczarskiego: GRZEGORZ PIĄTEK za książkę *Najlepsze miasto świata, Warszawa w odbudowie 1944-1949*

Nagroda Fundacji im. Kościelskich za 2020: MAŁGORZATA REJMER za książkę *Bloto słodsze niż miód. Głosy komunistycznej Albanii*

Nagroda Fundacji im. Kościelskich za 2021: JAN BARON za tom poetycki *Psińco*

Nagroda Literacka im. Juliana Tuwima: EWA KURYLUK

Paszport Polityki 2021* w kategorii literatura: ŁUKASZ BARYS za książkę *Kości, które nosisz w kieszeni*

NAGRODY LITERACKIE 2021

ŚWIAT

MARZEC

Heinrich-Mann-Preis (Niemcy): KATHRIN PASSIG – niemiecka autorka książek popularnonaukowych, eseistka, dziennikarka, tłumaczka

KWIECIEŃ

Österreichischer Staatspreis für Europäische Literatur (Austria): węgierski pisarz LÁSZLÓ KRASZNAHORKAI

MAJ

Man Booker International Prize 2021(Wielka Brytania): powieść *At Night All Blood Is Black* (fr. *Frère d'âme*, pol. *Bratnia dusza*) francuskiego pisarza DAVIDA DIOPA

IMPAC Dublin Literary Award (Irlandia): meksykańska pisarka VALERIA LUISELLI za powieść *Lost Children Archive* (hisz. *Desiertosonoro*)

CZERWIEC

Bologna Ragazzi Award (Włochy): książka *Home* LIN LIAN-EN (Tajwan)

Pulitzer Prize(USA): amerykańska pisarka LOUISE ERDRICH za powieść *The Night Watchman*

Premio Princesa de Asturias de las Letras (Hiszpania): francuski pisarz EMMANUEL CARRERE

International Griffin Poetry Prize (Kanada): mieszkająca w USA białoruska poetka VALZHYNA MORT za tom wierszy *Music for the Dead and Resurrected*

WRZESIEŃ

Cena Franze Kafky (Czechy): czeski aktor, reżyser, pisarz, dramaturg IVAN VYSKOČIL

Arthur C. Clarke Award (Wielka Brytania): amerykańscy pisarze P. DJĚLI CLARK za powieść *Ring Shout* i NINO CIPRI za powieść *Finna*

PAŹDZIERNIK

Georg-Büchner-Preis (Niemcy): austriacki pisarz CLEMENS J. SETZ

Literacka Nagroda Nobla: tanzański pisarz ABDUL RAZAK GURNAH

Man Booker Prize for Fiction (Wielka Brytania): powieść *The Promise* południowo afrykańskiego pisarza DAMONA GALGUTA

Deutscher Buchpreis 2021 (Niemcy): niemiecka pisarka i tłumaczka ANTJE RÁVIK STRUBEL za powieść *Blaue Frau*

Premio Strega Europeo (Włochy): bułgarski pisarz Georgi Gospodinov za powieść *Cronorifugio* (pol. *Schron przeciw czasowy*)

LISTOPAD

Prix Goncourt (Francja): senegalski pisarz MOHAMED MBOUGAR SARR za powieść *La plus secrète memoire des hommes*

National Book Award (USA): powieść *Hell of a Book* amerykańskiego powieściopisarza i poety JASONA MOTTA

Österreichischer Buchpreis (Austria): austriacka pisarka RAPHAELA EDELBAUER za książkę *Dave*

Kulturhuset Stadsteatern internationella litteraturpris (Szwecja): francuska pisarka MARIE-HÉLENE LAFON za powieść *En sons historia* (fr. *Histoiredufils*)

Premio Cervantes (Hiszpania): urugwajska pisarka CRISTINA PERI ROSSI

GRUDZIEŃ

Hugo Award (USA): amerykańska pisarka MARTHA WELLS za powieść *Network Effect*

*Paszporty Polityki 2021 ogłoszone zostały w styczniu 2022